

Smjernice Poglavarstva Grada Rijeke za mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine donijelo je Gradsko vijeće Grada Rijeke na sjednici 29. rujna 2005. godine.

I. UVODNI DIO

1. RIJEČKO OKRUŽENJE

1. 1. Ekonomsko okruženje

1.1.1. Gospodarstvo Republike Hrvatske i Primorsko-goranske županije

Mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine obilježit će pregovori Republike Hrvatske za ulazak u punopravno članstvo Europske unije.

Prva iskustva Europske unije nakon godine dana proširenja pokazuju brojne pozitivne učinke. Proširenje je povećalo BDP Europske unije za 0,7%. U nove članice je tijekom 2004. godine uloženo 13,8 milijardi eura direktnih investicija, što je znatno više od 7 milijardi uložениh tijekom 2003. godine.

Europska komisija je izračunala da je iz proračuna Europske unije u deset novih članica ušlo 2,3 milijarde eura više nego što je dobiveno. Izravna je posljedica više turista i intenzivnija razmjena studenata. Proširenje je, tvrde statističari, povećalo nacionalni dohodak cijele Unije za 0,7%.

Republika Hrvatska dobila je pozitivno mišljenje (*avis*) Europske unije za 2003. godinu čime je ujedno dobila status kandidata za članstvo u Europsku uniju. Osim nedvojbenog političkog značenja, pozitivan *avis* iznimno je važan znak ekonomskog optimizma, a time je priznata stabilnost makroekonomske politike koja se najbolje odražava u niskoj stopi inflacije.

Temeljni makroekonomski podaci za Republiku Hrvatsku za razdoblje 1999. – 2005. godine prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Nova Europa – Usporedba makroekonomskih pokazatelja 2004.
(prognoza)

	Poljska	Mađarska	Češka	Slovačka	Slovenija	Hrvatska	Bugarska	Rumunjska
BDP (USD mlrd)	244,9	100,7	106,9	41,0	32,3	34,1	24,4	73,2
BDP, % godišnja promjena	5,3	4,0	4,0	5,5	4,5	3,7	5,5	8,3
BDP po stanovniku (paritet kupovne moći)	10.961	13.426	15.570	12.140	17.350	8.824	6.830	7.919
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	13,1	8,3	9,9	4,0	5,0	3,7	17,8	5,3
Stopa nezaposlenosti %, pr.	19,5	6,1	10,2	14,3	10,5	18,2	12,7	6,8
Cijene proizvođača pr. % godišnja promjena	5,2	3,5	5,7	3,4	4,0	3,3	5,9	18,6
Indeks potrošačkih cijena, pr. % godišnja promjena	3,5	6,8	2,8	7,5	3,6	2,1	6,1	11,9
Indeks potrošačkih cijena, pr. % godišnja promjena	4,4	5,5	2,8	5,9	3,2	2,7	4,0	9,3
Saldo proračuna opće države, % BDP	-5,7	-5,1	-5,9	-3,8	-1,9	-4,9	1,7	-1,1
Javni dug, % BDP	49,1	58,5	37,8	44,5	30,9	43,6	39,	23,6
Izvod, USD mlrd	69,9	54,3	66,6	27,9	15,3	8,1	9,9	19,7
Uvoz, USD mlrd	75,9	59,1	67,5	29,2	15,6	16,6	13,3	25,6
Saldo tekućeg računa platne bilance, mlrd USD	-3,7	-9,4	-5,6	-1,4	-0,1	-1,9	-1,8	-5,5
Saldo tekućeg računa platne bilance, % BDP	-1,5	-9,3	-5,2	-3,4	-0,5	-5,6	-7,5	-7,5
FDI, % BDP	1,3	4,6	3,7	3,3	2,5	4,5	7,6	6,9
Inozemni dug, % BDP***	39,7	69,2	37,9	54,5	59,1	88,5	62,9	32,4
Prosječan tečaj nacionalne valute / USD	3,64	202,00	25,73	32,34	193,47	6,03	1,58	32.636,57
Prosječan tečaj nacionalne valute / EUR	4,53	252,00	31,90	40,10	239,00	7,49	1,96	40.532,11

Izvori: WIIW, RZB-Group Research, RBA istraživanja

** BDP po glavi stanovnika; *** izračunato na temelju USD iznosa

Tablica 2. Osnovni makroekonomski pokazatelji Hrvatskoga gospodarstva

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	I.-II. 2005.
BDP, tekuće cijene (mil. HRK)	141.579,1	152.518,8	165.639,5	179.390,1	193.066,8*	207.082,0*	-
BDP, tekuće cijene (mil. USD)	19.906,0	18.427,3	19.863,1	22.812,4	28.810,0	34.308,9	-
BDP, po stanovniku (USD)	4.371,1	4.206,2	4.476,7	5.134,5	6.484,4	7.722,0	-
Proizvođačke cijene prosjek, %	2,5	9,7	3,6	-0,4	1,9	3,5	4,7
Potrošačke cijene prosjek, %	-	-	-	1,7	1,8	2,1	2,7
Ukupno zaposleni, kraj razdoblja	1.333.123	1.321.476	1.351.504	1.387.910	1.387.910	1.397.416	1.382.588
Broj nezaposlenih, kraj razdoblja	341.730	378.544	395.141	366.684	318.684	317.577	330.183
Stopa nezaposlenosti, kraj razdoblja	20,4	22,6	23,1	21,5	19,1	18,5	19,3
Stopa ankete nezaposlenosti, prosjek %	13,6	16,1	15,9	14,9	14,3	13,8 ¹	-
Prosječna mjesečna bruto-plaća, stopa rasta u %	10,2	7,0	3,9	6,0	4,8	6,4	3,9
Prosječna mjesečna bruto-plaća, kune	4.551	4.869	5.061	5.366	5.623	5.985	5.988
Fizički obujam industrijske proizvodnje, stopa rasta u %	-1,4	1,7	6,0	5,4	4,1	3,7	2,0
Promet u trgovini na malo, nominalna stopa rasta u %	-0,7	21,8	14,4	13,2	5,0	4,4	1,4
Noćenja turista stopa rasta u %	-15,0	45,0	11,0	3,0	4,0	2,0	-7,0
Indeks fizičkog obujma građevinskih radova, stopa rasta u %	-7,7	-9,1	3,6	12,8	22,8	2,0	-6,4
Tečaj HRK/USD, prosjek	7,11	8,28	8,34	7,86	6,70	6,04	7,54
Tečaj HRK/EUR, prosjek	7,58	7,64	7,47	7,41	7,56	7,50	5,76
Vanjskotrgovinska bilanca (mil. USD)	-3.496,1	-3.454,9	-4.481,2	-5.818,5	-8.034,7	-8.560,7	-1.117,1
Izvoz (mil. USD)	4.302,5	4.431,6	4.665,9	4.903,6	6.164,2	8.022,5	1.256,9
Uvoz (mil. USD)	7.798,6	7.886,5	9.147,1	10.722,1	14.198,9	16.583,2	2.374,0
Tekući račun platne bilance (mil. USD)	-1.404,6	-464,8	-704,5	-1.915,7	-2.071,9	-1.666,3	-
Devizne rezerve HNB, krajem razdoblja (mil. USD)	2.835,3	3.376,9	4.595,6	5.883,17	8.191,3	8.759,0	8.665,4
Ukupni vanjski dug RH, krajem razdoblja (mil. HRK)	10.142,7	11.282,2	11.870,2	15.679,6	24.759,3	30.858,9	29.669,4
Unutarnji dug središnje države, krajem razdoblja (mil. HRK)	13.944,0	14.549,8	21.944,3	23.596,6	26.260,8	35.788,6	39.558,9
Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka, krajem razdoblja (mil. HRK)	42.363,5	54.552,7	82.055,8	85.055,8	94.406,0	104.222,1	103.032,0
Kamatna stopa na trezorske zapise od 91 dan, kraj razdoblja	11,50%	7,50%	4,00%	2,00%	4,00%	3,80%	3,50%
ZBIR (3. mj.), prosjek	15,30%	11,10%	7,90%	4,60%	5,50%	7,35%	6,53%

* Procjena ¹ (I. - IV.)

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija

Krajem 2004. godine, rejting agencija *Standard&Poor's* (S&P) prvi je put nakon sedam godina podignuo ocjenu kreditnog rejtinga Republike Hrvatske čime se on povećao s BBB- na BBB+. Time je Hrvatska u svjetskim financijskim i investicijskim krugovima definirana kao država koja je sigurna za ulagače. Nažalost, u ožujku 2005. godine iz političkih je razloga odgođen početak pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom, što je dijelom odjeknulo negativno na tržištu kapitala i utjecalo na investicijsku klimu. No kreditni rejting Hrvatske nije narušen, iako bi dugoročna odgoda pregovora mogla imati jače negativne posljedice na samu investicijsku klimu. Analitičari S&P-a smatraju da bi za povećanje rejtinga bilo potrebno nastaviti financijsku konsolidaciju i strukturne reforme u Hrvatskoj.

Godišnja stopa realnog rasta hrvatskog bruto domaćeg proizvoda u 2004. bila je 3,8%, a vrijednost BDP-a, u tekućim cijenama, iznosila je u prošloj godini 207,1 milijardu kuna, odnosno 34,3 milijarde US\$. Pritom je međugodišnji rast BDP-a u dolarima, dijelom zbog pada vrijednosti dolara prema kuni od 9,9%, iznosio visokih 19,1%. To je pak utjecalo na povećanje BDP-a po stanovniku sa 6.493 US\$ u 2003. na 7.732 US\$ u 2004. godini (navode analitičari Hrvatske gospodarske komore). Procjene tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda govore da je bruto domaći proizvod u prvom tromjesečju 2005. realno veći za 1,8% u odnosu na isto razdoblje 2004. godine te realno veći za 3,8% u odnosu na 2003. godinu.

Makroekonomski podaci **u prvom kvartalu 2005. godine** pokazuju značajno pogoršanje makroekonomske situacije u Hrvatskoj.

Usporavanje gospodarskog rasta u Republici Hrvatskoj tijekom 2004. godine te nešto slabiji pokazatelji ekonomske aktivnosti na početku 2005. godine uz odgodu početka pregovora o pridruživanju Europskoj uniji, utjecali su na hlađenje gospodarske klime stvorene dobrim vijestima o približavanju Europskoj uniji na kraju 2004. godine.

Budući da je usporavanje javnih investicija znatno utjecalo na kretanje ukupnih investicija, a to se osjeća osobito u sektoru građevinarstva, do izražaja ponovno dolazi velika potreba za poticanjem privatnih investicija, privlačenjem inozemnih investicija i poboljšanjem investicijske klime.

Na kraju **travnja 2005. godine** u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ) bilo je evidentirano 320.328 nezaposlenih, što je za 2,7% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 1% više nego u travnju 2004. godine. Stopa registrirane nezaposlenosti za lipanj 2005. iznosi 17,4%.

Ukupni dug središnje države, prema najnovijim podacima Hrvatske narodne banke, potkraj veljače 2005. godine iznosio je 99,3 milijarde kuna, što je za 11,8 milijardi kuna ili za 13,4% više nego prije godinu dana. U tom se povećanju više od 9,5 milijardi kuna odnosi na porast unutarnjeg duga središnje države, a 2,2 milijarde na povećanje inozemnog zaduženja što je rezultat orijentacije države na veće financiranje na domaćem tržištu.

Ukupna (vanjska i unutarnja) zaduženost hrvatske države (Ministarstva financija, HBOR-a i fondova), mjerena omjerom ukupnog duga prema vrijednosti godišnjeg bruto-proizvoda, trenutačno iznosi 55%, što je niže i od ključnoga prije navedenog kriterija za članstvo u Europskoj uniji.

Unutarnji državni dug premašio je iznos vanjskoga državnoga duga, čime je država poboljšala strukturu svojih dugova te istodobno unutarnju zaduženost održala na još srednje povoljnoj razini. Unutarnji dug je prema stanju s kraja 2001. godine udvostručen, ali je vanjski dug bio čak 10% manji nego početkom 2005. godine. Na taj je način država i na domaćem tržištu i na inozemnim financijskim tržištima poboljšala svoj kreditni rejting.

Prema podacima FINA-e, krajem 2004. brojčano je povećan broj blokiranih fizičkih osoba za oko 40%, a prema dospjelim obvezama za oko 50% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što znači da vrlo brzo rastu nepodmirene obveze prema državi za poreze i doprinose. Podaci FINA-e za veljaču pokazuju pak da je u tome mjesecu u odnosu na siječanj 2005. iznos nepodmirenih naloga za plaćanje bio za 145 milijuna kuna, odnosno za 1,3% veći. Država je počela u javnom sektoru prakticirati goleme rokove za plaćanje, a Porezna uprava sve učestalije dobiva zahtjeve tvrtki da im prolongira rok za plaćanje poreza. Time se otvaraju vrata novom lancu neplaćanja, a još je u živom sjećanju velika unutarnja nelikvidnost koja je kulminirala 1999., kada nitko nikome ništa nije plaćao.

Robni izvoz Republike Hrvatske je u 2004. godini prvi put rastao brže (28,2%) od uvoza (17%). Uvoz u Republiku Hrvatsku dosegnuo je 15 milijardi US\$, ali izvoz je svega 7,2 milijardi US\$ pa je pokrivenost uvoza svega 48,2%.

Pogleda li se stanje u Republici Hrvatskoj, prosječna je stopa nezaposlenosti 18%. Najnižu stopu imaju Grad Zagreb (8%) i Istarska županija (8,2 %), nakon njih slijede PGŽ sa 14,3% i druge županije, a na začelju su Koprivničko-križevačka (31,2%) i Vukovarska županija sa 34%.

Cijena dobara i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u lipnju 2005. u odnosu na svibanj 2005. u prosjeku su niže za 0,1%, u odnosu na lipanj 2004. godine više su za 2,9%.

Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za svibanj 2005. iznosila je 4.436 kuna. Prosječna mjesečna bruto-plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za svibanj 2005. iznosila je 6.358 kuna.

Najviša neto-"satnica" za travanj 2005. godine među pojedinim djelatnostima bila je u zračnom prijevozu u iznosu od 46,29 kuna te u istraživanju i razvoju 37,17 kuna i osiguranju i mirovinskim fondovima, osim obveznog osiguranja, 36,51 kunu.

Najniža prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po satu za travanj 2005. godine zabilježena je u štavljenju i obradi kože, a iznosila je 12,81 kunu te u proizvodnji odjeće, doradi i bojenju krzna 13,41 kunu. Prosječna mjesečna bruto-plaća po satu zaposlenih (u pravnim osobama) u Hrvatskoj za travanj 2005. godine iznosila je 34,97 kuna, što je za 5,6% više nego u ožujku, a u odnosu na travanj 2004. godine povećanje za 7,1%.

Stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj je u 2004. godini iznosila 16,7%, što je smanjenje za 0,2% u odnosu na 2003., a 1,5% u odnosu na 2002. godinu, pokazatelji su istraživanja siromaštva koje je objavio Državni zavod za statistiku. Riječ je o stopi rizika u kojoj su u obzir uzeta i novčana i naturalna primanja, a isključe li se naturalna primanja, stopa je nešto veća i iznosi 18,7% u 2004. To je pak 0,1% manje nego 2003., a 3,1% manje nego 2002. kada je ta stopa iznosila 21,9%.

U društvu izabranih, kako ju je predstavilo Nacionalno vijeće za konkurentnost, Hrvatska se smjestila na 79. mjestu globalne konkurentnosti. Nastave li se ekonomski trendovi, u idućem se izvješću može očekivati daljnji pad zemlje na ljestvici. Premda su predstavnici vlasti optimistični i navode kako će pokrenute reforme, ali i one koje tek namjeravaju započeti, povećati konkurentnost zemlje, sadašnji pokazatelji to ne potvrđuju.

Hrvatsku nisu pretekle samo članice Europske unije već i zemlje kandidatkinje za ulazak – Bugarska i Rumunjska. Poslovna se konkurentnost u Hrvatskoj znatno pogoršala pa je s 52. mjesta u 2002. godini, u 2004. pala na 72. mjesto. Zanimljivo je da je pad poslovne konkurentnosti zabilježen i u susjednoj Italiji, ali i u Mađarskoj, dok je naslovna konkurentnost značajno porasla u Bugarskoj, Slovačkoj i Rumunjskoj.

Prema parametru kvalitete poslovnog okruženja Hrvatska je s 58. pala na 70. mjesto, kvaliteta javnih institucija smjestila se na 76. mjesto (dok je u 2002. godini bila na 67. mjestu), a prema kvaliteti makroekonomskog okruženja zabilježen je pad s 55. na 59. mjesto.

Svi aktualni podaci za 2005. godinu na razini države pokazuju ekonomsku stagnaciju i nazadovanje hrvatskoga gospodarstva. Najznačajniji makroekonomski pokazatelji za prvi kvartal 2005. godine pokazuju da je:

- gospodarski rast samo 1,8%
- dosegnuta gotovo najveća inflacija u Europi od 3,9%
- broj nezaposlenih povećan za 1,2%
- deficit trgovinske bilance povećan za 13,6%
- izvoz povećan 7,7%, a uvoz 10,7% i
- proračunski deficit iznosi 3,1 milijardu kuna.

Makroekonomske prognoze za razdoblje 2005. – 2009. godine vrlo su različite, ovisno o izvorima.

Prema Međunarodnome monetarnom fondu (MMF), gospodarski je rast u Hrvatskoj 2005. godine trebao dosegnuti 3,8%, isto kao i 2004. godine, a tijekom 2006. godine ubrzati na 4,5%. Prema ocjeni MMF-a, u Hrvatskoj je gospodarska aktivnost usporila djelomično zbog fiskalne konsolidacije. Gledajući unaprijed, bit će potrebna čvršća fiskalna i monetarna politika radi daljnjeg smanjenja manjka u bilanci plaćanja.

MMF procjenjuje da će stopa inflacije nakon 2,1% u 2004. godini, tijekom 2005. godine ubrzati na 2,7%, dok će 2006. godine ponešto usporiti na 2,5%. Manjak u bilanci plaćanja, prema procjenama te svjetske financijske institucije u 2005. godini trebao bi iznositi 5% bruto društvenog proizvoda (BDP) što je stagnacija u odnosu na 5,4% u 2004. godini. Predviđanja pokazuju da bi se u 2006. manjak u bilanci plaćanja trebao spustiti na 4,4% BDP-a.

U idućem razdoblju za Hrvatsku će biti vrlo značajno povećati investicije, a to se može ostvariti aktivnom državnom politikom u poticanju ulaganja, financiranjem projekata iz pretprijetnih fondova Europske unije te poticanjem novih oblika financiranja razvojnih projekata. Međutim, za sada nema bitnih naznaka da će Hrvatska voditi takvu razvojnu politiku.

Poslovna 2004. godina bila je za hrvatski bankarski sustav financijski uspješna te je usprkos usporenom rastu aktive, kredita i štednje, ostvaren rast neto-dobiti za oko 24,5%, čime je bankarski sustav u Hrvatskoj postao jedan od najprofitabilnijih bankarskih sustava u tranzicijskim zemljama.

Rang-lista banaka pokazuje da je i u prošloj godini nastavljena dominacija "velike šestorke" – Zagrebačke i Privredne banke, HVB Splitske, *Erste&Steiermärkische*, *Hypo Alpe-Adria* te *Raiffesenbanke*, na koje se odnosi 88% dobiti, 82% aktive i odobrenih kredita te 80% štednje stanovništva u 2004. godini.

U prilog jačanju domaćih investicija govore i podaci koje je objavila Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja (Hagena). Neto-imovina četiriju obveznih mirovinskih fondova u Hrvatskoj na kraju travnja 2005. godine iznosila je nešto više od 8,78 milijardi kuna, dok je imovina šest otvorenih dobrovoljnih fondova bila veća od 113,9 milijuna kuna.

Bilo bi iznimno važno da fondovi počnu ulagati u projekte komunalne infrastrukture (kao oblik nerizičnog ulaganja) i time ožive tržište kapitala, ali i potaknu nove oblike financiranja lokalnih projekata. Međutim, za sada država nije stvorila uvjete da se krene u smjeru razvoja toga novog oblika financiranja.

Ako se promatra gospodarstvo **Primorsko-goranske županije** (u nastavku: PGŽ) u 2004. godini, uočava se da šest glavnih djelatnosti te

županije ostvaruje 95% ukupnog prihoda, a te djelatnosti su: industrija, građevinarstvo, trgovina, hoteli, prijevoz i poslovanje nekretninama.

Tijekom 2004. godine ukupni prihod gospodarstva PGŽ-a povećan je za 5,1% i dosegnuo je rekordnih 27,9 milijardi kuna. No porast ukupnog rashoda iznosio 8,6% te je rashod dosegnuo 28,7 milijardi kuna. To je zabrinjavajuće jer su ukupni troškovi gospodarstva ponovno veći od prihoda.

Na velik porast troškova utjecalo je poslovanje srednjih i velikih poduzetnika kod kojih su troškovi porasli za visokih 14%, a najznačajniji je utjecaj brodogradnje. Ako se pogleda porast ukupnih prihoda u dužem razdoblju (10 godina), vidi se da je u PGŽ-u ukupni prihod porastao tek za 96,3%, što je manje nego za cijelu Republiku Hrvatsku u kojoj je ukupni prihod porastao 130%.

Dobit nakon oporezivanja u PGŽ-u smanjila se u 2004. godine za 7,3%, a gubitci su se povećali za 80%. Najlošije su poslovali veliki poduzetnici jer im je ukupni prihod manji od ukupnih rashoda te su ukupno gledano ostvarili gubitak (no to se odnosi uglavnom samo na brodogradnju koja je u 2004. godini sama ostvarila gubitak od 976,67 milijuna kuna).

Ukupni broj trgovačkih društava i u 2004. godini je porastao, ali za svega 2,9%. Nezaposlenost je i dalje visoka te je 31. prosinca 2004. godine bilo 18.747 nezaposlenih, što je 1,7% više u odnosu na godinu prije.

U PGŽ-u u 2004. godini ukupni je prihod od prodaje u inozemstvu (robe i usluga) porastao za solidnih 14,8%, a ukupni uvoz za 5,7%. Već duže vrijeme raste izvoz usluga (npr. turizam, prijevoz, izvoz drugih usluga) pa je ukupni izvoz PGŽ-a dostigao 680 milijuna US\$. Treba istaknuti da je samo npr. izvoz brodogradnje u prvih 6 mjeseci 2004. godine bio 432% veći u usporedbi s prvih šest mjeseci 2003. godine. Pokrivenost robnog uvoza izvozom u PGŽ-u iznosi 70%.

Europska unija najznačajniji je trgovinski partner gospodarskim subjektima PGŽ-a, a sudjeluje sa 61% ukupnog izvoza i 83% ukupnog uvoza PGŽ-a. U izvozu brodogradnja sudjeluje s 50%, a u uvozu trgovina sudjeluje s 50%.

Investicije u dugotrajnu imovinu i dalje su znatne (porast za 15,7% u 2004. godini).

Prema statističkim podacima, troškovi života porasli su za 2,1%, neto-plaće za 3,7%. Promjene u nezaposlenosti jako variraju po gradovima i općinama PGŽ-a. U gospodarstvu se koncem 2004. godine bilježi ukupno povećanje nezaposlenih od 1,7%. U Gradu Rijeci zabilježeno je smanjenje nezaposlenosti, a iznosi 0,7%.

Zbog velike centralizacije u Hrvatskoj, najpovoljnije ekonomske rezultate ostvaruju poduzetnici Grada Zagreba kojih ima 28,27% u odnosu na Republiku Hrvatsku, a ostvaruju 55% novostvorene vrijednosti Hrvatske,

17,6% ukupnog stanovništva i s 38,2% zaposlenog stanovništva Hrvatske. Primorsko-goranska županija je na trećemu mjestu po broju poduzetnika (9% od Republike Hrvatske, iza Zagreba i Splita) i po novostvorenoj vrijednosti na 4. mjestu (iza Zagreba, Istre i Splita). Po produktivnosti je 14,77% niža od prosjeka, a po izvozu jako zaostaje (sa svojih 4,9% izvoza Republika Hrvatska drži šesto mjesto – 2,4 puta manje od Istarske županije). Sve ostale županije također ostvaruju relativno manji prihod od prosjeka Hrvatske (osim Istarske), što upućuje na povoljnije uvjete poduzetnika u Gradu Zagrebu, ali i nerealno prikazivanje podataka o poslovanju zbog centralizacije i metropolizacije Hrvatske.

Među 400 najvećih hrvatskih tvrtki koje prati *Privredni vjesnik*, samo ih je 20 iz Primorsko-goranske županije. To možda i ne bi izgledalo tako tragično da se ne zna da je 1994. godine, dakle prije 10 godina, Primorsko-goranska županija u *400 najvećih* imala čak 40 predstavnika – dvostruko više nego danas. Stečajevi, likvidacije i propast velikih poduzeća učinili su svoje pa se Primorsko-goranska županija od "prijestolnice velikih" očito pretvara u regiju koja najviše očekuje od malih i srednjih poduzeća. Dok je 1994. godine Primorsko-goranska županija po broju velikih bila na drugome mjestu, odmah iza Grada Zagreba koji je i tada držao prvenstvo, sada su je pretekle Zagrebačka, Splitsko-dalmatinska, Osječko-baranjska, ali i Istarska županija. Broj velikih u 400 najvećih gotovo je prepolovljen i u Splitsko-dalmatinskoj županiji, no nigdje taj pad nije tako strm i oštar kao u Primorju.

Prema podacima iz *Privrednog vjesnika*, na području Grada Zagreba nalazi se više od pola tvrtki s navedene ljestvice (400 najvećih) – čak njih 218 ima sjedište u Zagrebu, dok im se sa Zagrebačkom županijom broj penje na 242 tvrtke. Te tvrtke zajedno uprihoduju oko 170 milijardi kuna od ukupno 236,6 milijardi kuna svih tvrtki s elitne ljestvice. Za usporedbu, 20 tvrtki iz PGŽ-a zajedno uprihoduje svega 7,5 milijardi kuna ili 22 puta manje!

Prema ukupnoj poduzetničkoj snazi županija, Primorsko-goranska županija sa svojih 6.406 poduzetnika uprihoduje 27,8 milijardi kuna, dok je ukupni prihod svih poduzetnika iz svih županija 2004. godine dosegnuo 484 milijarde kuna. U odnosu na zagrebačko gospodarstvo, sve tvrtke iz PGŽ-a ostvarile su oko 10 puta manji prihod.

Dodana vrijednost u PGŽ-u porasla je za 21%, a efikasnost intelektualnog kapitala za 14%. Navedeni podatak, objavljen u časopisu *Intelektualni kapital*, ocjenjuju dojmljivim na razini Republike Hrvatske. Pojam intelektualnog kapitala, kao nove kategorije u ekonomiji, označava znanje i sposobnost zaposlenih da zajednički s infrastrukturom kompanije stvore dodanu vrijednost.

Izuzme li se Grad Zagreb, Primorsko-goranska županija postala je najveće gospodarstvo po masi novostvorene vrijednosti. Prema toj analizi, među djelatnostima najveći porast novostvorene vrijednosti bilježi prerađivačka industrija, dok iznenađujuće niski rast novoostvarene vrijednosti i zastoj efikasnosti pokazuju hoteli, restorani i ugostiteljski objekti, što je zanimljivo s obzirom na turističku usmjerenost Primorsko-goranske županije.

Primorsko-goranske županije je u velikoj mjeri usmjerena na razvoj turizma, stoga su od velikog značenja sve djelatnosti, posebno hotelijerstvo i ugostiteljstvo. Glavni plan turizma PGŽ-a prikazao je turističku specijalizaciju mikroturističkih regija unutar PGŽ-a. U razdoblju 2005. – 2009. godine planira se provedba novoga Glavnog plana turizma PGŽ-a putem Regionalne razvojne agencije *Porin*.

Tablica 3. Osnovni financijski pokazatelji poduzetnika na području Hrvatske, Primorsko-goranske županije i Rijeke

	RH			PGŽ			
	2003.	2004.	Indeks	2003.	2004.	Indeks	Udio u RH
Broj poduzetnika	68.084	68.981	101,3	6.224	6.406	102,9	9,3%
Broj zaposlenih	1.392.500	1.409.600	101,2	56.775	58.051	102,2	4,1%
Prosječna neto-plaća	3.940	4.173	105,9	3.342	3.467	103,7	
Ukupni prihodi (u 000)	440.558.000	484.079.000	109,9	26.518.000	27.875.000	105,1	5,8%
Ukupni rashodi (u 000)	428.865.000	470.477.000	109,7	26.455.000	28.720.000	108,6	6,1%
Porez na dobit (u 000)	3.227.000	3.840.000	117,2				
Dobit nakon oporezivanja (u 000)	19.301.000	22.801.000	118,1	921.000	887.000	96,3	3,9%
Gubitak nakon oporezivanja (u 000)	10.885.000	13.039.000	119,8	803.000	1.892.000	235,6	14,5%

1.1.2. Riječko gospodarstvo

Gospodarstvo Grada Rijeke značajan je dio gospodarstva Primorsko-goranske županije. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Rijeka, poduzetnici u Gradu Rijeci ostvaruju oko 60% ukupnih prihoda i rashoda PGŽ-a, zapošljavaju 59% radnika u PGŽ-u te ostvaruju 55% ukupne dobiti nakon oporezivanja.

Na području Grada Rijeke djeluju brojna jaka trgovačka društva koja nemaju sjedište u Rijeci: INA - Rafinerija nafte, Hrvatske željeznice, Hrvatski telekom, Hrvatska elektroprivreda, Konzum, Getro i drugi. Njihovi prihodi su značajni jer npr. INA ima ukupni prihod od 16,55 milijardi kuna, T-HT 7,16 milijardi kuna, Konzum 7,5 milijardi kuna, HEP 8,5 milijardi kuna, HŽ 3,8 milijardi kuna, VIPNET 2,9 milijardi kuna, Getro 2,1 milijardu kuna. Dio njihovih rezultata poslovanja koji se odnosi na Grad Rijeku, bitno bi promijenio ukupne rezultate poslovanja riječkoga gospodarstva.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Rijeka, na području Grada Rijeke, u razdoblju od 2000. do 2004. godine **broj poduzetnika** povećao se za 16%.

Tablica 4. Osnovni financijski rezultati poduzetnika na području Grada Rijeke u 2004. godini

	2003.	2004.	Indeks
Broj poduzetnika	3.228	3.144	102,7
Broj zaposlenih	33.723	34.176	101,0
Ukupni prihodi	16.046.064	16.888.415	110,6
Ukupni rashodi	15.012.476	17.632.969	117,5
Dobit prije oporezivanja	549.065	592.317	107,9
Gubitak prije oporezivanja	287.556	1.336.871	464,9
Porez na dobit	90.532	98.598	108,9
Dobit nakon oporezivanja	458.711	493.959	107,7
Gubitak nakon oporezivanja	287.734	1.337.111	464,7

Izvor: FINA, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Ostvareni **ukupni prihodi** u Gradu Rijeci u 2004. povećani su za 10,6% u odnosu na 2003. dok je povećanje rashoda za 17,5% nažalost premašilo taj rezultat. Na velik porast troškova najviše je utjecalo poslovanje velikih poduzetnika kod kojih su troškovi porasli za visokih 23,9% (najviše zbog utjecaja brodogradnje).

U istom razdoblju, broj aktivnih poduzetnika na području Grada Rijeke povećan je za 2,7%, od toga najviše pripada srednjim gospodarskim subjektima (porast broja srednjih poduzetnika u Rijeci od čak 13%), što je pozitivan rezultat budući da je zabilježen razvoj postojećih tvrtki i prerastanje u skupinu srednjih poduzetnika veći od osnivanja i započinjanja s radom malih poduzetnika.

Usprkos ostvarenom rastu **dobiti** (7,9% prije oporezivanja) u 2004. godini, ukupni gubici su bitno povećani, čak za 460% u odnosu na 2003. godinu. Najveći je porast gubitaka zabilježen u sektoru prerađivačke industrije, koji svoje objašnjenje nalazi u velikom povećanju troškova, unatoč priličnom porastu ostvarenih prihoda (16,9%).

U razdoblju 2001. – 2004. godine na području Grada Rijeke **broj zaposlenih** povećan je za 17%. U ukupnom broju poduzetnika na području Grada Rijeke najveći udio u broju gospodarskih subjekata imaju mali poduzetnici – 95,6%, srednji čine 3,3%, a veliki 1,1%.

Analizirajući **udio u ostvarenim prihodima** tijekom 2004. godine, uočava se da **mali poduzetnici** ostvaruju 30% prihoda, 23% srednji, a 47% veliki poduzetnici. Mali poduzetnici ostvarili su u 2004. najveći rast prihoda, što govori o povećanom intenzitetu poslovanja i pozitivnim trendovima u malom poduzetništvu u Gradu Rijeci.

Promatrajući podatke o **ostvarenoj dobiti prije oporezivanja** u 2004. godini, vidi se da su **mala poduzeća** na vodećem mjestu s 52% udjela u ukupnoj dobiti, srednja s 28%, a velika poduzeća s 20%.

Najveći porast dobiti u 2004. godini u odnosu na 2003. godinu ostvaren je u sektoru ribarstva te rudarstva i vađenja. Sektor rudarstva i vađenja bilježi velik rast u protekle dvije godine zahvaljujući otvaranju i radu kompanije *Saipem* u Rijeci koja osim velikog povećanja ostvarenih prihoda, bilježi i velik rast zapošljavanja. U prerađivačkoj industriji bilježi se, uz istovremeni rast gubitaka, i visok rast dobiti za čak 70%.

Djelatnosti s najvećim udjelima u ukupnim prihodima na području Grada Rijeke 2004. godine je:

- trgovina – 47,1%,
- prerađivačka industrija – 22,3%,
- prijevoz, skladištenje i veze – 12,9% i
- poslovanje nekretninama – 7,2%.

Usporedbom financijskih pokazatelja poduzetnika vidljiv je pozitivan trend rasta na ukupnom području Republike Hrvatske, koji prate i pokazatelji u Primorsko-goranskoj županiji te Gradu Rijeci.

Broj novih poduzetnika i broj zaposlenih imao je nešto veći rast u PGŽ-u i Rijeci u odnosu na Hrvatsku. Prosječna neto-plaća u ukupnom iznosu premašuje prosječnu neto-plaću u PGŽ-u i Rijeci, no u Rijeci je zabilježen njezin najveći porast u usporedbi sa Županijom i ukupnim područjem Hrvatske (7,5%).

Dok su ukupni prihodi i rashodi na području Republike Hrvatske rasli po stopi od 9,9% i 9,7%, na razini Županije taj je rast bio puno sporiji nauštrb prihoda (5,1%), dok su rashodi istovremeno ubrzano rasli (8,6%).

Na području Grada Rijeke rast prihoda i rashoda nadmašio je ukupno ostvarenje na nacionalnoj razini, no rashodi su rasli po gotovo dvostruko većoj stopi (17,5%) od prihoda (10,6%).

Najveći je uzrok tome u brodogradnji koja je imala velik porast troškova u 2004. godini. Iz istog razloga umanjena je stopa dobiti u PGŽ-u i Rijeci te višestruko uvećana stopa porasta gubitka, za razliku od nacionalne razine gdje je ostvaren vrlo visok porast dobiti, kao i gubitka, no konsolidirani financijski rezultat još uvijek je pozitivan.

Županijski poduzetnici ostvaruju blizu 6% ukupnih prihoda i rashoda ostvarenih na području Hrvatske, od kojih 60% otpada na riječke poduzetnike.

Najveći broj aktivnih gospodarskih subjekata u Hrvatskoj, na području Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke posluje u sektoru trgovine na veliko i malo (u Republici Hrvatskoj to je čak 39,2%), zatim u sektoru poslovanja nekretninama, iznajmljivanja i poslovnih usluga pa prerađivačke djelatnosti. Na četvrtom se mjestu nalazi građevinarstvo.

Rezultati zaposlenosti po područjima djelatnosti nešto su drukčiji. Najviše djelatnika zaposleno je u sektoru prerađivačke industrije, zatim u sektoru trgovine, dok je na trećem mjestu sektor poslovanja nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge.

U skladu s pokazateljima o broju poduzetnika i broju zaposlenih na području Primorsko-goranske županije i Rijeke, ostvareni su prihodi i rashodi najveći u sektoru trgovine, dok se odmah nakon njih nalazi sektor prerađivačke industrije. Zanimljivo je primijetiti da hoteli i restorani ostvaruju samo 5% ukupno ostvarenih prihoda na području Primorsko-goranske županije.

Najveći prihod po zaposlenom u Gradu Rijeci ostvaruje sektor opskrbe električnom energijom, plinom i vodom, dok **najveći dio zaposlenih radi u prerađivačkoj industriji**. Najveći broj radnika zaposlen je u velikim poduzećima (46%), zatim u malim tvrtkama (37%).

Ukupni pokazatelji poslovanja poduzetnika u Rijeci u 2004. pokazuju usporen rast gospodarstva koji je prisutan i u cjelokupnome nacionalnom gospodarstvu. No pozitivni su podaci o efikasnosti stvaranja dodatne vrijednosti ustanovljeni analizom efikasnosti intelektualnog kapitala u Republici Hrvatskoj, kojom se Primorsko-goranska županija svrstava na 3. mjesto po stvaranju dodatne vrijednosti, iza Grada Zagreba i Istarske županije.

Značajan je podatak da je ukupno 82% gubitaka u Rijeci proizašlo iz gubitaka ostvarenih u prerađivačkoj industriji (brodogradnja), što zapravo upućuje na pozitivne rezultate ostalih poduzetnika u Rijeci. U dobiti najviše sudjeluje prerađivačka industrija, trgovina, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge te prijevoz, skladištenje i veze.

Treba spomenuti da još uvijek postoje brojni i vrlo značajni udjeli koje u svom portfelju drži Hrvatski fond za privatizaciju (HFP). Postoji realna opasnost da Hrvatski fond za privatizaciju proda navedene udjele i time ubrza proces privatizacije. Radi se o devedesetak tvrtki na području Rijeke i Primorsko-goranske županije u kojima se nalazi državni portfelj vlasništva.

Na području Grada Rijeke država je većinski vlasnik *Jadrolinije*, *Luke* d.d. Rijeka i Brodogradilišta 3. maj.

Iako Grad Rijeka načelno podržava ubrzanje privatizacijskih procesa u Republici Hrvatskoj kao preduvjet efikasnijega gospodarstva, postavlja se pitanje strategije i modela privatizacije. Posebno je to važno kada se radi o tvrtkama koje su nositelji razvoja temeljnih gospodarskih grana – brodogradnje, brodarstva i pomorstva. Grad Rijeka smatra da je potrebna nova koncepcija procesa privatizacije na razini države, kojom bi se preispitala privatizacija sa stajališta efikasnosti suvremenoga gospodarstva.

Za određene riječke tvrtke koje imaju poslovni potencijal, vrijedne nekretnine i položaj na tržištu, a čije dionice i udjele u svom portfelju drži HFP, na tržištu postoji veliko zanimanje. Slično, uz posredovanje HFP-a, i u *Transadriji* i u *Jadran hotelima* odjednom se potpuno izmijenila vlasnička struktura. Od oko 1.100 trgovačkih društava u kojima Hrvatski fond za privatizaciju još drži udjele i dionice, na području Rijeke i Primorsko-goranske županije nalazi se njih nešto manje od 90. Od većih sustava u ovoj regiji, država je većinski vlasnik *Jadrolinije*, *Luke Rijeka* s 87% i Brodogradilišta 3. maj sa 83%.

Projekt Rijeka Gateway imat će veliko gospodarsko značenje za daljnji razvoj Rijeke. No efekti projekta uvelike nadilaze županijske granice te se s pravom može govoriti o jednom od najvećih hrvatskih projekata sa značajnim utjecajem na području jugoistočne Europe. Pritom je vrlo značajno da se radi o modernizaciji riječke luke kao najveće hrvatske luke te jačanju cjelokupnoga riječkoga prometnog pravca i njegovu povezivanju sa zaleđem. Procjene govore da će *Projekt Rijeka Gateway* neposredno i posredno otvoriti dvije tisuće novih radnih mjesta u Republici Hrvatskoj, dodatno razviti lučku, cestovnu i turističku infrastrukturu te ostvariti mnogobrojne indirektno gospodarske učinke.

Lučka uprava Rijeka, zajedno s *Lukom* d.d. Rijeka i Gradom Rijeka, provodi *Projekt Rijeka Gateway* financiran kreditom Svjetske banke.

Luka d.d. Rijeka je u posljednjih nekoliko godina ostvarila vrlo značajan pomak u povećanju ukupnog tereta.

Ukupan promet u ovoj godini na dan 31. kolovoza iznosi 3 milijuna tona tereta i na razini je prošlogodišnjeg. Iako na prošlogodišnjoj razini, promet u osam mjeseci 2005. pozitivne je strukture: generalni teret porastao je za 10%, drvo za 13%, a manji pad bilježi jedino rasuti teret. Kontejnerski promet siječanj / kolovoz 2005. iznosi 47.944 TEU-a, dok je u istom razdoblju prošle godine iznosio 37.426 TEU-a. Povećanje kontejnerskog prometa iznosi 28%.

Prema konsolidiranome financijskom izvješću, *Luka Rijeka* je u 2004. godini ostvarila dobit od 1,08 milijuna kuna, dok je 2003. godine ostvaren gubitak koji je iznosio 19,8 milijuna kuna. U 2004. godini pretovareno je 4,65 milijuna tona tereta, od čega se 75% odnosilo na inozemne naručitelje, a 25% na domaće tržište. U 2004. godini povećan je promet rasutih tereta za 32%, drva za 8%, ostaloga generalnog tereta za 15% te kontejnera za gotovo 100%.

Treba očekivati da će s modernizacijom lučke infrastrukture, izgradnjom novih cestovnih pravaca, a posebno izgradnjom novoga zapadnog lučkog terminala riječka luka ostvariti nove rekorde u pretovaru tereta i osvajanju novih tržišta.

U nastojanju da pomogne razvoj lučkih djelatnosti, Grad Rijeka se putem *Rijeka prometa* uključio u realizaciju **projekta intermodalnoga prometnog terminala s novom radnom zonom na lokaciji Miklavlja**, na području Općine Matulji.

Projekt *Miklavja* započeo je prije tri godine osnivanjem stručnog tima za realizaciju projekta na inicijativu gradonačelnika Rijeke i uza stručnu pripremu *Rijeka prometa*. Osnovano je trgovačko društvo *Miklavja l.c. d.o.o.* u kojem je jedan od partnera *Rijeka promet* (3%), koje je do sada s Općinom Matulji obavilo niz pripremnih radnji na realizaciji projekta. Najveći dio aktivnosti zabilježen je na pripremi prostorno-planske dokumentacije i marketinga. Očekuje se da bi se pripreme za izgradnju trebale završiti do kraja ove kalendarske godine, a novi logistički centar bit će značajan za daljnji razvoj lučkih aktivnosti.

S ponosom treba istaknuti da **Brodogradilište 3. maj** ima popunjene knjige narudžaba brodova, ali je u gubicima zbog promjene cijene čelika na svjetskom tržištu i zbog promjene tečaja američkog dolara. Ovo se nastoji riješiti tako da se rizik promjene cijene čelika prenese na brodovlasnika, a da se izgradnja brodova ugovara u eurima. Tijekom 2005. godine započeo je proces povezivanja uspješnih gospodarskih subjekata u pojedinim gospodarskim granama. Čelnici šesnaest tvrtki potpisali su u svibnju 2005. godine ugovor o zajedničkoj poslovnoj suradnji. Novi riječki **konzorcij** čine: *Elektromaterijal, Bimont, Dira-gradnja, E.S.A., Feal Plus, GP Krk, GP Rijeka, Gradin, Gradnja plus, Konstruktor, Metal Opatija, Novotehna, Parkovi plus, Rad-ing, Serving i Zanatoprema*. Cilj je povezivanja zajedničko sudjelovanje u nizu velikih razvojnih i investicijskih projekata na području Primorsko-goranske županije.

Navedeni novi trendovi u lokalnom gospodarstvu imat će pozitivne utjecaje, posebice u povezivanju velikih gospodarskih subjekata kao nositelja razvoja sa sektorom malog i srednjeg poduzetništva.

U Rijeci su osnovana i dva nova **cluster**a koji objedinjavanju male gospodarske subjekte u preradi metala i drvoprerađivačkoj industriji. Novoosnovani *cluster* metalaca okupio je 16 tvrtki metalne industrije koje pripremaju izlazak na tržište preko zajedničkog proizvoda. Drvni *cluster* je na

tržištu prisutan već nekoliko godina, okuplja 27 tvrtki koje nude zajedničke proizvode (poluproizvode, proizvode za građevinarstvo, za industriju papira te gotove proizvode).

Razdoblje od 2000. do 2005. godine obilježili su **veliki stečajni postupci** u riječkom gospodarstvu. Na Trgovačkom sudu u Rijeci vodi se velik broj stečajnih postupaka od kojih su najveći: *Torpedo*, *Tvornica papira*, *Brodomaterijal* i *Brodokomerc*. U svakome od tih stečajnih postupaka Grad Rijeka je bio prisutan kao veliki vjerovnik, a preko svojih predstavnika u stečajnim vijećima i odborima vjerovnika nastojao je pridonijeti čim efikasnijem okončanju stečajnih postupaka. Iako je svaki stečajni postupak specifičan, koordinacijom predstavnika Grada u odborima vjerovnika, Grad Rijeka uspio je stvoriti prepoznatljivu politiku prema stečajnim postupcima i iznaći rješenja koja su pridonijela provođenju stečajnih postupaka. Mnogobrojne odluke Poglavarstva Grada Rijeke o ustupanju reda naplate potraživanja prema radnicima, uvažavanju interesa za očuvanjem gospodarskih djelatnosti, davanju podrške u preustroju tvrtki u stečaju i dr. pokazale su da lokalna samouprava može imati vrlo važnu ulogu u stečajnom postupku. Isto tako, izradom prostorne dokumentacije, prenamjenom bivših proizvodnih prostora, politikom najma poslovnih prostora, upućivanjem novih poduzetnika na kupnju nekretnina u stečaju, planiranjem komunalne infrastrukture, promoviranjem novih poduzetničkih projekata na prostorima bivših tvornica te u javnim istupima čelnika Grada – stvorena je pozitivna investicijska klima koja je dovela do povjerenja novih ulagača, a time i do ubrzane prodaje nekretnina u stečaju.

Tijekom 2005. – 2006. godine sasvim je realno očekivati prodaju preostalih stečajnih nekretnina u *Torpedu* i *Tvornici papira*, čime bi navedeni stečajni postupci bili završeni uz maksimalno moguće namirenje vjerovnika. Završetak tih stečajnih postupaka, različitom dinamikom, u razdoblju 2005. – 2009. nije samo formalni završetak stečajnog postupka s ciljem prodaje nekretnina uz namirenje vjerovnika. Više od toga, radi se o simboličkom dovršetku mučnog procesa tranzicije hrvatskoga gospodarstva na riječkom području, čime se iz registra Trgovačkog suda likvidacijom brišu tvrtke koje su se iz nekadašnjih giganata pretvorile u velike gubitaše. Na lokacije bivših tvornica uselili su se novi mali i srednji poduzetnici koji svojim raznolikim programima uspješno realiziraju poslovne projekte i zapošljavaju ljude. Osim vlasničke, tranzicija gospodarstva time dobiva i svoju strukturnu dimenziju jer se umjesto velikih gospodarskih subjekata razvijaju mali i srednji; umjesto gubitaša u državnom vlasništvu, razvijaju se uspješni gospodarski subjekti u privatnom vlasništvu.

U usporedbi s drugim velikim gradovima u Republici Hrvatskoj, Grad Rijeka je dovršio vlasničke i strukturne tranzicijske promjene u riječkom gospodarstvu, te aktivno pomogao u saniranju svih posljedica toga procesa. Iskustvo Grada Rijeke u tom procesu privlači domaću i međunarodnu pozornost, a specifični modeli (sustav mjera i odluka) koje je Grad Rijeka pritom proveo nadilaze praktičnu primjenu i postaju predmetom stručnog i znanstvenog istraživanja.

Stečajni postupak nad **Torpedom d.d.** ušao je u fazu prodaje preostale stečajne imovine – bivših proizvodnih hala. Očekuje se skora prodaja tih nekretnina te njihovo stavljanje u funkciju u skladu s Prostornim planom Grada Rijeke.

Navedeni centar uz **uređenje ribarske lučice i riblje burze u Torpedu**, bit će novi riječki izlaz na more koji će pružiti cjelodnevne različite sadržaje zanimljive građanima i posjetiteljima Grada Rijeke. Na bogatoj industrijskoj baštini *Torpeda*, koji simbolično predstavlja lansirna rampa, nastat će novi poduzetnički i kulturni projekti s istaknutim mjestom u koncepciji novoga gradskog turizma.

Stečajem Tvornice papira d.d., Rijeka i Hrvatska izgubile su značajan gospodarski subjekt koji je prije nekoliko desetljeća bio značajan subjekt i na svjetskom tržištu visokokvalitetnoga cigaretnog papira. Dojmljiva je bila gospodarska snaga te tvrtke, dojmljiv je bio broj zaposlenih koji su svoju sudbinu dijelili s tvornicom, a dojmljiva su bila i izvozna i tehnološka postignuća. No gubitkom domaćeg i svjetskog tržišta tvornica je doživjela svoj kraj, a svi pokušaji da se i tijekom stečaja proizvodnja oživi, nisu urodili plodom zbog neizbježnih zakonitosti globalne ekonomije.

Kada više nemamo takvu tvornicu, postavlja se pitanje što imamo na tome mjestu. Imamo njezinu burnu i slavnu povijest, tj. priču koja se može ispričati preko novih sadržaja i atrakcija. Iako je dio nekretnina prodan, u stečaju se teško prodaju preostale nekretnine zbog same lokacije i zbog velikog broja manjih nekretnina, a značajan negativan činitelj je i prometna povezanost (potreba izgradnje novog mosta, garaže u Vodovodnoj ulici i dr.).

Stoga je Grad Rijeka tijekom 2004. godine započeo s kupnjom nekretnina na tom području da bi primjerom pokazao i pozvao privatne investitore da učine to isto kako bi se na toj lokaciji razvile raznolike poduzetničke i uslužne aktivnosti koje će biti ponuđene mladim ljudima u zadovoljenju njihovih zabavnih, kulturnih i rekreativnih potreba.

Centar za mlade Hartera projekt je koji je u sklopu Smjernica za 2005. godinu usvojilo Gradsko vijeće Grada Rijeke i počinju složene pripreme za njegovu realizaciju.

Poznata riječka *rock-scena* obilježila je 25-godišnjicu postojanja, ali je problem što nema odgovarajućih prostora u kojima bi se čula i svirala živa glazba. Zbog problema buke u središtu grada i u dijelovima grada u kojima su stambena naselja, centri za mlade sa živom glazbom svakako moraju biti smješteni na lokacijama koje dopuštaju takav način zabave. Osim toga, takve lokacije za zabavu mladih moraju biti u središtu grada ili blizu središta grada zbog prometne povezanosti i blizine svih dodatnih usluga. A svi su postojeći prostori za mlade nedovoljni i neadekvatno su smješteni te ne odgovaraju više raznolikim i dinamičnim potrebama mlade generacije. Radi se o potrebama funkcioniranja različitih kreativnih radionica za mlade, isprepletanju različitih oblika alternativne kulture, eksperimentima s različitim glazbenim stilovima, umjetničkim pravcima, gostovanjima umjetnika iz zemlje i inozemstva, ukratko

– o zadovoljenju potreba mladih za stalnim istraživanjem suvremenog svijeta u svim njegovim novim kulturnim oblicima. Nitko točno ne može reći koji će biti rezultati takvih “umjetničkih putovanja”, ali je jasno da će se iz toga razviti jedan kreativniji oblik zabave mladih (i svih koji se takvima osjećaju). Za Rijeku, uvijek otvorenu novim trendovima, to može biti samo pozitivno u svakom pogledu, a pogotovo za mlade generacije Riječana.

Ne treba zaboraviti da je lokacija *Hartere*, jer se i u nazivu treba vratiti lokalnoj tradiciji, dio impresivnog kanjona Rječine koji je kao stvoren za istraživanje i uživanje u raznolikim prirodnim ljepotama duž 20-ak km, a u neposrednoj blizini središta Rijeke. Svakako treba pohvaliti sve inicijative koje dolaze iz redova umjetnika i pobornika alternativne kulture i nevladinog sektora. Primjeri koji postoje po cijelom svijetu pokazuju da stare tvornice mogu biti nove gradske turističke atrakcije.

Mladi ljudi, umjetnici, te poduzetnici i obrtnici koji imaju smisao za novo i staro – razumiju ovaj projekt. Oni su ga i stvorili, predložili, a Grad Rijeka će ga putem svojih stručnih službi sustavno planirati tako da bude ravnoopravan dio svekolikog razvoja grada.

Slični projekti svugdje po svijetu nezobilazan su dio turističke ponude. U snažnoj orijentaciji prema gradskom turizmu, Centar za mlade *Hartera* kockica je koja jako nedostaje.

U stečaju Tvornice papira d.d. prodane su sve nekretnine osim energane i dimnjaka; vlasnici preuređuju kupljene nekretnine, a inicijativa građana pokrenula je aktivnosti prema Gradu Rijeci za osnivanje Centra za mlade *Hartera*.

Tijekom 2004. – 2005. godine **počeli su se realizirati mnogobrojni novi investicijski programi**, a jedan od najznačajnijih je novi Poslovni centar na Pećinama. Ovaj je projekt vrlo značajan jer je prethodni investitor odustao od izgradnje Svjetskoga trgovačkog centra (WTC) na istoj lokaciji i time nanio veliku štetu građanima Rijeke koji su očekivali nove sadržaje u istočnom dijelu grada. Stoga je ulazak novih investitora – *Grupe Policentro* u taj projekt pobudio veliku nadu da je moguće oživjeti ovu lokaciju. Dorada projekta prema strategiji novih ulagača značila je odustajanje od izgradnje hotela i napuštanje koncepcije WTC-a, ali su već prve javne prezentacije projekta izazvale veliko zanimanje poslovnih ljudi i građana.

Novi Poslovni centar na Pećinama zasigurno će dati nove poslovne, komercijalne i javne sadržaje istočnom dijelu grada, a svima nama dokazati da ozbiljan investitor može realizirati projekt koji će se dobro postaviti s poslovnog stajališta i integrirati u lokalno okruženje.

Višenamjenski Centar na Pećinama, vrijedan oko 150 milijuna eura, trebao bi biti otvoren početkom 2006. Zapošljavat će oko 1300 osoba u 160 trgovina na devet velikih površina. Imat će deset multipleks kinematografskih dvorana, restorane, *fitness-centre*, dvoranu za kuglanje i druge sadržaje. Centar gradi talijanska tvrtka *Policentro* koja je prije tri godine ušla u taj

projekt otkupivši ga od tvrtke *World Trade Center Rijeka*. Centar će imati osam katova, od čega tri podzemna za parkirališta. Osim podzemnih garaža, gradit će se i sedam nadzemnih parkirališta te će ukupno biti 2.150 parkirališnih mjesta. U sklopu kompleksa predviđen je i poslovni toranj od 15 katova, prvotno namijenjen isključivo za poslovne prostore.

Višegodišnji naponi Grada Rijeke usmjereni privlačenju novih investitora, počinju davati rezultate. Rijeka je postala veliko gradilište, gradi se *Business Tower* na Pećinama, garaža i nadzemni kompleks na Klobučarićevu trgu te poslovno-stambeni kompleks na Zagradu.

U značajnim strukturnim promjenama riječkoga gospodarstva jasno se očituje sve veća orijentacija lokalnoga gospodarstva na uslužni sektor, a posebice stalni rast svih pokazatelja koji govore o ekspanziji gradskog turizma. Stoga su za lokalni turistički razvoj posebno važne sve investicije usmjerene na izgradnju novih i obnovu postojećih hotelskih kapaciteta, kao i svih gradskih i privatnih projekata usmjerenih k jačanju dodatne turističke ponude u Gradu Rijeci.

Daljnji razvoj **gradskog turizma** morat će tijekom razdoblja 2005. – 2009. godine ići prema stvaranju novog načina upravljanja Rijekom kao turističkim odredištem. U stručnoj literaturi poznato pod nazivom *Menadžment destinacije*, pretpostavlja različite modele objedinjavanja svih mjera, odluka, aktivnosti, programa i inicijativa privatnog i javnog sektora s ciljem razvoja koncepcije novoga gradskog turizma. Stoga je Grad Rijeka upravo za predmetno razdoblje planirao iznaći nov model upravljanja gradskim turizmom preko Odjela gradske uprave za poduzetništvo te u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Rijeke i ostalim nositeljima gradskog turizma.

Obnavlja se hotel *Jadran*, a u planu je izgradnja novog hotela u sklopu kompleksa *Benčić*. Novi hotelski kapaciteti ključni su u daljnjem razvoju gradskog turizma.

Osim ulaganja u lučku infrastrukturu za prihvat velikih putničkih brodova te u obnovu i izgradnju hotelskih kapaciteta (kompleks *Rikard Benčić*), razvoju gradskog turizma pridonijet će i razvoj brenda Grada Rijeke. Uz adekvatnu marketinšku i komunikacijsku strategiju te dodatna ulaganja u razvoj i organizaciju turističke ponude za prepoznatljivost Rijeke, predviđaju se pozitivni trendovi u ukupnom gospodarstvu Rijeke po uzoru na poznata svjetska središta urbanog turizma. Politika poticanja dužeg rada noćnih klubova i kafića u središtu Rijeke već je sada donijela rezultate u premještanju noćnog života i središta zabave mladih iz Opatije u Rijeku, a poticanjem dodatnih sadržaja pridonijet će razvoju urbanog turizma i oblikovanju središta Rijeke u poslovno-zabavni centar.

Regionalna razvojna agencija Porin izraz je zajedničkog nastojanja PGŽ-a i Grada Rijeke da stvore prostor za aktivno sudjelovanje u razvoju lokalnog i regionalnoga gospodarstva. Svjesni svih novih gospodarskih trendova uvjetovanih tehnološkim napretkom, globalizacijom i europskom

integracijom, PGŽ i Grad Rijeka nastojali su stvoriti tvrtku koja će kreativno osmišljavati i realizirati nove poduzetničke i gradske poslovne inicijative.

Prethodno navedeno daje *inpute* za sustavne promjene u razvoju gospodarstva. Postojeća struktura gospodarskih subjekata traži promjene u sagledavanju tzv. modela gospodarskog razvoja koji bi u sebi sadržavao aktivnosti interakcijskog djelovanja kao što su financiranje, istraživanje i razvoj, marketing, proizvodnja i ljudski resursi. Zajednički naponi svih postojećih institucija s gradske i regionalne razine, i to preko Regionalne razvojne agencije *Porin*, realni su temelj za poticanje i razvoj gospodarskih aktivnosti u gradu i PGŽ-u. Cilj su osobito područja s neiskorištenim prirodnim i potencijalnim resursima radi poboljšanja tehnološkog razvoja i porasta konkurentnosti, odnosno poboljšanja prilagođenosti gospodarskih subjekata svjetskom tržištu i povećanja izvoza te poticanja inozemnih ulaganja i ostalih aktivnosti. Prioriteti Grada Rijeke imaju stoga veliku važnost za uravnoteženost cjelokupnoga gospodarskog razvoja u Županiji. Pojedinačnim projektima Regionalne razvojne agencije *Porin* u zajedničkoj suradnji s Gradom Rijeka, koristeći sve modalitete kreiranja i njihova implementiranja u život, omogućit će se korištenje dodatnih mogućnosti financiranja domaćeg i međunarodnog karaktera (EU-fondovi, direktna strana ulaganja, državni proračun i sl.)

Radi daljnjeg poticanja razvoja gospodarstva, korištenjem novoga poslovnog prostora na lokacija *Torpedo*, Regionalna razvojna agencija *Porin* omogućit će stvaranje tzv. *clustera* za rast i razvoj gospodarskih subjekata. Naglasak se stavlja na stvaranje inicijativa za nove sektorske *clustere*, internacionalizaciju riječkih i ostalih tvrtki, javno-privatna partnerstva, direktna ulaganja i zajednička ulaganja (joint venture), urbani turizam, upravljanje Jamstvenim fondom, promociju grada i drugo.

Velike su mogućnosti koje se nude u okviru RRA *Porin*, a najviše za one poduzetnike i institucije koje shvaćaju da se moderna ekonomija temelji na znanju, informacijama i razvijanju novih oblika financiranja projekata. Pritom je prvenstveni interes da se projekti povežu s europskim i svjetskim financijskim izvorima te da se ostvaruje partnerstvo privatnog i javnog sektora. Grad Rijeka kao sveučilišni i otvoreni grad može mnogo napraviti u poticanju novih gospodarskih trendova te poduzetnicima i građanima pomoći u sagledavanju novih mogućnosti za razvoj kvalitetnijeg načina života.

1.1.3. Projekt Rijeka Gateway i riječki prometni pravac

Projekt Rijeka Gateway složen je sustav čije vođenje i usklađivanje zahtijeva povezivanje lučko-urbanog i cestovnog dijela na više lokacija. Među najvećim aktivnostima u projektu treba istaknuti saniranje infrastrukture riječke luke i zamjenu opreme za manipuliranje teškim teretom, omogućavanje ponovnog razvoja graničnog područja između luke i grada, poboljšanje upravljanja i sigurnosti lučkog prometa i zaštitu okoliša, dovršavanje

zapadnog dijela riječke zaobilaznice i izgradnju spojne ceste luke te saniranje Krčkog mosta.

Vlada Republike Hrvatske i Svjetska banka potpisali su 12. srpnja 2003. godine ugovor o tri kredita u ukupnoj protuvrijednosti od **156,5 milijuna USD** za projekt obnove riječkoga prometnog pravca (Projekt Rijeka Gateway).

Cilj je Projekta pridonijeti povećanju konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva poboljšanjem međunarodnoga prometnog sektora preko riječkoga prometnog pravca za teretni i putnički promet, modernizacijom veza između luke i cestovne mreže te revitalizacijom lučkih poslovnih aktivnosti boljim održavanjem cesta i mostova.

Projekt Rijeka Gateway svoju će punu realizaciju doživjeti 2009. godine, a rezultat toga bit će potpuno **modernizirana kontejnerska luka** u istočnom dijelu grada te **nov moderni kargo-terminal** u zapadnom dijelu grada. Središnji dio lučkog prostora koji se nalazi u srcu gradske jezgre, doživjet će potpunu prenamjenu radi stvaranja novog *waterfronta*. Na prostoru prirodne delte, između dvaju riječnih rukavaca rijeke Rječine, stoljećima se skladištilo drvo. *Projekt Rijeka Gateway* pretvorit će **riječku Deltu** u hotelsko-komercijalni prostor uz more s atraktivnim javnim prostorima za građane i posjetitelje grada. U sklopu *Projekta Rijeka Gateway*, na prostoru stare luke zvane *Porto Baross* (Baroš) bit će izgrađena **marina** s potrebnim sadržajima za građane i turiste.

Novi putnički terminal, smješten na starom lukobranu u središtu grada, sa svim pogodnostima za putnike i putničke brodove, svakako će biti simbol novoga riječkog *waterfronta*.

Pri završetku je opsežna višegodišnja priprema projektne dokumentacije za taj složeni projekt, a u tijeku je izbor promotora (developera) koji će po cijelom svijetu predstavljati *Projekt Rijeka Gateway* radi pronalaženja pogodnih investitora-koncesionara za cjelokupno područje.

Lučka uprava Rijeka je tijekom ljeta 2005. godine obavila sljedeće pripreme:

- objavljen je natječaj za rušenja skladišta na Delti, kojim su obuhvaćeni svi objekti od pruge na okretnome mostu (zadnji na Mrtvom kanalu) do lukobrana (plus skladište 41 – iza ribarnice).
- objavljen je oglas za izgradnju putničkog terminala na lukobranu, što znači da je završena izrada natječajne dokumentacije i da je Svjetska banka dala pismenu suglasnost na nju
- potpisan je ugovor za izgradnju mosta na korijenu lukobrana (kod Kapetanije)
- očekuje se završetak natječaja za Zagrebačku obalu i ugovaranje radova do kraja godine
- sklopljen je čitav niz manjih ugovora (novi radarski sustav za praćenje brodova, nadzor svih radova, *urban redevelopment*).

Bitno je istaknuti da svi poslovi u Lučkoj upravi Rijeka teku prema planiranoj dinamici koju prate i posebne misije Svjetske banke.

Grad Rijeka se od tipičnoga lučko-industrijskog središta (tijekom 80-ih godina) preobrazio u lučko-uslužno-industrijsko središte, a cilj je jače zakoračiti u sektor gradskog turizma. Statistike pokazuju da svakog mjeseca raste broj domaćih i stranih gostiju u Rijeci, obnavljaju se hoteli, restorani i kafići, noćni i zabavni život uzima sve više maha. Riječke su ulice oživjele, središte grada prepuno je ljudi, a Grad Rijeka pokušava razviti postojeće i osmisliti nove gradske priredbe tijekom cijele godine (Karneval, regata, Riječke ljetne noći i dr.) u funkciji gradskog turizma.

Kao najveća hrvatska luka, Rijeka se s velikim entuzijazmom kandidirala za domaćina Konferencije Svjetske udruge gradova i luka (IACP) koja će se održati tijekom lipnja 2006. godine. Razlog je tome što se Grad Rijeka iznimno ponosi **Projektom Rijeka Gateway** koji financira Svjetska banka, a u kojem su partneri Lučka uprava Rijeka, tvrtka *Luka* d.d. Rijeka i Grad Rijeka. Smatra se da će **novi riječki waterfront** (novi komercijalni prostori na Delti, nova marina i novi putnički terminal) dovesti do prave ekspanzije turizma u Rijeci. Grad Rijeka želi spremno dočekati turistički bum, pripremiti grad i gradske službe za taj gospodarski uzlet te su stoga vrlo važna iskustva svih gradova koji su prošli sličan put.

Cestovna komponenta Projekta Rijeka Gateway, koja se realizira preko Hrvatskih cesta d.o.o. i Hrvatskih autocesta d.o.o. ne teče planiranom dinamikom. Grad Rijeka je već više puta (sjednice Poglavarstva i Gradskog vijeća te pismo Predsjedniku Vlade Republike Hrvatske početkom 2005. godine) upozoravao na problematiku vremenskih i financijskih neusklađenosti dviju međuzavisnih komponenata u *Projektu Rijeka Gateway* – lučke i cestovne.

Cesta D-404 napreduje u izgradnji dužinom cijele dionice (Brajdica – Draga). Iznimno je važno što dobro napreduju radovi na dovršetku spoja *Orehovica – Draga – Bakar*, a to je dio *Projekta Rijeka Gateway* financiranog zajmom Svjetske banke.

Grad Rijeka stoga inzistira da se unutar *Projekta Rijeka Gateway* osnuje Koordinacijski odbor za cestogradnju (*Steering Committee*) čiji bi članovi bili svi partneri u tom dijelu, po modelu prema kojem Grad Rijeka surađuje u realizaciji lučko-urbanog dijela projekta. Time bi se dobile pravodobne informacije i mogle bi se sinkronizirati sve aktivnosti, pogotovo s Hrvatskim cestama d.o.o. Zagreb. Smatramo da je od interesa i ostalim partnerima da imaju informacije o aktivnostima Grada Rijeke u tom dijelu, kao i saznanja o gradskim projektima vezanim uz izgradnju i modernizaciju riječkoga gradskog prometnog sustava.

Iako ostali projekti u cestogradnji nisu dio *Projekta Rijeka Gateway*, zbog daljnje lučkog razvoja na zapadnom terminalu Grad Rijeka pratit će provođenje planiranog projektiranja ceste D-403 koja će biti brza poveznica novoga zapadnog lučkog terminala s čvorom na Škurinjama.

Grad Rijeka će i u razdoblju 2005. – 2009. godine nastaviti podržavati potrebu ubrzane cestogradnje i to:

- hitna izgradnja nove ceste D-403 kao vertikalne spojnice novoga zapadnog lučkog terminala s čvorom na Škurinjama – što je nužna poveznica modernizirane luke u zapadnom dijelu Grada Rijeke
- dionica Rijeka – Jušići – Rupa dio je trase nove europske Jadransko-jonske autoceste, a zalagat ćemo se za izgradnju nastavka te prometnice kroz Republiku Sloveniju
- praćenje najavljenih radova na punom profilu sadašnje riječke zaobilaznice
- praćenje početka rada na projektnoj dokumentaciji za nov koridor riječke zaobilaznice i
- praćenje nastavka radova na dionici autoceste Draga – Žuta Lokva kao najbliže prometne poveznice s Dalmacijom.

Iz svega navedenog, jasno je da treba dobro uskladiti sve aktivnosti u cestovnom i u lučkog dijelu.

Prema najavama, projekti Svjetske banke koji su već potpisani za Republiku Hrvatsku, ili će biti potpisani tijekom 2005. godine, vrijedni su više od 300 milijuna eura. Najvažnije je postignuće Vlade provođenje reformi dogovorenih sa Svjetskom bankom, a među njima posebno treba istaknuti donošenje odluke o pravnom okviru privatizacije Hrvatskih željeznica.

Za riječku luku iznimno značenje ima obnova dotrajale željezničke infrastrukture, a nesreće na pruzi Rijeka – Zagreb upravo žalosno dokazuju koliko je obnova nužna i koliko je već zakašnjela u odnosu na razvoj lučkog dijela riječkoga prometnog pravca.

Među ostalim, predujam Svjetske banke od 1,75 milijuna dolara budućega državnog zajma za modernizaciju Luke Ploče, premostit će financiranje projekta do završnih pregovora sa Svjetskom bankom i Europskom bankom za obnovu i razvoj o zajmovima u ukupnom iznosu od 60–75 milijuna dolara.

Prema Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske, kao i prema svim planskim dokumentima Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke, riječki prometni pravac jedan je od najznačajnijih prometnih točaka u Republici Hrvatskoj te ne bilo bilo dobro da se daljnja ulaganja rasprše i time ne dovrši najjači prometni pravac u Republici Hrvatskoj – riječki prometni pravac.

Grad Rijeka će i u razdoblju 2005. – 2009. godine biti pouzdan partner u realizaciji *Projekta Rijeka Gateway* i u jačanju cjelokupnoga riječkog prometnog pravca.

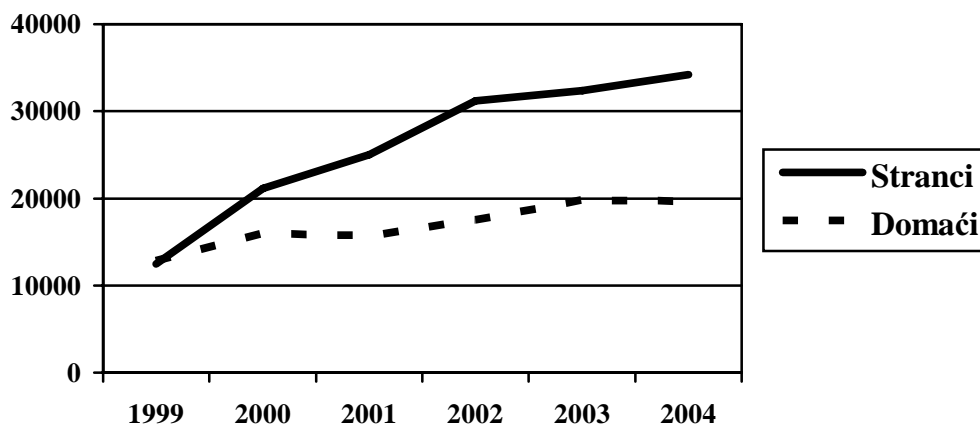

1.1.4. Gradski turizam

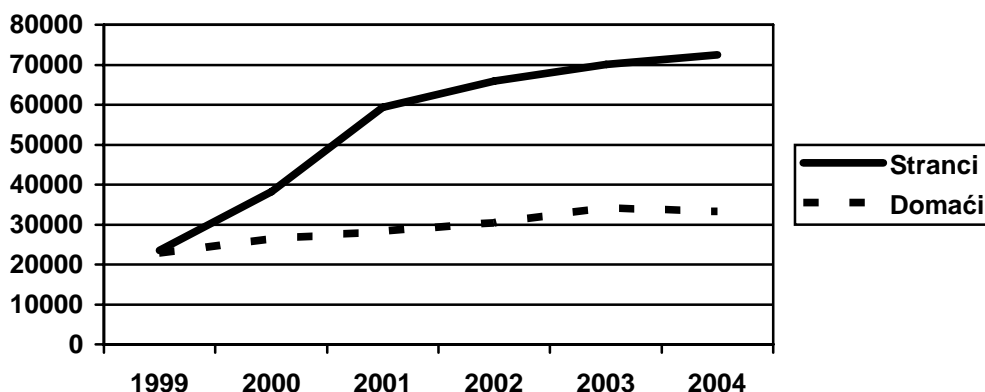
Podaci o turističkom prometu u Gradu Rijeci jasno govore o razvoju novoga gospodarskog turizma.

Tijekom 2004. godine ostvareno je 32,3% više dolazaka nego 2001. godine. U odnosu na isto razdoblje 2001. godine, broj dolazaka stranih turista 2004. godine povećao se za 36,6% a broj dolazaka domaćih turista u istom razdoblju za 25,4%. Od ukupno ostvarenih dolazaka u 2001. godini, strani turisti sudjelovali su sa 61,5%, a u 2004. godini sa 63,5%. Domaći turisti sudjelovali su 2001. godine s 38,5% dolazaka, a 2004. godine s 36,5% dolazaka.

Broj turista

Broj noćenja

Turistički Informativni Centar, 2004.

Graf 1. Turizam u Gradu Rijeci 1999. – 2003.

Na području Turističke zajednice Grada Rijeke u srpnju 2005. godine ukupno je bilo 1.445 raspoloživih ležaja. U funkciji su bila svega 3 hotela s 383 ležaja (hotel *Jadran* zatvoren zbog renoviranja), 1 prenoćište s 504 ležaja, privatni smještaj sa 63 ležaja i kamp *Preluk* s 305 kamp-jedinica, odnosno 495 ležaja.

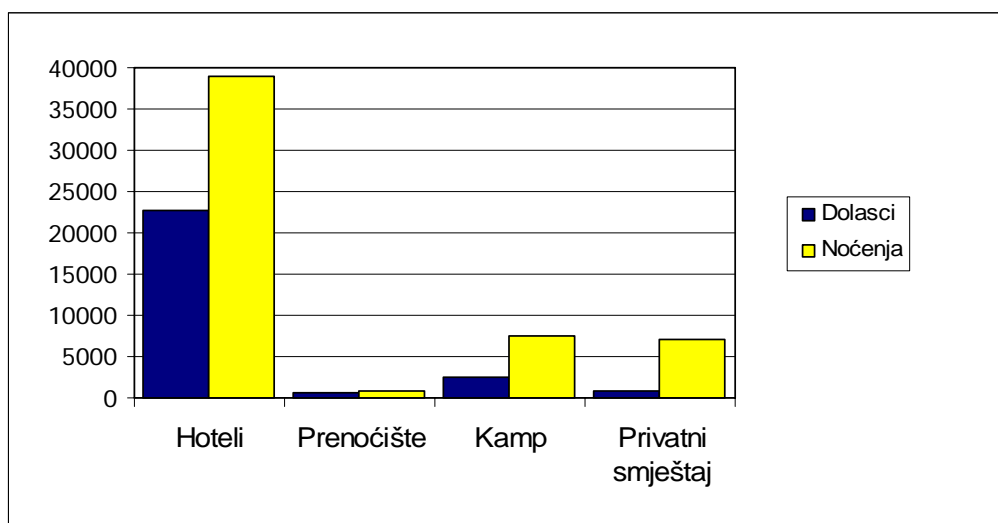
Sve navedeno potvrđuju i iznimno povoljni trendovi koji se mogu sagledati iz statističkih podataka prikazanih u nastavku.

Strani turisti u prvih sedam mjeseci 2005. godine boravili su u prosjeku 2,2 dana i ostvarili 34.895 noćenja.

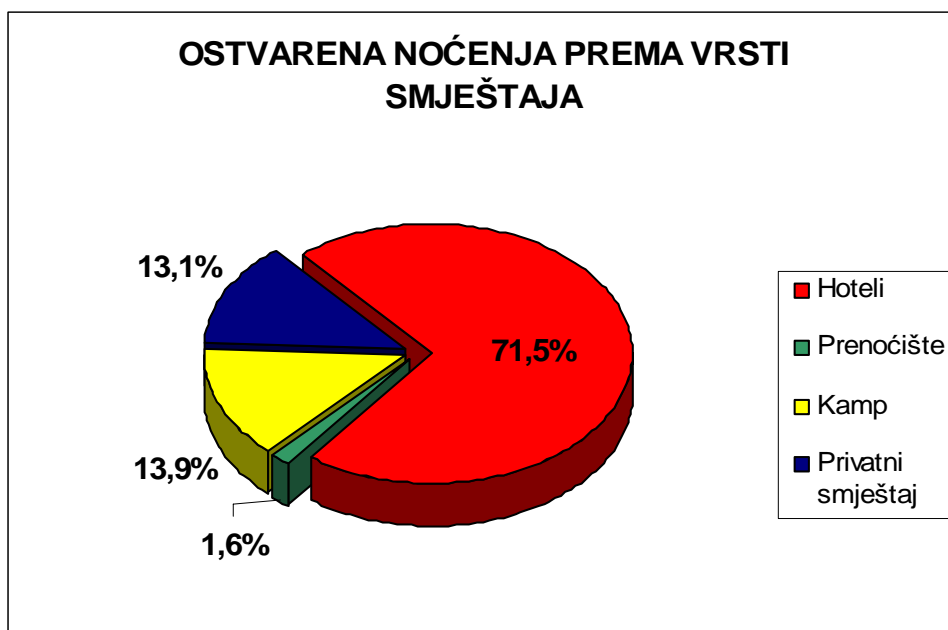
Domaći turisti u prvih sedam mjeseci 2005. godine boravili su u prosjeku 1,8 dana i ostvarili 19.586 noćenja.

Najviše noćenje ostvareno je u hotelima – 38.932 noćenja odnosno 71,5%, slijedi kamp sa 7.558 noćenja odnosno 13,9%, privatni smještaj sa 7.141 noćenjem odnosno 13,1%, i prenoćište s 850 noćenja odnosno 1,6%.

Slijedi statistički prikaz ostvarenog prometa dolazaka i noćenja za prvih sedam mjeseci 2005. godine u usporedbi s istim razdobljem 2004. godine te pregled po vrsti smještaja i prosječnom boravku.

Graf. 2. Prikaz po vrsti smještaja, dolazaka i noćenja za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2005. godine

Graf. 3. Udio u strukturi noćenja prema vrsti smještaja za razdoblje od 1. siječnja do 31. srpnja 2005.

Adaptacija Hotela *Jadran* negativno se odrazila na smanjenje broja noćenja u Rijeci tijekom prvih sedam mjeseci 2005. godine, no dugoročno će zasigurno pridonijeti značajnijem rastu turizma u Gradu Rijeci. Početkom 2005. godine novogradiška tvrtka *Novopromet* kupila je putem Varaždinske burze 27% udjela u *Jadran hotelima Rijeka* i kao novi vlasnik najavila obnovu riječkih hotela. *Jadran hoteli Rijeka*, hotelski lanac koji obuhvaća hotele *Jadran*, *Kontinental* i *Neboder* te niz lokala i restorana na izvrsnim pozicijama u Gradu Rijeci i okolici, ulazi time u fazu obnove svih kapaciteta. Za Grad Rijeku koji je do sada imao premalo hotelskih kapaciteta, početak obnove lanca *Jadran hotela* znači njihovo proširenje, ali i kvalitativnu, novu hotelsku ponudu. Njihovim uređenjem dobit će se lijepo uređene gradske lokacije u središtu grada i uz more, što će bitno pridonijeti atraktivnosti gradske turističke destinacije. Predviđeno je da se Hotel *Jadran*, koji je dosad bio u vrlo derutnom stanju, pretvori u hotel s četiri zvjezdice koji će imati i kongresnu dvoranu kapaciteta do 150 mjesta. Ta investicija iznosi oko 5 milijuna eura, a to će zasigurno biti nov poticaj razvoju gradskog turizma. U nastavku, adaptirat će se hoteli *Neboder* i *Kontinental*, koji su po svojoj poziciji tipični gradski hoteli, a vlasnik planira da i ti hoteli dosegnu razinu hotela s četiri zvjezdice. U planu je preuređenje ostalih smještajnih kapaciteta u okviru *Jadran hotela Rijeka* (Hotel *Almis* u Kraljevici, *Lucija* u Kostreni, *Oštro* i *Uvala Scott*).

Uza sve to, novi hoteli izgradit će se na *Delti* i *Porto Barossu* (Baroš) preko novog koncesionara, a na osnovi *Projekta Rijeka Gateway*, te na gradskim lokacijama *Benčić* i *Preluka*.

U sklopu kompleksa uz novi bazen na Kantridi, predviđena je izgradnja novih hotelskih kapaciteta usmjerenih sportskom turizmu.

Na navedenim gradskim lokacijama Grad Rijeka može puno učiniti na privlačenju privatnih investitora te uspostavom privatno-javnog partnerstva, kao i izgradnjom komunalne infrastrukture, uređenjem prometnica, plaža i dr.

Razvoj turizma znači i poboljšanje ključne prometne infrastrukture koja je u funkciji kvalitetnijega putničkog prometa. Izgradnja novog putničkog terminala i marine (dio *Projekta Rijeka Gateway*) te izgradnja novog autobusnog terminala na Žabici, sigurno su najznačajniji projekti prometne infrastrukture u funkciji gradskog turizma. Tome treba pridodati i veliku potrebu da država kao većinski vlasnik investira u obnovu zračne luke na otoku Krku, odnosno da promjenama Zakona o zračnim lukama otvori mogućnosti davanja zračne luke na koncesiju ili dokapitalizaciju, a sve radi stvaranja novih mogućnosti za razvoj čarter-turizma.

Preuređenje starih i izgradnja novih hotelskih kapaciteta te izgradnja prometne turističke infrastrukture temeljni su preduvjet daljnjeg razvoja gradskog turizma. No pritom treba istaknuti i veliko značenje svih ostalih sadržaja u gradu koji pridonose povećanju atraktivnosti Grada Rijeke kao turističkog odredišta.

S obzirom na brzu izmjenu turističkih trendova, nove zahtjeve suvremenih turista i otvaranje novih turističkih tržišta, potrebno je stalno pratiti postojeće sadržaje i novim sadržajima oplemenjivati sve aktivnosti koje čine ukupnu ponudu gradskog turizma, a odnose se na kulturnu i sportsku ponudu, zabavu i ugostiteljstvo. Grad Rijeka u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Rijeke mora sastaviti nov Operativni program daljnjeg razvoja gradskog turizma kojim će se utvrditi jačanje svih lokalnih specifičnosti koje mogu biti zanimljive turizmu. Prijeko je potrebno da se koncepcija gradskog turizma neprestano dopunjava, prati i provodi preko Odjela gradske uprave za poduzetništvo kao koordinatora svih aktivnosti kojima odjeli gradske uprave ostvaruju svoje programe.

1.1.5. Društva u većinskom vlasništvu Grada Rijeke

Za komunalna i trgovačka društva u većinskom vlasništvu Grada Rijeke navode se osnovni podaci vezani za obavljanje djelatnosti, opseg, ukupan prihod te vrijednost dugotrajne imovine koje društvo koristi za dugotrajne poslove.

Komunalno društvo Autotrolej d.o.o. Rijeka obavlja djelatnost prijevoza putnika na 42 linije ukupne dužine 635 km. U 2004. godini djelatnost prijevoza obavljala se sa 176 autobusa koji su godišnje prešli 9.400.000 kilometara te prevezli 35.000.000 putnika. Ukupni broj zaposlenih u 2004. godini iznosio je 681, od toga 350 vozača (51,4%). Broj zaposlenih umanjen je za 11 djelatnika u odnosu na 2001. godinu. KD *Autotrolej* u vlasništvu je 9

gradova i općina. Grad Rijeka je većinski vlasnik s 83,44% udjela, slijede Grad Bakar s 2,75%, Općina Čavle s 3,27%, Općina Jelenje s 1,80%, Grad Kastav s 1,68%, Općina Klana s 1,28%, Općina Viškovo s 2,27%, Općina Kostrena s 2,67% i Grad Kraljevica s 0,84%. Za 2004. godinu Komunalno društvo u obavljanju djelatnosti ostvarilo je 123.600.000,00 kn ukupnog prihoda, što je na razini ostvarenog ukupnog prihoda 2001. godine. Vrijednost dugotrajne imovine u 2004. godini iznosi 23.200.000,00 kn. Kupnjom novih autobusa u 2005. godini, vrijednost dugotrajne imovine procijenjena je na 53.200.000,00 kn, što je za 24% više od vrijednosti dugotrajne imovine u 2001. godini.

Komunalno društvo Čistoća d.o.o. Rijeka obavlja djelatnost održavanja čistoće i gospodarenje otpadom, što obuhvaća čišćenje: pometanje – 297.621.000 m², ručno i strojno pranje – 63.160.000 m² javno-prometnih površina godišnje te zbrinjavanje godišnje 70.000 t komunalnog i tehnološki neopasnog otpada. Djelatnost se obavlja s 95 specijalnih vozila za čišćenje, prikupljanje i odvoz otpada. Za zbrinjavanje otpada koristi se 6.900 posuda. U 2004. godini ukupno je bilo zaposleno 359 radnika, od toga su 166 radnika na programu čišćenja i odvoza, što je u odnosu na 2001. godinu 6 radnika više. Grad Rijeka je većinski vlasnik s 81,23% udjela, slijede Grad Bakar s 4,08%, Općina Čavle s 2,30%, Općina Jelenje s 1,93%, Grad Kastav s 2,74%, Općina Klana s 0,53%, Općina Viškovo s 2,49%, Općina Kostrena s 2,20% i Grad Kraljevica s 2,50%. Za 2004. godinu Društvo je u obavljanju djelatnosti ostvarilo 62.100.000,00 kn ukupnog prihoda, od toga u osnovnoj djelatnosti 50.800.000,00 kn. Vrijednost dugotrajne imovine Društva u 2004. godini iznosi 72.900.000,00 kn, što je za 22% više u odnosu na 2001. godinu.

Energo d.o.o. Rijeka obavlja djelatnost proizvodnje i distribucije toplinske energije i plina. Do 31. prosinca 2002. godine Društvo je bilo u 100%-om vlasništvu Grada Rijeke. Nakon provedene transformacije i dokapitalizacije, od 2003. godine Grad Rijeka je u vlasništvu s 56,9%, *Thüga Aktiengesellschaft* iz Münchena sa 17,0%, *Amga Azienda Multiservizi S.p.A.* iz Udina sa 17,0% i *Croplin* d.o.o. Zagreb s 9,1%. U Društvu su u 2004. godini bila ukupno zaposlena 152 radnika. Djelatnost pružanja usluge toplinske energije Društvo obavlja za 9.713 korisnika te zagrijava 535.000 m² površine mjesečno. Topla voda grije se za 7.334 korisnika koji godišnji potroše 303.000 m³. Djelatnost toplinske energije obavlja se preko 19 toplana ukupnog kapaciteta od 115 MW. Dužina toplovoda iznosi 16.500 metara. Djelatnost pružanja usluge opskrbe plinom obavlja se za 10.244 korisnika miješanog plina te za 6.508 korisnika gradskog plina. Ukupna godišnja potrošnja miješanog plina iznosi 13.500.000 m³, a gradskog plina 2.500.000 m³. Ukupna dužina plinske mreže za gradski plin iznosi 20.000 m, a za miješani plin 152.500 m. Kalorična vrijednost miješanog plina iznosi 14,20 kWh/m³, a gradskog plina 4,50 kWh/m³. Ostvareni ukupan prihod za 2004. godinu iznosi 105.107.000,00 kn, a na osnovnu djelatnosti odnosi se 94.146.000,00 kn. Ukupan prihod po vrijednosti na razini je ostvarenoga ukupnog prihoda u 2001. godini. Vrijednost dugotrajne imovine Društva u 2004. godini iznosi 203.300.000,00 kn. Društvo uspješno obnavlja dotrajalu imovinu i ulaže u novu.

Komunalno društvo Kozala d.o.o. Rijeka obavlja djelatnost uređenja i održavanja groblja, pogrebne, grobarske i klesarske usluge i u 100%-om je vlasništvu Grada Rijeke. Društvo obavlja djelatnost na 8 groblja ukupne površine 658.000 m². Najveće groblje je Centralno gradsko groblje Drenova s 413.240 m². Na grobljima ima ukupno 18.883. objekata, i to 10.242 grobnice, 6.593 niše, 1.990 pretinaca i 58 kapela te 5.000. općih polja. Ukupni broj zaposlenih u 2004. godini iznosi 110, od toga 65 zaposlenih obavlja pogrebne i grobljarske poslove, a na preuzimanju i sahrani radi 47 radnika. Za 2004. godinu Društvo je ostvarilo 21.900.000,00 kn ukupnog prihoda, od toga je prihod osnovne djelatnosti 11.600.000,00 kn. Vrijednost dugotrajne imovine Društva u 2004. godini iznosi 4.655.000,00 kn. Na njoj nije bilo većih odstupanja u promatranom razdoblju budući da Društvo obnavlja dugotrajnu imovinu.

Komunalno društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka obavlja djelatnost vodoopskrbe i odvodnje. Isporučena količina vode godišnje iznosi 21.900.000 m³. Dužina vodovodne mreže iznosi s priključcima 800 km, dužina glavnog vodovoda je 87,5 km, a vodovodnih priključaka ima 32.054. Vodovodna mreža pokrivena je 100% na području Grada Rijeke. Društvo je koncesionar zbrinjavanja vode sa 7 izvorišta minimalne izdašnosti od 1.500 do 2.400 l/s. Godišnja odvodnja otpadne vode iznosi 16.500.000 m³. Dužina kanalizacijske mreže iznosi 280 km sa 1.276 kanalizacijskih priključaka. Dužina glavnog kolektora iznosi 15,7 km. Gotovo 80% otpadne vode zbrinjava se na uređaju za pročišćavanje *Delta* (mehanički predtretman) koji je dimenzioniran na 550.000 ES i u funkciji je od 1994. godine. Grad Rijeka je većinski vlasnik s 87,34% udjela, slijede Grad Bakar s 2,44%, Općina Čavle s 1,21%, Općina Jelenje s 1,10%, Grad Kastav s 2,26%, Općina Klana s 0,58%, Općina Viškovo s 1,96%, Općina Kostrena s 1,41% i Grad Kraljevica s 1,70%. Ukupni broj zaposlenih u 2004. godini iznosio je 336, od toga na osnovnoj djelatnosti rade 243 radnika. Društvo je u obavljanju djelatnosti u 2004. ostvarilo 109.655.000 kn ukupnog prihoda, od toga se na osnovnu djelatnost odnosi 88.995.000,00 kn. Vrijednost dugotrajne imovine Društva u 2004. godini iznosi 743.940.000,00 kn, a u odnosu na 2001. vrijednost je porasla za 11.780.000,00 kn.

Rijeka promet d.o.o. trgovačko je društvo u 100%-om vlasništvu Grada Rijeke. Djelatnost Društva obavlja 107 radnika raspoređenih u više sektora. Financiranje **sektora prometa** obavlja se preko tri subjekta: Hrvatske ceste d.o.o. (42%), Županijska uprava za ceste (27%) i Grad Rijeka (31%). Bavi se: nadzorom i regulacijom prometa, održavanjem semaforškog sustava, istraživanjem, planiranjem i projektiranjem prometa, vođenjem strateških projekata i investicija društva. **Sektor parkirališta** je krajem 2004. godine upravljao s 31 parkiralištem, a u 2005. planira se da će upravljati s 34 parkirališta. U 2001. godini upravljao je s 23 parkirališta, što znači da je broj parkirališta 2005. godine u odnosu na 2001. porastao za 48%. Na parkiralištima je krajem 2004. godine bilo ukupno ucrtano 3.675 parkirnih mjesta, a za 2005. godinu procjenjuje se da će biti ucrtano 4.145 parkirnih mjesta. U 2001. godini bilo je 2.917 parkirnih mjesta. Broj parkirnih mjesta se tijekom godina povećava, pa će 2005. godine u odnosu na 2001. godinu biti veći za 42%. Krajem 2004. godine premješteno je 5.150 nepropisno

parkiranih vozila, a u 2005. godini procjenjuje se da će biti premješteno 5.520 vozila. U 2001. godini premještena su 6.982 vozila, što znači da je broj premještenih vozila pao za 21%. **Sektor cestovnog terminala** osnovan je s ciljem organizacije prihvata i pružanja usluga u tuzemnom i inozemnom kamionskom prijevozu roba. U 2004. godini na terminalu Srdoči planira se ostvariti 28.000 ulazaka, dok je 2001. godine ostvareno 33.265 ulazaka. U 2005. godini procjenjuje se 28.000 ulazaka, što je za 16% manje u odnosu na 2001. godinu. **Sektor održavanja prometnica** obavlja sljedeće aktivnosti: redovito održavanje, pojačano održavanje, prometni zahvati i radovi po mjesnim odborima. Opseg usluga ovog sektora definiran je ugovorom o financiranju javno-prometnih površina i nerazvrstanih cesta u Gradu Rijeci. Vrijednost imovine na dan 30. rujna 2004. godine iznosila je 34.227.062,23 kn, a u 2001. godini 26.593.052,82 kn, što znači da je vrijednost imovine za devetomjesečno razdoblje 2004. godine veća u odnosu na 2001. godinu za 29%. Povećanje opsega usluga tijekom godina rezultira i povećanjem prihoda Društva. Ukupni prihod *Rijeka prometa* d.o.o. u 2004. godini iznosi 43.449.000,00 kn, dok je u 2001. godini iznosio 36.439.000,00 kn, što pokazuje povećanje od 19%.

1.2. Socijalna slika Grada Rijeke

Prema podacima iz Popisa stanovništva 2001. godine, u Gradu Rijeci žive 144.043 stanovnika. Iako podaci Popisa 2001. nisu neposredno usporedivi s podacima Popisa 1991., jer je u međuvremenu došlo do promjene u primjeni definicije za izračun ukupnog stanovništva, može se zaključiti da je u Rijeci oko 10% stanovnika manje nego 1991. godine. Jedan od uzroka je i negativan prirodni priraštaj, odnosno veći broj umrlih od broja rođenih. Taj se trend ponavlja unazad nekoliko godina, a u 2004. godini je umrla 441 osoba više nego što ih je rođeno.

Tablica 5. Broj stanovnika u gradu Rijeci

1991.	164.075 stanovnika
2001.	144.043 stanovnika

Izvor: Ured državne uprave u PGŽ-u, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Tablica 6. Broj rođenih i umrlih u gradu Rijeci u 2004. godini

Rođeni 2004.	1.064 djece
Umrli 2004.	1.505 osoba

Izvor: Zavod za javno zdravstvo PGŽ-a

U Gradu Rijeci u 2004. godini stopa nataliteta iznosi 7,39, mortaliteta 10,45, a stopa prirodnog priraštaja –3,06.

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo PGŽ-a, u Gradu Rijeci, kao i Primorsko-goranskoj županiji i Republici Hrvatskoj vodeći uzrok smrti su bolesti cirkulacijskog sustava, a na drugom su mjestu novotvorine.

Sagledavajući socijalnu sliku Grada Rijeke i uspoređujući je s prethodnom godinom, može se zaključiti sljedeće:

- udio umirovljenika u ukupnom stanovništvu grada na razini je prethodne godine i iznosi oko 26%
- udio nezaposlenih u ukupnom stanovništvu iznosi oko 8% te nema znatnijih promjena u broju nezaposlenih u odnosu na kolovoz 2004. godine
- udio korisnika državne socijalne skrbi (pomoć za uzdržavanje) iznosi oko 1,3% stanovništva grada, a u odnosu na lipanj 2004. godine smanjio se za 4,8%
- cijene dobara i usluga u svibnju 2005. godine povećale su se za 2,8% u odnosu na svibanj 2004., a u odnosu na prosinac 2004. godine veće su za 1,9%
- prosječna neto-plaća isplaćena u prosincu 2004. godine povećana je za 8,3% u odnosu na prosinac 2003. godine
- prosječna mirovina u lipnju 2005. godine povećana je za 1,8% u odnosu na kolovoz 2004. godine.

U Gradu Rijeci krajem lipnja 2005. godine bilo je 37.911 **umirovljenika** što je neznatno smanjenje u odnosu na prethodne godine, a prikazano je u tablici 3. Kako broj umirovljenika čini više od četvrtine (26,3%) stanovništva Rijeke, najveći je broj oblika pomoći prema Socijalnom programu Grada Rijeke namijenjen upravo toj kategoriji stanovništva.

Tablica 7. Pregled korisnika mirovina prema vrsti mirovina za Grad Rijeku

Vrste mirovine	Broj korisnika			
	2002.	2003.	2004.	2005.
– starosne mirovine	24.565	24.323	24.143	24.022
– invalidske mirovine	7.237	7.108	7.024	6.865
– obiteljske mirovine	6.993	6.982	7.023	7.024
UKUPNO	38.795	38.413	38.190	37.911

Izvor: HZMIO obrazac OS-13

U strukturi korisnika mirovina prema vrsti mirovina, najveći je udio korisnika starosne mirovine 63,4%, dok korisnici invalidske mirovine te korisnici obiteljske mirovine čine 18,1 %, odnosno 18,5% ukupnog broja umirovljenika. Iz navedenih podataka primjećuje se i neprestano smanjenje broja umirovljenika, tako da je ove godine prvi put broj korisnika manji od 38.000.

Tablica 8. Pregled prosječne visine mirovina za Grad Rijeku

Vrste mirovine	2002. kolovoz	2003. kolovoz	2004. kolovoz	2005. lipanj	Indeks 2005/2004
Prosječna mirovina	2.122,49	2.193,40	2.304,99	2.346,88	101,8
Prosječna starosna	2.326,89	2.395,93	2.515,87	2.558,34	101,7
Prosječna invalidska	1.715,09	1.798,15	1.887,87	1.919,04	101,7
Prosječna obiteljska	1.826,09	1.890,26	1.997,24	2.041,81	102,2

Izvor: HZMIO obrazac OS-13

Prosječna visina mirovine za lipanj 2005. godine veća je u odnosu na kolovoz 2004. godine za oko 2%.

Tablica 9. Broj umirovljenika po visini mirovina

Grupe mirovina po iznosima	Broj korisnika							
	2002.	%	2003.	%	2004.	%	2005.	%
do 1.100,00 kn	2.335	6,02	2.078	5,41	1.975	5,17	1.877	4,95
1.100,01 do 1.300,00 kn	1.155	2,98	1.092	2,84	951	2,49	1.146	3,02
1.300,01 do 1.500,00 kn	5.846	15,07	5.294	13,78	4.365	11,43	1.468	3,87
1.500,01 do 2.000,00 kn	9.603	24,75	9.197	23,94	8.719	22,83	10.032	26,46
2.000,01 do 2.500,00 kn	8.613	22,20	8.436	21,96	8.122	21,27	8.492	22,40
2.500,01 do 3.000,00 kn	6.415	16,54	6.642	17,29	6.672	17,47	6.741	17,78
3.000,01 do 4.000,00 kn	3.818	9,84	4.466	11,63	5.724	14,99	6.226	16,42
preko 4.000,00 kn	1.010	2,60	1.208	3,15	1.662	4,35	1.929	5,10
UKUPNO	38.795	100,00	38.413	100,00	38.190	100,00	37.911	100,00

Izvor: HZMIO obrazac OS-13 Mjesečno izvješće o korisnicima mirovina i visini mirovina za kolovoz 2002., 2003., 2004. i lipanj 2005. godine za Grad Rijeku

U strukturi umirovljenika prema visini mirovina došlo je do većih promjena samo u dva razreda u odnosu na 2004. godinu. Udio korisnika do 1.500,00 kuna u 2004. godini iznosio je 11,43%, a 2005. godine u mjesecu lipnju udio iznosi 3,87%, a udio korisnika do 2.000,00 kuna povećao se s 22,83% u 2004. godini na 26,46% do lipnja 2005. godine. Svi ostali razredi uglavnom su na razini 2004. godine.

Podacima o **zaposlenosti** u Gradu Rijeci obuhvaćeni su zaposleni u poslovnim subjektima svih oblika vlasništva (trgovačka društva, poduzeća, ustanove, tijela, fondovi i udruge), a nisu obuhvaćeni zaposleni u MUP-u Republike Hrvatske i MORH-u, niti zaposleni u obrtu i u djelatnostima slobodnih profesija (radnje u vlasništvu građana), kao ni zaposleni u individualnoj poljoprivredi.

Tablica 10. Zaposleni u pravnim osobama u Gradu Rijeci u 2001., 2002. i 2003. godini

Broj zaposlenih	Srpanj 2001.	Srpanj 2002.	Lipanj 2003.	Prosinac 2003.
Grad Rijeka	40.158	40.173	41.479	41.479

Izvor: Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku, kolovoz 2001., 2002 i 2003.

Broj zaposlenih u Gradu Rijeci krajem 2003. godine iznosio je 41.479 te nije došlo do značajnijih promjena u broju zaposlenih tijekom 2003. godine. Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku ne raspolaže podatkom o broju zaposlenih u 2004. i 2005. godini te je upitno daljnje praćenje ovih podataka.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječna neto isplaćena **plaća** u lipnju 2005. godine u Republici Hrvatskoj iznosila je 4.432,00 kune. U odnosu na lipanj 2004., prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća nominalno je veća za 4,9%, a realno za 1,9%.

Prema podacima Odsjeka za statistiku, Službe za gospodarstvo, Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, prosječna neto isplaćena plaća u prosincu 2004. godine u Gradu Rijeci iznosila 4.528,00 kuna. To je nominalno za 8,3% više nego u prosincu 2003. godine, kada je iznosila 4.180,00 kuna.

Prosjek za razdoblje I. – XII. 2004. godine iznosio je 4.342,00 kuna, što je za 5,5% više nego u istom razdoblju 2003. godine, kada je prosjek bio 4.115,00 kuna.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područna služba Rijeka, na području bivše općine Rijeka **nezaposlenost** se kretala kako slijedi:

1. prosječan broj nezaposlenih u 2004. godini iznosio je 12.164 osobe
2. broj nezaposlenih na dan 31. prosinca 2004. godine iznosio je 12.380 osoba
3. broj nezaposlenih na dan 30. lipnja 2005. godine iznosio je 11.936 osoba.

U odnosu na lipanj 2004. godine, kada je evidentirano 11.912 nezaposlenih, broj nezaposlenih osoba nije se znatno mijenjao te u lipnju 2005. godine iznosi 11.936 osoba. Pad nezaposlenih u odnosu na prosječan broj nezaposlenih u 2004. godini iznosi 1,9%.

Tablica 11. Nezaposlene osobe na području bivše općine Rijeka po mjesecima od 2002. do 2005. godine

Mjesec	Broj osoba 2002.	Broj osoba 2003.	Broj osoba 2004.	Broj osoba 2005.	Indeks 2005./2004.
siječanj	16.027	14.129	12.395	12.643	102,00
veljača	16.112	13.614	12.509	12.765	102,00
ožujak	16.103	13.264	12.497	12.766	102,20
travanj	15.849	13.076	12.378	12.660	102,28
svibanj	15.444	12.651	12.171	12.307	101,12
lipanj	15.140	12.248	11.912	11.936	100,20

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Rijeka.
Mjesečni statistički bilten br. 06/2002, 06/2003 i 06/2004, 06/2005.

Iz navedenih podataka uočljivo je da se broj nezaposlenih osoba već od početka 2002. godine neprestano smanjuje te je u lipnju 2004. godine prvi put pao ispod 12.000 nezaposlenih. Uspoređujući podatke u razdoblju siječanj – lipanj 2005. s istim razdobljem 2004. godine, vidi se da je broj nezaposlenih na istoj razini ili se bilježi neznatno povećanje.

Cijene dobara i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju, mjerene **indeksom potrošačkih cijena**, u srpnju 2005. u odnosu na lipanj 2005. u prosjeku su ostale niže za 0,2%, međutim, u odnosu na srpanj 2004. više su za 3,1%, a u odnosu na prosinac 2004. za 1,5%.

Indeks potrošačkih cijena odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje nabavlja, koristi se njima ili plaća referentno stanovništvo radi potrošnje. U Republici Hrvatskoj indeks se izračunava na osnovi reprezentativne košarice koju čini oko 540 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se više od 25.000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na devet geografskih lokacija.

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Rijeka (područje bivše općine Rijeka) broj **korisnika pomoći** za uzdržavanje na dan 30. lipnja 2005. godine iznosio je 1.884 osobe odnosno 550 samaca i 408 obitelji. U odnosu na isto vrijeme prošle godine, kada su bila 1.974 korisnika, broj korisnika pomoći za uzdržavanje smanjio se za 4,8%.

U tablici 8. prikazani su oblici Socijalnog programa i broj korisnika u lipnju i prosincu 2004. te u lipnju 2005. godine. Broj **korisnika Socijalnog programa Grada Rijeke** iznosio je u lipnju 2005. godine 13.805, što je za 10,2% više u odnosu na lipanj 2004. godine. Razlog je povećanog broja korisnika povećanje cenzusa prihoda, koje se provelo početkom godine. U odnosu na prosinac 2004. godine ima 5,2% manje korisnika, a jedan od razloga smanjenja u tome je što podaci za lipanj ne sadrže broj učenika i studenata koji su ostvarili naknade za poklon-bon i besplatne udžbenike, kojih je u 2004. godini bilo 789. Broj korisnika za lipanj ne uključuje ni osobe koje ostvaruju pravo na naknadu za podmirenje troškova ogrjeva koja se isplaćuje u listopadu.

Tablica 12. Broj korisnika socijalnog programa u Gradu Rijeci

1. POMOĆ ZA PODMIRENJE TROŠKOVA STANOVANJA

	OBLIK POMOĆI (prema socijalnom kriteriju, prema gradskom cenzusu, poseban kriterij za stradalnike Domovinskog rata)	Lipanj 2004.
1.	Subvencija najamnine	235
2.	Subvencija najamnine (podstanari)	237
3.	Subvencija električne energije	142
4.	Komunalne usluge	2.625
5.	Naknada za podmirenje troškova ogrjeva	-
	- broj samaca - broj obitelji	
	UKUPNO	3.239

2. DRUGA PRAVA IZ SOCIJALNE SKRBI

	OBLIK POMOĆI (prema socijalnom kriteriju, prema gradskom cenzusu, dječjem doplatku, poseban kriterij za stradalnike Domovinskog rata)	Lipanj 2004.
1.	Prehrana dojenčadi i male djece	134
2.	Boravak djece u dječjim vrtićima i jaslicama	1.472
3.	Marende u osnovnim školama	2.488
4.	Produženi boravak u osnovnim školama	428
5.	Školski pribor za učenike I. raz. osnovne škole i uč. srednje šk. ili fak. za djecu pog. branitelja Domovinskog rata	-
6.	Nabava udžbenika za učenike osnovnih i srednjih škola	-
7.	Nabava opreme za novorođenče	21
8.	Pučka kuhinja	663
9.	Prehrana za umirovljenike	106
10.	Služba za pomoć i njegu u kući	50
11.	Gradski prijevoz	3.900
12.	Smještaj u Bolnici Lopača	29
13.	Pogrebne usluge	1
	UKUPNO	9.292

	SVEUKUPNO	12.531
--	------------------	---------------

2. GRAD RIJEKA – PROJEKTI RAZVOJA LOKALNE SAMOUPRAVE

2.1. Razvoj lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj

U Nacrtu konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, predlagatelj (Središnji državni ured za upravu) prihvatio je većinu prijedloga i rješenja koje je predložio Savez gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Na taj je način ostvaren kvalitativni pomak u postupku decentralizacije poslova, jačanju lokalne i područne (regionalne) samouprave i dekoncentracije vlasti te je dano veće značenje Savezu kao partneru u postupku donošenja propisa.

Poglavarstvo Grada Rijeke razmatralo je na sjednici održanoj 7. srpnja 2005. godine Nacrt konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi – primjedbe i prijedlozi, i Nacrt konačnog prijedloga zakona o izborima župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika – primjedbe i prijedlozi.

Predložena zakonska rješenja kojima je uveden status velikih gradova te proširene njihove nadležnosti unutar samoupravnog djelokruga i na poslove koji su do sada bili u isključivoj nadležnosti državne uprave (osobito poslove izdavanja građevinskih i lokacijskih dozvola i drugih akata vezanih uz izgradnju te provedbe dokumenata prostornog uređenja) znače napuštanje strogoga monotipskog sustava vlasti, a ujedno racionaliziraju i podižu stupanj ekonomičnosti u obavljanju poslova lokalnog značenja.

Grad Rijeka podržava predloženo normiranje obvezatne kontinuirane edukacije službenika i lokalnih dužnosnika putem ustanove za razvoj lokalne i područne (regionalne) samouprave u budućoj Akademiji lokalne demokracije, što će pridonijeti još boljoj praksi lokalne samouprave te njezinu daljnjem jačanju.

Kao osnovni nedostatak Nacrta konačnog prijedloga zakona ističe se neutvrđivanje rokova za donošenje zakona i podzakonskih akata, koji će biti nužni za stvaran i efikasan prijenos ovlasti između državne uprave i lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Predložena rješenja u Nacrtu konačnog prijedloga zakona o izborima župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika smatraju se ishitrenim budući da navedeni Nacrt konačnog prijedloga nije odgovarajuće usklađen s odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, a pogotovo zato što je navedeni Nacrt uslijedio nepunih mjesec dana nakon provedenih lokalnih izbora.

Nacrt konačnog prijedloga zakona utvrđuje model neposrednog izbora župana, gradonačelnika i načelnika, a da pritom nije utvrđeno koji je model neposrednog izbora dužnosnika najprimjereniji hrvatskoj političkoj stvarnosti. Primjerice, za pravovaljanost kandidature gradonačelnika velikoga grada potrebno je uz kandidata kojega su predložile političke stranke ili birači kao ovlašteni predlagatelji, dodatno prikupiti i 300 potpisa, dok je za navedenog dužnosnika izabran onaj kandidat koji dobije više od 50% glasova birača od ukupnog broja birača upisanih u popis birača izborne jedinice.

Nacrtom konačnog prijedloga zakona utvrđuje se kako se izbori za župane, gradonačelnike i načelnike održavaju istovremeno (istog dana) s izborima za članove predstavničkih tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pa se s pravom postavlja pitanje racionalnosti postupka, odnosno opravdanosti dva izborna povjerenstva i čemu dva biračka odbora. Da bi predmetni Nacrt konačnog prijedloga zakona bio provediv, nužno je već sada planirati, odnosno utvrditi odgovarajuće izmjene i dopune Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u kojima će se, a u vezi s neposrednim izborima, utvrditi i sljedeće: položaj neposredno izabranog župana, gradonačelnika i načelnika i njihove ovlasti, odnos izvršnog tijela prema predstavničkom tijelu jedinice, podjela ovlasti ranijih poglavarstava na predstavničko tijelo ili na neposredno izabrane dužnosnike, opoziv neposredno izabranih dužnosnika, procedura donošenja odluka o raspuštanju predstavničkog tijela te položaj, status i ovlasti zamjenika župana, gradonačelnika i načelnika.

Treba istaknuti kako citiranim prijedlogom nisu predviđena i rješenja za provedbu novčane decentralizacije, odnosno kako navedeni prijedlog ne prate i odgovarajuće izmjene Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

2.2. Decentralizirane funkcije u Gradu Rijeci

Prošlo mandatno razdoblje obilježeno je započinjanjem procesa decentralizacije financiranja i upravljanja sustavom osnovnog školstva te preuzimanjem osnivačkih prava nad 24 osnovne škole. Upravo Grad Rijeka zalagao se za prijenos osnivačkih prava. Preuzeo je odgovornu obvezu osnivača, smatrajući da može učinkovitije prepoznati probleme i potrebe osnovnih škola na svojem području.

Preuzete su ovlasti nad financiranjem materijalnih i financijskih rashoda škola koje su se nalazile u teškoj materijalnoj situaciji. Poslovanje škola bilo je blokirano zbog dugova koji su nastali kao rezultat neredovita doznačavanja sredstava iz državnog proračuna, a 29 školskih objekata zatečeno je u lošem stanju zbog dugogodišnjeg neodržavanja.

U protekle 4 godine u škole je ušla početna pokretačka energija koja se nastavlja i nadograđuje kroz Smjernice Odjela nadležnog za područje odgoja i školstva za novo mandatno razdoblje. Želimo da daljnji razvoj odgoja i obrazovanja u našem Gradu bude prepoznat kao pokretač k "gradu znanja". U okviru naših nadležnosti, stvarat ćemo sve bolje uvjete u školama:

- unapređivati kvalitetu odgojno-obrazovnih ustanova uvođenjem vrednovanja i samovrednovanja
- pratiti i podržati sve aktivnosti na sprečavanju nasilja među djecom i mladima, školske programe za povećanje sigurnosti u gradskim školama, poticati provođenje preventivnih programa za suzbijanje ovisnosti u školama i dr.
- vezano uz opremljenost škola uvažavati i poticati potrebu za suvremenijim oblicima, metodama i načinima učenja i poučavanja, u pogledu prehrane učenika uvesti europski standard pripreme i prometa hranom (HACCP)
- i dalje ulagati u objekate i opremu. Od sanacije krovova, prozora i kotlovnica, okrećemo se prema pročeljima škola i uređenju unutarnjeg prostora, a sve zbog dostizanja ne samo optimalnih uvjeta za rad već i stvaranja ugodnog i uređenog ambijenta s oplemenjenim okolišem, a u taj će se projekt uključiti i učenici uređenjem svoje "lijepe škole" kako bi je učinili posebnom i prepoznatljivom.

Da bismo što prije dostigli postavljeni cilj, u njegovo ostvarivanje usmjeravat će se, uz decentralizirana sredstva, i dio izvornih proračunskih sredstava.

Veliku pokretačku snagu uvijek daju ljudi: u školama to su učitelji koji pružaju i prenose pozitivnu energiju svojim učenicima, ali i kolegama. Mnogi učitelji prepoznaju mogućnost da budu spremni sa svojim učenicima za nova dostignuća i nove izazove znanja u budućnosti, upravo uključivanjem u razne programe edukacija koje podupire ovaj grad. Stoga se programski dio stalno obogaćuje, a namijenjen je svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa: učiteljima, stručnim suradnicima i učenicima i to preko "širih javnih potreba".

Ulaganje u decentralizirano osnovno školstvo i financiranje projekata koji potiču kreativnost u djece svih dobi, i dalje će biti naš prioritet. Nastavak decentralizacije vidimo u većoj autonomiji škola, a samim time i u povećanoj odgovornosti. Ključni pristup kontrole kvalitete u Europskoj uniji je izgradnja sustava za unapređivanje kvalitete uvođenjem vrednovanja i samovrednovanja u sve škole. Radi se o prelasku s modela državnog upravljanja na model kontrole kvalitete.

Budućnost svakog djeteta nam je važna. Dobrim obrazovanjem i odgojem omogućavamo svima slobodu izbora vlastitog zanimanja, kao i slobodu za iskorištavanje vlastitog znanja i sposobnosti.

2.3. Sudjelovanje Grada Rijeke u Projektu reforme lokalne samouprave Republike Hrvatske

Proces izrade **strategije gospodarskog razvoja** započeo je uključivanjem u Projekt reforme lokalne samouprave koju u Republici Hrvatskoj provodi Američka agencija za međunarodnu pomoć putem USAID-a – *Urban Institutea*. Radna grupa osnovana pri Gradu Rijeci, uz tehničku pomoć *Urban Institutea* / USAID-a, sastavljena od predstavnika gospodarstva, institucija i nevladinih udruga, izradila je tijekom razdoblja 2000. – 2002. godine prvu Strategiju gospodarskog razvoja Grada Rijeke koju je Gradsko vijeće usvojilo 28. veljače 2002. godine.

Predloženi su projekti koji rješavaju kritična pitanja i ujedno određuju pravce razvoja riječkoga gospodarstva. Kao najznačajniji, istaknuti su ovi projekti: osnivanje Poduzetničkog info-centra i pokretanje Jamstvenog fonda za razvoj poduzetništva. Za njihovu realizaciju zaduženi su Odjel gradske uprave za poduzetništvo i poduzetnički inkubator *Porin*.

Radna grupa ponovno se sastala nakon dvije godine (u travnju 2004.), razmotrila sve promjene koje su nastale u riječkom gospodarstvu u razdoblju 2002. – 2004. godine te je zaključeno da je značajno izmijenjena struktura riječkoga gospodarstva u korist uslužnog sektora (promet, trgovina i turizam) i malog i srednjeg poduzetništva te da su ostvarena pozitivna makroekonomska kretanja. Prema informacijama o toku realizacije *Projekta Rijeka Gateway*, zaključeno je da je ostvaren značajan razvojni iskorak riječke luke i cijeloga riječkog prometnog pravca.

Stoga je Radna grupa preporučila novu aktivnost – osnivanje Regionalne razvojne agencije *Porin* (RRA *Porin*).

Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka prihvatili su osnivanje Regionalne razvojne agencije u svrhu objedinjavanja institucijske potpore razvoju poduzetništva, kao i osnivanje regionalnog Jamstvenog fonda radi kvalitetnijeg praćenja i pomoći poduzetnicima u ostvarenju poduzetničkih projekata. Dogovoreno je da poduzetnički inkubator *Porin* d.o.o. Rijeka preraste u Regionalnu razvojnu agenciju *Porin* d.o.o. Rijeka (RRA *Porin*).

U srpnju 2004. godine *Porin* prerasta u Regionalnu razvojnu agenciju *Porin* d.o.o. i predstavlja objedinjene aktivnosti za cjelokupan regionalni razvoj na području Primorsko-goranske županije. Temeljni cilj RRA *Porin* je stvaranje što većeg broja novih poduzetnika i kreiranja novog zapošljavanja uz poticaj novih investicija u regiji.

U sklopu Projekta reforme lokalne samouprave, Grad Rijeka je razradio model jačeg **sudjelovanja građana** u procesu odlučivanja na lokalnoj razini. Navedena aktivnost pokrenuta je u travnju 2001. godine, a odlučeno je da će se sudjelovanje građana u odlučivanju provoditi u dva smjera: prvi bi se odnosio na izravnu primjenu nekih alata za sudjelovanje građana u odlučivanju, a drugi na cjelovitiji pristup – izradu cjelovitog plana za sudjelovanje građana u odlučivanju.

Aktivnosti su započele seminarom, uz predstavljanje raznih alata za sudjelovanje građana u odlučivanju. Na seminaru su sudjelovali predstavnici gradskih ureda, mjesnih odbora i lokalnih nevladinih organizacija. Radnu skupinu osnovali su predstavnici Grada, mjesnih odbora i lokalnih nevladinih udruga.

Tijekom 2003. godine Grad Rijeka je u suradnji s USAID-om, a u sklopu projekta *Sudjelovanje građana u lokalnom životu*, proveo anketu o izgledu i sadržaju Kazališnog parka. Anketni upitnik sastojao se od deset pitanja na temelju kojih su građani dali svoje mišljenje o namjeni parka, širini zahvata, njegovoj opremljenosti, zelenilu i hortikulturalnom uređenju te lokaciji Zajčeve skulpture. Anketa je provedena na uzorku od 400 građana čiji su prijedlozi i primjedbe ugrađeni u konačno idejno rješenje pa je početkom 2005. godine Grad Rijeka započeo s uređenjem parka.

Osim navedenih, Grad Rijeka poduzima i druge aktivnosti u okviru drugih programa poput programa *E-munis* čiji je cilj primjena moderne informatičke tehnologije za bolju komunikaciju između gradskih vlasti i građana.

U nastavku primjene Strategije suradnje s građanima uključen je čitav niz uspješnih projekata koje je Grad Rijeka do sada proveo u suradnji s građanima, kao i daljnja aktivna suradnja Grada Rijeke i građana. Naime, uz financijsku podršku *World learning* – USAID-a, Grad Rijeka je osmislio i realizirao projekte koji su aktivno uključivali građane Rijeke. Kao iznimno uspješni projekti mogu se izdvojiti: projekt *Uključivanje građana u upravljanje imovinom Grada Rijeke* koji je uključivao projekt realiziran u suradnji s udrugom *Pro Torpedo Dani otvorenih vrata riječke industrijske baštine* te projekt *Informiranje javnosti o izgradnji uspinjače na Trsatu*. Uz financijsku potporu *World learning* – USAID-a, Grad Rijeka je radi informiranja građana o aktivnostima Vijeća nacionalnih manjina za Grad Rijeku osmislio i proveo projekt u suradnji s predstavnicima Vijeća nacionalnih manjina za Grad Rijeku, koji je uključivao izradu web-stranice Vijeća nacionalnih manjina za Grad Rijeku i izradu informacijskog biltena koji promiče aktivnosti Vijeća nacionalnih manjina.

Radi unapređenja suradnje s građanima te razvoja civilnoga društva, Grad Rijeka provodio je niz aktivnosti u okviru projekata kao što su *Povelja o suradnji Grada Rijeke i nevladinog, neprofitnog sektora* te projekt *Zaklada lokalne zajednice*. U svrhu razvoja partnerstva s predstavnicima građana, Grad Rijeka nastavlja sufinanciranje projekta *Mali uče velike*, koji je realiziran

u suradnji s *Urban Instituteom* i udrugom mladih *Korak ispred*, a s temeljnim ciljem promocije i uključivanja mladih u procese osmišljavanja javnih prostora.

Grad Rijeka je poznat u hrvatskim razmjerima kao grad sa značajnom imovinom te efikasnim gospodarenjem gradskom imovinom koja bitno pridonosi financijskom potencijalu Grada Rijeke. Stoga će primjena **Modela upravljanja gradskom imovinom**, koju je razvio *Urban Institute*, biti vrlo zanimljivo za Grad Rijeku.

Iskustva drugih hrvatskih gradova koji su prethodno primijenili navedeni model, pokazuju dobre rezultate u upravljanju gradskom imovinom, a smatra se da će Grad Rijeka brzo primijeniti ovaj model budući da već ima stvorene baze podataka o gradskoj imovini i stručne djelatnike koji rade na toj problematici. Osnivanjem radnog tima, njihovim dodatnim educiranjem za primjenu modela planira se primjena novog modela i to putem sljedećih aktivnosti:

- uvođenje baze podataka / sustava inventure za svaku jedinicu imovine posebno
- povrat imovine
- klasifikacija imovine i formuliranje financijske politike u skladu s klasifikacijom
- procjena nekretnina
- računovodstvo i financijsko planiranje za imovinu (operativni izvještaji za jedinice imovine ili portfelje)
- intenzivna financijska analiza projekata, imovine i portfelja
- deregulacija poslovnoga zakupa i poboljšanje postupaka iznajmljivanja
- kvantificiranje i praćenje direktnih i indirektnih subvencija vezanih za nekretnine koje uživaju zakupci i korisnici nekretnina u vlasništvu lokalne samouprave
- izvještavanje o imovini
- konsolidiranje upravljanja
- izrada sveobuhvatnog plana za upravljanje imovinom.

U razdoblju 2005. – 2009. godine Grad Rijeka nastavit će sve prije navedene aktivnosti započete u sklopu **Projekta reforme lokalne samouprave Republike Hrvatske**. Poseban naglasak u idućem će se razdoblju staviti na primjenu novog modela upravljanja gradskom imovinom.

2.4. Grad Rijeka kao partner Sveučilišta u Rijeci

Suvremena Europa kojoj Hrvatska teži gradi se kao društvo znanja u kojem se prostorno pretapaju/nadopunjuju: jedinstven visokoškolski prostor (European High Education Area – EHEA) i istraživački prostor (European Research Area – ERA). Sveučilište u Rijeci najveća je znanstvena i visokoškolska ustanova u zapadnom dijelu Hrvatske, ključni oslonac u razvoju ove regije, pa time i Hrvatske, na njezinu putu u Europu znanja. Fragmentiranost riječkog Sveučilišta, što je *Magna Charta Observatory* ocijenila najvećom kočnicom njegova daljnjeg razvoja, dijelom je uvjetovana i neodgovarajućom organizacijom i prostornim problemima budući da su fakulteti smješteni u raznim dijelovima grada u starim prostorima koji ne odgovaraju rastu i razvoju. Štoviše, interdisciplinarna suradnja u sveučilišnim programima, što je glavna značajka suvremenog sveučilišta, u nas gotovo da i ne postoji. Stoga je izgradnja Sveučilišnog kampusa na Trsatu, u kojem bi se na jednome mjestu našla većina fakulteta, sveučilišna knjižnica, objekti studentskog standarda, kulturni i sportski sadržaji, osnovni uvjet razvoja Sveučilišta. Grad Rijeka prepoznao je razvojne potencijale koje mu nudi Sveučilište pa su Prostorni plan uređenja Grada Rijeke i Generalni urbanistički plan Grada Rijeke namijenili i odredili širi kompleks vojarne na Trsatu budućem razvoju Sveučilišnog kampusa.

Senat Sveučilišta prihvatio je program srednjoročnog i dugoročnog razvoja Sveučilišta, kao i Prostorni program kampusa na Trsatu (Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2003.) i urbanističko-arhitektonsko rješenje prostora kampusa. Prvu nagradu dobio je rad arhitekta Darija Gabrića. Temeljem prvonagrađenog rada, odlukom Senata, započela je izrada Detaljnog plana uređenja područja kampusa.

Prema usvojenom Prostornom programu do godine 2008. trebalo bi sagraditi objekte za studij humanističkih znanosti, sveučilišne odjele prirodnih i informacijskih znanosti, zatim smještajne objekte za studente te objekte za sportski i kulturni život studenata. Cjelinu s ostalim sveučilišnim sadržajima činit će i velika Sveučilišna bolnica.

Do 2008. godine završit će se izrada projektne dokumentacije za II. fazu Sveučilišnog kampusa (2008. – 2010.) kada će biti izgrađena sveučilišna knjižnica, novih 800 kreveta za studentski smještaj i međunarodnu razmjenu studenata u okviru europskih programa (Socrates-Erasmus) i sportski sadržaji.

Sveučilišni sadržaji i tisuće mladih ljudi dat će nov sadržaj jednom od najljepših dijelova grada Rijeke. Kampus će snažno unaprijediti znanstvenu infrastrukturu i potaknuti interdisciplinarnost u istraživačkim i sveučilišnim programima. Interakcija prirodnih i biomedicinskih znanosti s kliničkim istraživačkim potencijalom u novoj sveučilišnoj bolnici stvorit će izvrsnu bazu za razvoj biotehnoških programa i novih malih poduzeća temeljenih na znanju, a takvih danas i nema u našem kraju. To vrijedi i za druge tehnološke programe. Novi profili visokoobrazovnih stručnjaka pratit će nove industrijske i

tehnološke programe, ali i anticipirati razvoj tehnoloških programa budućnosti temeljenih na novim znanjima. Izgradnja Sveučilišnog kampusa i ulaganje u istraživačke i sveučilišne obrazovne programe koji će privlačiti mlade ljude i osigurati razvoj njihova intelektualnog i kreativnog potencijala najsigurnija je investicija za našu budućnost i ravnopravan položaj u europskoj zajednici naroda. To smo dužni napraviti za mlade generacije koje će nastaviti našim putem.

Danas Sveučilište u Rijeci ima u svojem sastavu 10 fakulteta, tri visoke škole i dvije sveučilišne knjižnice te Studentski centar.

Članice Sveučilišta imaju bogatu međunarodnu suradnju, a isto vrijedi i za studente Sveučilišta u Rijeci.

Na Sveučilištu studira oko 17.500 studenata, na 57 diplomskih i 25 poslijediplomskih studija koje izvede 997 zaposlenika kao znanstveno-nastavni kadar i 635 zaposlenika kao administrativno-tehničko osoblje.

Od osnutka Sveučilišta 1973. godine diplomiralo je 62.325 studenata, magisterij znanosti steklo je 1.214 i doktorat 631 osoba.

Grad Rijeka kao suosnivač **Zaklade Sveučilišta u Rijeci** podržava smjernice Zaklade Sveučilišta u Rijeci za razdoblje 2005. – 2009. godine, a one su navedene putem sljedećih programskih prioriteta:

1. Razvijanje identiteta i prepoznatljivosti uloge i svrhe Zaklade Sveučilišta u Rijeci u lokalnoj i regionalnoj zajednici:
  - organizacija kulturnih, znanstvenih i sportskih priredaba (okrugli stolovi, izložbe, projekcije filmova, sportska natjecanja, natjecanje u znanstvenim i stručnim vještinama i sl.)
  - snimanje kratkoga promotivnog filmskog materijala – namijenjenog emitiranju na lokalnim i državnim televizijama
  - tiskanje promotivnog materijala
  - izrada marketinškog plana za navedeno razdoblje.
2. Stvaranje i širenje mreže članova podupiratelja Zaklade Sveučilišta u Rijeci
  - djelatnosti ciljane na stvaranje mreže članova podupiratelja (poduzeća i društava u lokalnoj i regionalnoj zajednici)
  - povećanje ukupnoga godišnjeg iznosa sredstava kojim raspolaže Zaklada
  - povećanje sredstava Zaklade na osnovi povremenih sponzorskih aktivnosti i donacija.

3. Organizacija dobrotvornih događanja s ciljem prikupljanja sredstava za svrhe Zaklade
  - u suradnji sa zakladnicima ili drugim poduzećima i društvima – organizacija svečanih večera, balova, aukcija i sl. radi jednokratnog prikupljanja sredstava od ulaznica za svrhe Zaklade.
4. Razvijanje i unapređivanje organizacije Zaklade i postupaka vrednovanja
  - prijavljivanje međunarodnih projekata namijenjenih razvoju organizacijske strukture Zaklade, sustava stipendiranja, donacija i sl. preko prikupljanja i prenošenja inozemnih iskustava
  - unapređivanje postupka vrednovanja pristiglih prijava i sustava provjere realizacije financiranih djelatnosti.

Unutar široke suradnje koju će razviti Grad Rijeka i Sveučilište u Rijeci u razdoblju od 2005. do 2009. godine, Grad Rijeka će nastaviti izgradnju prateće infrastrukture za stanove sveučilišnih nastavnika i to upravo na zemljištu na Drenovi koje je darovao Sveučilištu u Rijeci.

Iz svega navedenog vidljivo je da su Grad Rijeka i Sveučilište u Rijeci razvili partnerstvo kojem je cilj dokazati da je Rijeka velik sveučilišni grad značajan za razvoj Republike Hrvatske i ovog dijela Europe.

2.5. Suradnja Grada Rijeke s nevladinim sektorom

Grad Rijeka je tijekom proteklih godina neprekidno razvijao suradnju s nevladinim organizacijama kao nužnoj pretpostavci za demokratizaciju društva te postizanje potrebne razine razvoja civilnog društva, a u skladu sa standardima Europske unije.

Gradsko vijeće Grada Rijeke je na sjednici 25. studenoga 2004. godine donijelo Povelju o suradnji Grada Rijeke i nevladinog, neprofitnog sektora, za koju je Grad Rijeka dobio nagradu Nacionalne zaklade kao primjer dobre suradnje javnog i neprofitnog sektora koja je već poslužila kao model unapređenja partnerskog odnosa javnog i neprofitnog sektora u Vukovarsko-srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji te u Gradu Splitu. Usvajanjem povelje potvrđena je postojeća suradnja Grada Rijeke i udruga te postavljeni temelji buduće suradnje javnog i neprofitnog sektora. Nakon potpisivanja Povelje, slijedi njezina primjena osnivanjem Odbora za koordinaciju koji će biti zadužen za usklađivanje svih aktivnosti nužnih za realizaciju ciljeva koji proizlaze iz Povelje. S ciljem implementacije Povelje, očekuje se izrada Lokalnog programa suradnje Grada Rijeke i neprofitnog sektora te Pravila o kriterijima za financiranje aktivnosti, projekata i programa udruga, s konačnim ciljem uvođenja novog pristupa u financiranju nevladinog sektora i to putem javno objavljenih natječaja za financiranje onih udruga čiji će se programi vrednovati kao najbolji.

Podržavajući koncept zaklade kao samoodrživi mehanizam unapređenja civilnoga društva, a u svrhu poboljšanja kvalitete života i razvoja filantropije, Grad Rijeka je uz tehničku podršku *Urban institutea* kao i *World Learning Inc.* – USAID-a prihvatio inicijativu nevladinih, neprofitnih organizacija s područja Grada Rijeke te se uključio u aktivnosti s konačnim ciljem osnivanja *Zaklade lokalne zajednice* u Rijeci. *Zaklada lokalne zajednice* predstavljat će neovisan, transparentni oblik djelovanja kroz koji će građani moći neposredno sudjelovati u ostvarenju utvrđenih programa, projekata i aktivnosti (volontiranje, doniranje, dodjela sredstava...). U tom smislu Grad Rijeka nastavit će surađivati s predstavnicima udruga na projektu *Zaklada lokalne zajednice*, s konačnim ciljem poboljšanja kvalitete života i razvoja filantropije.

Grad Rijeka uspješno je surađivao s udrugom mladih *Korak ispred* na projektu [MU:V] *Mali uče velike* koji je realiziran u suradnji s *Urban Instituteom* i za koji je Grad Rijeka dobio nagradu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva kao primjer dobre suradnje javnog i neprofitnog sektora. S obzirom na uspješnost projekta te kako je dugoročni cilj projekta razvoj partnerstva s predstavnicima građana, Grad Rijeka nastavit će suradnju s prije spomenutom udrugom na projektu *Mali uče velike*.

3. GRAD RIJEKA – PARTNER U MEĐUNARODNIM PROJEKTIMA

3.1. Rijeka – zdravi grad

Krajem 2003. godine projekt Europska mreža zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije (Regionalnog ureda za Europu) ušao je u četvrtu fazu, a trajat će do 2007. godine.

Grad Rijeka službeno je postao članom spomenute mreže u travnju 2005. godine, nakon ispunjenja svih zahtjeva potrebnih za ulazak u navedenu fazu projekta. Spomenuti zahtjevi odnosili su se na prikaz različitih podataka u vezi sa zdravljem, izražavanjem posvećenosti ciljevima i principima *Lokalne Agende 21* i *Zdravlja za sve* te spremnosti za ispunjavanje specifičnih zahtjeva četvrte faze.

U četvrtu fazu Europske mreže zdravih gradova trenutačno je uključeno 55 gradova, od toga je 44 dobilo potvrdu o članstvu, a 11 gradova još je uvijek u fazi kandidature.

Gradovi koji sudjeluju u četvrtoj fazi obvezali su se intenzivnije baviti trima ključnim temama nazvanima **zdravo urbano planiranje, procjena utjecaja na zdravlje i zdravo starenje**. U četvrtoj fazi projekta opći ciljevi djelovanja vezani uz ove teme su:

- stvaranje snažne predanosti lokalnih političara prema temi zdravog starenja te uvođenje politike i procesa planiranja koji će osigurati cjelovit i dobro uravnotežen pristup očuvanju zdravlja i skrbi za starije osobe
- integriranje metode procjene utjecaja na zdravlje kao sustavnog okvira koji će donositeljima odluka u gradu omogućiti uzimanje u obzir ljudskog zdravlja i dobrobiti tijekom razvijanja strategija, programa i projekata
- integriranje zdravstvene tematike u urbanističke planove, programe i projekte te stvaranje potrebnih kapaciteta i političkog i institucionalnog obvezivanja za ostvarenje tog cilja.

Treba istaknuti da obveza rada na ključnim temama podrazumijeva, osim eksplicitne podrške političara, dionika ili ključnih donosioca odluka u drugim strateški važnim područjima, i osiguranje adekvatnih i održivih tehničkih, administrativnih i financijskih sredstava za nadzor, upravljanje i vrednovanje projekta. Od svih sudionika četvrte faze očekuje se redovito prisustvovanje poslovnim sastancima i sastancima gradonačelnika gradova sudionika.

Uz to, svaki sudionik ove faze dužan se je posebno posvetiti jednoj od spomenutih tema u skladu sa svojim dosadašnjim iskustvima i specifičnim interesima, radom u jednoj od podgrupa projekta vezanih uz navedena tematska područja. Svaki grad član je jedne od podgrupa, a svaka podgrupa ima oko petnaest članica. Grad Rijeka uključio se u podgrupu za zdravo starenje.

Postignuća u radu na ključnim temama trebala bi se implementirati u specifične planove unapređenja zdravlja u gradu.

3.2. Rijeka – inteligentni grad

Grad Rijeka je u prethodnome mandatnom razdoblju razvio i primijenio europske projekte *E-Munis* i *Ge.RiT*, koji su pokazali velike potencijale kojima se Rijeka može uključiti u suvremene tehnološke trendove. Navedena faza razvoja slikovito je bila nazvana *Rijeka – digitalni grad*, a njezin je cilj bio omogućavanje stalne komunikacije građana s gradskom upravom radi rješavanja pojedinih upita iz raznih područja života građana.

Tijekom razdoblja 2005. – 2009. godine Grad Rijeka će započeti realizaciju novog projekta **Rijeka – inteligentni grad**.

Taj je projekt novi iskorak Grada Rijeke u svrhu poboljšanja kvalitete u pružanju svih usluga prema građanima elektroničkim putem. Bit je toga osiguranje pristupa svim bazama podataka na razini lokalne, regionalne i državne uprave.

Cilj je stvaranje uvjeta za elektroničko uključivanje građana u različite oblike života grada (npr. školovanje, rad, zabava, sport i rekreacija).

Putem primjene novih rješenja elektroničke i mobilne participacije, Grad Rijeka moći će brzo animirati građane u procesima upravljanja i odlučivanja u gradu (stavovi, izjašnjavanje, glasanje, izbori).

Suvremeni način života i poslovanja zahtijeva veliku mobilnost korisnika, što će se ostvariti objedinjavanjem informacijskih usluga (informacije iz raznih domena: prometne, radne, obrazovne, zdravstvene i ostale).

Sve navedeno pridonijet će povećanoj efektivnosti informacijsko-komunikacijske tehnologije pri primjeni postojećih tehnoloških resursa Grada Rijeke.

U sklopu koncepta stvaranja informatičkog društva, Grad Rijeka želi preko informacijsko-komunikacijske tehnologije povezati ljude koji će imati mogućnosti da okruženi tehnologijom jednostavnom za upotrebu, ugrađenom u sve vrste objekata, u svome svakodnevnom okruženju prepoznaju i komuniciraju s drugim osobama na jednostavan, prilagodljiv i nevidljiv način. Koristit će se prijateljska sučelja radi efikasnijeg pružanja usluga i osnaživanja uloge korisnika.

Nove tehnologije omogućuju mobilnost sustava ambijentalne inteligencije (povezivanje svih personalnih zona: dom, automobil, ured, javni prostori), čime se osigurava velika pokretljivost svakog korisnika.

U sklopu koncepta *Rijeka – inteligentni grad*, Grad Rijeka poticat će stvaranje nove generacije informacijskih mreža i širokopoasnog pristupa u svrhu cjelovitog povezivanja svih subjekata u brzom razmjeni informacija.

Nov tehnološki pristup zahtijeva povezivanje fiksnih i mobilnih umreženih tehnoloških sustava, a Grad Rijeka će tome dati svoj puni doprinos.

U razdoblju 2005. – 2009. godine Grad Rijeka će putem koncepta inteligentnog grada stvoriti nove uvjete za tehnološki iskorak Rijeke, svih njezinih građana, gospodarskih subjekata i ustanova. U globalnom svijetu koji je dominantno određen tehnološkim napretkom, Grad Rijeka bit će jedan od subjekata koji na lokalnoj razini promiče globalne tehnološke trendove. Time se stvara značajna informacijsko-komunikacijska tehnologija koja u punom smislu riječi prerasta u suvremen oblik gradske infrastrukture.

3.3 Sustav kanalizacije i tretman otpadnih voda na obalnom području Jadrana (SAWWATACA)

Projekt **Sustav kanalizacije i tretman otpadnih voda na obalnom području Jadrana SAWWATACA** (Sewerage and Waste Water Treatment in the Adriatic Coastal Area), u sklopu programa INTERREG III B inicijative Europske unije za područje CADSES-a (Central Adriatic, Danubian, South-Eastern European Space – područje središnjeg Jadrana, Dunava, jugoistočnih područja Europe), pokrenut je radi bolje i učinkovitije zaštite okoliša, upravljanja prirodnim resursima i prevencije rizika onečišćenja s koordiniranim i zajedničkim djelovanjem urbanih središta na području Jadrana.

Grad Rijeka, uz Hrvatske vode i KD *Vodovod i kanalizacija* d.o.o. Rijeka iz Hrvatske, jedan je od partnera u zajedničkom projektu u kojem još sudjeluju grad i provincija Rimini (Italija), grad Preveza (Grčka), *Institut Joanneum Research* iz Graza (Austrija) i *Univerzitet* iz Ljubljane (Slovenija). Vodeći partner i voditelj projekta je Grad Rimini kao idejni inicijator nastanka ovog važnog projekta u zaštiti i poboljšanju kvalitete Jadranskog mora.

U projektu vrijednom ukupno 908.850,00 eura, financiranom većim dijelom iz *Europskog fonda za regionalni razvoj* (INTERREG III B i CADSES) i to u vrijednosti od 496.750,00 eura, Grad Rijeka i KD *Vodovod i kanalizacija* d.o.o. Rijeka sudjeluju s 30.850,00 eura. Ostatak se financira donacijama i sredstvima preostalih sudionika projekta, članica Europske unije.

Putem projekta poticat će se prihvaćanje zajedničke politike zbrinjavanja otpadnih voda u svim zemljama koje oplahuje Jadransko more, ulaganje u sustave odvodnje koji će zadovoljavati najviše standarde te povećanje efikasnosti postojećih sustava odvodnje itd.

Projekt je namijenjen poduzećima čija je djelatnost zbrinjavanje otpadnih voda (komunalna društva), članovima gradske uprave i planerima, građanima gradova – sudionika projekta i javnosti u cjelini, turistima koji posjećuju područje Jadrana i turističkim i hotelijerskim organizacijama te drugim privrednim subjektima.

Glavni cilj projekta je izrada višejezičnog priručnika i smjernica – Generalnog plana kanalizacijskih sustava kako bi se unaprijedilo tehničko znanje i vještine u upravljanju sustavima odvodnje i pročišćavanja otpadne vode.

SAWWATACA-projekt u trajanju od 1. prosinca 2003. do 1. prosinca 2006. godine, realizirat će se u četiri faze, od čega su prve dvije završene.

U *I. fazi* prikupljeni su podaci o zbrinjavanju i obradi otpadnih voda u obalnom području Jadrana te je provedena njihova analiza, usporedba i izdvajanje specifičnih i zajedničkih problema, potreba, prednosti i nedostataka kao i njihova objava.

U *II. fazi* predstavljeni su prikupljeni podaci javnosti preko radionica u Pravezi (8. srpnja 2005.), Riminiju (19. srpnja 2005.) i Rijeci (22. srpnja 2005.).

U *III. fazi* izradit će se smjernice i Glavni plan integralnih načela o zbrinjavanju otpadnih voda, kao i smjernice i priručnik zasnovani na najboljoj praksi i načelima i direktivama koje je potrebno poštovati (upravljanje, osnove za izradu plana, zakonski okvir, standardi, postupci nabave, ugovori, tarifna politika, utvrđivanje prioriteta, matematički model sustava otpadnih voda itd.)

U *IV. fazi* organizirat će se završna konferencija u Grčkoj na kojoj će biti predstavljeni rezultati projekta Glavnog plana, smjernice i Manual.

Cijeli posao organiziran je u 6 zaokruženih cjelina (work packages) s rokovima provedbe.

Za Rijeku kao mediteranski grad ovaj je projekt od iznimnog značenja zbog zaštite mora i omogućavanja daljnjeg i boljeg razvoja turizma.

3.4. Grad Rijeka – plan prijave projekata za predpristupne fondove Europskoj uniji

Radi zadovoljavanja uvjeta i kriterija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (listopad 2001.), Republika Hrvatska provodi niz aktivnosti s konačnim ciljem postizanja standarda Europske unije te dobivanja statusa članice Europske unije. Da bi pružila potporu zemljama koje aktivno sudjeluju u procesu stabilizacije i pridruživanja, kao što je slučaj s Republikom Hrvatskom, te radi ostvarivanja prekogranične suradnje, Europska unija odnosno Europska komisija provodi programe tehničke-financijske pomoći te prekogranične suradnje, odnosno programe CARDS i INTERREG III. Republika Hrvatska je u lipnju 2004. godine dobila status zemlje kandidata za

članstvo u Europsku uniju, što joj je otvorilo mogućnost korištenja pretpristupnih fondova PHARE, SAPARD, ISPA.

Da bi Grad Rijeka bio u mogućnosti iskoristiti EU-programe i fondove, pristupio je ispunjenju dvaju ključnih preduvjeta:

- definiranje aktivnosti odnosno projekata na razini Grada Rijeke koji zadovoljavaju sve uvjete EU-programa
- osmišljavanje administrativno-organizacijske sheme koja će omogućiti Gradu Rijeci prilagodbu standardima Europske unije, odnosno uspješno pripremanje i realizaciju projekata Grada Rijeke u okviru EU-programa.

Prije navedeno pretpostavlja i uspostavljanje kontinuirane suradnje na nacionalnoj (nadležna ministarstva) i regionalnoj razini (Primorsko-goranska županija) te postojanje stručnog kadra koji će biti osposobljen za pripremu, provođenje i praćenje projekata Grada Rijeke u skladu s metodologijom Europske komisije, a financirat će se sredstvima Europske unije. Radi osmišljavanja nove organizacije lokalne samouprave koja će pridonijeti stvaranju moderne, učinkovite i djelotvorne lokalne samouprave, Grad Rijeka je izradio Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika Grada Rijeke za razdoblje 2005. – 2009. godine. Cilj je programa unapređenje procesa izobrazbe službenika u skladu sa standardima Europske unije i to povećanjem učinkovitosti djelovanja uprave, prilagodbom postojećih znanja službenika pri usvajanju novih znanja i tehnologija u upravi te povećanjem motivacije službenika (područje informatike, učenje stranih jezika i europske integracije).

Vezano uz sudjelovanje Grada Rijeke u projektima financiranim sredstvima Europske unije, može se navesti da Grad Rijeka sudjeluje u nizu projekata koji su proizašli iz postojeće međunarodne suradnje Grada Rijeke i ostalih gradova zemalja Europske unije, a sufinanciraju se sredstvima iz programa Europske unije (programi CARDS, INTERREG III. itd). Neki od značajnih projekata koje valja izdvojiti jesu: projekt *E-MuniS* (Elektronski gradski informacijski servisi), projekt GERIT (Genova – Rijeka, nove tehnologije), INTERREG III C *Adriatic Action Plan* – Projekt unapređenja gradskoga prijevoza, INTERREG III B Projekt *Sewerage and Waste Water Treatment in the Adriatic Coastal Area* – SAWWATACA, odnosno Sustav kanalizacije i tretman otpadnih voda na obalnom području Jadrana. Time se Gradu Rijeci pružaju nove mogućnosti za razvijanje suradnje s partnerima iz Europske unije i uključivanje u nove projekte čiji ciljevi pridonose ostvarenju prioriteta Grada Rijeke kao jedinice lokalne samouprave.

Grad Rijeka će i dalje aktivno djelovati u međunarodnim udruženjima čiji je član, osobito u radu sljedećih međunarodnih udruženja: Europska mreža zdravih gradova, Europska udruga karnevalskih gradova, Međunarodno udruženje gradova i luka (IACP), Međunarodno udruženje GISIG, Međunarodno udruženje *Gradovi na vodi*, Međunarodno udruženje EUROCITIES – TELECITIES, Udruženje *Forum jadransko-jonskih gradova*, Udruženje europskih gradova i regija za kulturu *Les Recontres* te Povelja o

zaštiti ljudskih prava u gradovima (Charter for protection of human rights in the Cities – Ten Point Action Plan).

Operativno prijavljivanje projekata za financiranje iz fondova Europske unije Grad Rijeka povjerit će Regionalnoj razvojnoj agenciji *Porin* u suradnji s nadležnima odjelima gradske uprave.

4. PRORAČUN GRADA RIJEKE

4.1. Općenito o izradi proračuna

Zakonom o proračunu ("Narodne novine" broj 96/2003) kao temeljnom aktu javnih financija propisan je sadržaj i metodologija za izradu proračuna i financijskih planova korisnika proračuna.

Proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je akt u kojem se procjenjuju prihodi/primici i utvrđuju rashodi/izdaci, a omogućava financiranje poslova i programa koje provode upravna tijela jedinice lokalne samouprave radi ostvarivanja javnih potreba i prava građana koja se temeljem zakonskih propisa financiraju iz javnih prihoda.

Pri izradi proračuna obveza je pridržavati se osnovnih proračunskih načela zakonitosti, učinkovitosti, ekonomičnosti i transparentnosti korištenja javnog novca.

Proračun mora biti uravnotežen – ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke.

Proračun se sastoji od općeg i posebnog dijela te plana razvojnih programa koji se utvrđuje za trogodišnje razdoblje.

Opći dio proračuna čini račun prihoda i rashoda i račun financiranja, a posebni dio proračuna sastoji se od plana rashoda i izdataka proračunskih korisnika raspoređenih u tekuće i razvojne programe. Proračun izrađen prema programima trebao bi široj javnosti i građanima kao i predstavničkim i izvršnim tijelima predočiti što pojedina jedinica lokalne samouprave planira raditi i kako koristi raspoloživa sredstva te koliko uspješno provodi planirane programe.

Sastavni je dio proračuna i njegovo obrazloženje općeg i posebnog dijela proračuna, plana razvojnih programa, plana radnih mjesta i plana nabave dugotrajne imovine. Uz proračun kao samostalan dokument, donosi se projekcija proračuna za sljedeće dvije godine.

Prema Zakonu o proračunu, planiranje i izrada proračuna temelji se na smjernicama ekonomske i fiskalne politike koje donosi Vlada Republike Hrvatske, uputama Ministarstva financija za izradu prijedloga državnog proračuna, uputama za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za trogodišnje razdoblje koje upravno tijelo za financije dostavlja proračunskim korisnicima te na procjeni vlastitih prihoda i rashoda.

4.2. Osnovni pokazatelji fiskalne i ekonomske politike Vlade Republike Hrvatske

Smjernice Vlade Republike Hrvatske sadrže pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja te osnovne pokazatelje fiskalne i ekonomske politike Republike Hrvatske za iduće trogodišnje razdoblje. Na osnovi smjernica Ministarstvo financija izrađuje Upute za izradu državnog proračuna koje sadrže temeljne ekonomske pokazatelje iz smjernica te način izrade i rokove za izradu državnog proračuna. Prema dobivenim smjernicama i uputama državnog proračuna, jedinice lokalne i područne samouprave izrađuju upute za izradu svojih proračuna u kojima usklađuju elemente iz smjernica i uputa sa svojim demografskim, gospodarskim i fiskalnim pokazateljima i mogućnostima.

U nastavku se daju **elementi iz Smjernica Vlade Republike Hrvatske** o makroekonomskoj i fiskalnoj politici, koji se odnose na makroekonomske projekcije i na osnovne smjernice fiskalne politike za razdoblje 2006. – 2008. godine.

Makroekonomske projekcije do 2008. godine

U skladu s predviđanjima o usporavanju gospodarskog rasta u svijetu i Europskoj uniji tijekom 2005. godine te prognoziranom oporavku u 2006. godini, očekuje se da će realni rast bruto domaćeg proizvoda u Hrvatskoj u 2005. godini iznositi 3,7%, a u idućim godinama će ubrzati s 4,0% u 2006. na 4,3% u 2008. godini.

Tablica 1. Projekcije osnovnih makroekonomskih pokazatelja Republike Hrvatske

	2005. pr.	2006. pr.	2007. pr.	2008. pr.
Bruto domaći proizvod, milijuni HRK	221,969	238,455	256,330	275,575
BDP po stanovniku, u HRK	49,971	53,682	57,707	62,039
BDP po stanovniku, u EUR	6,672	7,139	7,674	8,250
Bruto domaći proizvod, % godišnje promjene	3.7	4.0	4.1	4.3
Realni rast pojedinih komponenti BDP-a:				
Osobna potrošnja	3.4	3.6	3.6	3.7
Državna potrošnja	-0.1	-0.1	-0.2	-0.2
Investicije	4.4	4.7	5.1	5.3
Izvoz	5.9	6.4	6.6	6.7
Uvoz	4.0	4.6	4.6	5.1
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	2.9	2.7	2.6	2.5
Broj zaposlenih, godišnji prosjek	1,407,869	1,413,288	1,434,319	1,460,705
Saldo tekućeg računa platne bilance, udio u BDP-u	-4.5	-3.9	-3.1	-2.3
Vanjski dug, milijuni EUR, kraj razdoblja	24,111	25,494	27,094	28,724
Vanjski dug, udio u BDP-u (%), kraj razdoblja	80.9	79.7	78.7	77.7
Deficit opće države, udio u BDP-u	-4.2	-3.5	-3.0	-2.8
Ukupni javni dug, udio u BDP-u	49.9	49.2	47.7	46.7

Izvor: Projekcije (p) Ministarstva financija

- Kao rezultat usporavanja državnih kapitalnih projekata, u 2005. godini očekuje se rast investicija po stopi od oko 4,4% dok se u 2006. godini predviđa početak laganog ubrzanja zbog jačanja privatnih investicija.
- Inflacija će u 2005. godini iznositi 2,9% što će biti rezultat daljnje liberalizacije administrativno reguliranih cijena te daljnjeg porasta cijena nafte. U skladu s predviđanjima o padu cijena nafte, u 2006. godini očekuje se smanjenje stope inflacije čemu u prilog govore i stabilni tečaj, čvrsta monetarna politika te umjerena domaća potražnja.
- Očekuje se da će broj zaposlenih rasti po prosječnoj stopi od oko 1% godišnje čime bi se stopa nezaposlenosti s 18% u 2004. smanjila na oko 15,5% u 2008. godini. Rastu zapošljavanja trebalo bi pomoći jačanje privatnih investicija te povećanje mobilnosti rada.
- Planira se smanjenje deficita opće države s 4,9% u 2004. na 4,2% u 2005. te daljnje smanjenje do 2,8% u 2008. godini. Kao rezultat takvih kretanja u državnom deficitu, zajedno s povećanim prihodima od privatizacije, trebalo bi doći do usporavanja rasta javnog duga pa bi se u 2005. godini spustio na razinu od 50% BDP-a.

4.3. Planiranje prihoda proračuna Grada Rijeke

Procjena prihoda treba se zasnivati na zakonima i drugim propisima koji uređuju izvore i vrste prihoda i primitaka proračuna na razini jedinice lokalne samouprave, pokazateljima makroekonomske politike, ostvarenju prihoda u prethodnim godinama te na realnim mogućnostima naplate.

Prema podacima Ministarstva financija o planiranim prihodima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su preuzele financiranje decentraliziranih funkcija u 2005. godini, ukupni prihodi tih jedinica u 2005. godini iznose 11,84 milijarde kuna. Grad Rijeka u ukupnim prihodima svih jedinica lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave u 2005. godini sudjeluje sa 6,0%.

Porezni prihodi

Procjena kretanja poreznih prihoda (zajednički i gradski porezi) za razdoblje 2006. – 2008. godine temelji se na ekonomskim pokazateljima iz Smjernica Vlade Republike Hrvatske o makroekonomskoj i fiskalnoj politici za navedeno razdoblje.

Prihodi od poreza i prireza na dohodak procjenjuju se kao i kod državnog proračuna s rastom od 6,8% za 2006. i 2007. godinu, a za 2008. godinu planira se rast od 7% u odnosu na prethodnu godinu. Projekcija kretanja prihoda rezultat je rasta broja zaposlenih i rasta bruto-plaća uz pretpostavku da neće biti novih olakšica. Udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnim prihodima Grada Rijeke planiranim u 2005. godini iznosi 28,0%. Ako Grad Rijeka dobije suglasnost Vlade Republike Hrvatske za zaduženje izdavanjem obveznica za financiranje realizacije prioriternih kapitalnih projekata, neće se povećavati stopa prireza na porez na dohodak.

Prihodi od poreza na dobit planiraju se na temelju projekcija kretanja rasta gospodarstva te aktivnosti banaka i to za 2006. godinu po stopi rasta od 7,0%, a za 2007. i 2008. godinu predviđa se rast ovog prihoda kao i kod državnog proračuna po stopi od 6% u odnosu na svaku prethodnu godinu.

Udio prihoda od poreza na dobit u ukupnim planiranim prihodima Grada Rijeke u 2005. godini iznosi 3,6%.

Prihodi od poreza na imovinu (porez na promet nekretnina, porez na kuće za odmor, porez na neizgrađeno građevno zemljište i porez na neiskorištene poduzetničke nekretnine) u 2006. godini rast će prema projekciji uz stopu rasta od 6,1% u odnosu na prethodnu godinu, u 2007. godini po stopi od 6,2%, dok će u 2008. godini rasti uz stopu od 6,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Udio prihoda od poreza na imovinu u ukupnim planiranim prihodima Grada Rijeke u 2005. godini iznosi 2,2%.

Prihodi od poreza na robu i usluge (porez na tvrtku, porez na potrošnju) planiraju se uz stopu rasta od 4,5% u 2006. godini, a za sljedeće dvije godine uz stopu rasta od 4,6% u odnosu na prethodne godine.

Udio prihoda od poreza na robu i usluge u ukupnim planiranim prihodima Grada Rijeke u 2005. godini iznosi 1,1%.

Prihodi od prodaje nefinancijske dugotrajne imovine i od naknada šteta s osnove osiguranja koriste se samo za održavanje ili kupnju nefinancijske imovine. Udio tih prihoda u ukupnim planiranim prihodima Grada Rijeke u 2005. godini iznosi 14,4%.

Primici od prodaje udjela i uloga u kapitalu trgovačkih društava koriste se samo za otplatu duga u računu financiranja. Ako se ova sredstva ostvare u iznosu većem od potrebnog za otplatu duga, koristit će se za nabavu nefinancijske i financijske imovine.

Prihodi čija je namjena utvrđena posebnim zakonima koriste se za financiranje isključivo tih namjena.

Za financiranje preuzetih decentraliziranih funkcija u proračunu se planiraju i konsolidiraju financijski planovi javnih ustanova u dijelu koji se odnosi na godišnje obveze jedinice lokalne samouprave, utvrđene temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske o minimalnim standardima u pojedinim djelatnostima i Uredbe o načinu izračuna iznosa potpora izravnjanja za decentralizirane funkcije za proračunsku godinu.

U proračunu se planiraju, iskazuju i konsolidiraju **prihodi od donacija** koje planiraju ostvariti mjesni odbori te prihodi od pomoći koje iz državnog proračuna i proračuna drugih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave planiraju ostvariti proračunski korisnici (javne ustanove, osnovne škole i mjesni odbori) te utvrđuju rashodi za koje se ti prihodi planiraju utrošiti.

Od ukupnih prihoda Grada Rijeke planiranih za 2005. godinu, udio poreznih prihoda iznosi 34,98%, pomoći 2,41%, prihoda od imovine 16,84%, prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima 31,43%, ostalih prihoda 0,05%, dok se 14,4% ukupnih prihoda odnosi na prihode od prodaje nefinancijske imovine.

Iz prije navedenog uočava se da Grad Rijeka tek jednu trećinu prihoda proračuna puni iz poreznih prihoda, a čak 2/3 iz neporeznih – što je, prije svega, rezultat dobrog gospodarenja imovinom.

U planu je da se ovakav trend visokog udjela neporeznih prihoda u ukupnim prihodima Grada zadrži i dalje uz naznaku da se u budućem razdoblju ne očekuju značajniji prihodi od prodaje zemljišta i prihodi od komunalnih doprinosa.

4.4. Planiranje rashoda proračuna Grada Rijeke

Glavne odrednice kretanja rashoda jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u srednjoročnom razdoblju dane su u Uputama Ministarstva financija za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2006. – 2008. godine, ali ih lokalne jedinice pri izradi prijedloga proračuna prilagođavaju ekonomskom stanju u svojoj jedinici.

Svi odjeli gradske uprave odgovorni su za definiranje politike javnih rashoda i izdataka.

Planiranje rashoda i izdataka treba uskladiti s realnim procjenama prihoda i primitaka, vodeći računa o **prioritetima u financiranju** kako slijedi:

- otplata duga i pokriće danih jamstava
- financiranje obveznih zakonskih funkcija za rad tijela gradske uprave i korisnika proračuna
- financiranje nužnih kapitalnih izdataka iz vlastitih kapitalnih primitaka
- financiranje neobveznih ili nadstandardnih rashoda utvrđenih zakonom ovisno o mogućnostima proračuna.

U idućem razdoblju zadržava se politika samofinanciranja aktivnosti Odjela gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem i Odjela gradske uprave za komunalni sustav. Uz to, oba odjela trebaju iz dijela svojih nenamjenskih prihoda sudjelovati u zajedničkim izdacima gradske uprave.

4.5. Projekt gradske riznice

Grad Rijeka će u razdoblju 2005. – 2009. godine poduzeti niz aktivnosti na pripremi uspostave novog sustava gradske riznice koja obuhvaća izradu novoga kompjutorskog sustava i edukaciju djelatnika gradske uprave.

Osnovni smisao gradske riznice jest upravljanje gotovinom i likvidnošću proračuna.

U sklopu upravljanja likvidnošću Grad preko sustava gradske riznice može obavljati unutarnje operacije koje se odnose na osiguranje najpovoljnijih uvjeta financiranja proračuna, plasmana viškova proračunskih sredstava na

tržištu novca te držanja depozita u poslovnim bankama po najpovoljnijoj kamatnoj stopi.

Upravljaajući gotovinom, Grad kontrolira priljeve i odljeve novca s računa gradske riznice te prikupljena sredstva i obavljene isplate. Ta kontrola ne obuhvaća samo proračunske prihode i rashode nego i uplate i isplate koje se obavljaju putem svih proračunskih subjekata.

Glavni je cilj upravljanja gotovinom i likvidnošću kontrola ukupne gradske potrošnje, učinkovita provedba proračuna i minimiziranje troškova zaduženja, investiranje viškova na novčanom tržištu te uredno podmirenje obveza.

Uspostavom sustava gradske riznice omogućilo bi se racionalnije, efikasnije i transparentnije korištenje proračunskih sredstava Grada Rijeke.

4.6. Izdavanje gradskih obveznica

U sljedećem trogodišnjem razdoblju Grad Rijeka za realizaciju višegodišnjih kapitalnih projekata planira izdati municipalne obveznice u protuvrijednosti iznosa od 40.000.000,00 eura u tri godišnje tranše prema dinamici realizacije kapitalnih projekata koji se financiraju iz tih sredstava, a to su:

- Zatvoreno plivalište Kantrida
- Sportska dvorana Zamet
- Muzej moderne i suvremene umjetnosti
- Izgradnja cesta i komunalne infrastrukture .

Važno je spomenuti da je razina zaduženosti Grada u okviru propisanom člankom 106. Zakona o proračunu, što znači da godišnje otplate ne prelaze 20% ostvarenih prihoda iz prethodne godine. Zaduzenost Grada Rijeke u 2004. godini iznosila je oko 7%, koliko se planira i u 2005. godini budući da će prva obveza za kamatu po izdanim obveznicama dospjeti u 2006. godini.

Grad Rijeka očekuje suglasnost Vlade Republike Hrvatske za izdavanje obveznica najkasnije do kraja 2005. godine inače će kapitalne projekte financirati novih kreditnim zaduženjima ili novim oblicima financiranja, tj. iznaći će alternativne modele financiranja kapitalnih projekata kako njihova realizacija ne bi došla u pitanje.

4.7. Služba proračunskog nadzora i unutarnje kontrole

Novom Odlukom o ustrojstvu upravnih tijela Grada Rijeke koju je na prijedlog Poglavarstva Grada Rijeke donijelo Gradsko vijeće Grada Rijeke na sjednici održanoj 24. veljače 2005. godine (objava u Službenim novinama br. 3/05.), ustrojeno je novo upravno tijelo – Služba proračunskog nadzora i unutarnje kontrole.

Odlukom o ustrojstvu gradske uprave koja je bila na snazi do toga dana, u Gradu Rijeci bilo je ustrojeno 11 upravnih tijela. Poslovi proračunskog nadzora i unutarnje kontrole bili su sistematizirani u Uredu Grada.

Služba obavlja proračunski nadzor zakonitosti, svrhovitosti i pravodobnosti korištenja proračunskih sredstava te poslove unutarnje kontrole.

Proračunski nadzor obavlja se kontrolom i provjerom računovodstvene, financijske i ostale poslovne dokumentacije proračunskih i izvanproračunskih korisnika, nadzorom namjenskog korištenja proračunskih sredstava svih fizičkih i pravnih osoba koje se financiraju iz proračuna, a poslovi kontrole odnose se na kontrolu ispravnosti i usklađenosti sa zakonskim propisima prijedloga ugovora, a vezano uz to i kontrolu provođenja nabave robe, usluga i izvođača radova.

Prioriteti službe za proračunski nadzor i unutarnju kontrolu za razdoblje 2005. – 2009. godine:

- Učinkovita provedba mjera proračunskog nadzora zakonitosti, svrhovitosti pravodobnosti i ekonomičnosti korištenja proračunskih sredstava kod proračunskih i izvanproračunskih korisnika (posebno korištenje proračunskih sredstava za namjene i na način propisan zakonom i drugim propisima, pribavljanje, upravljanje te propisno korištenje sredstava – nekretnina i pokretnina).
- Kontrola usklađenost i poštivanja Zakona o javnoj nabavi, Uredbe o nabavi robe, radova i usluga male vrijednosti te Naputka Gradonačelnika o nabavi robe, usluga i ustupanja radova pri sklapanju ugovora, aneksa ugovora ili plaćanja narudžbenicom.
- Informiranje Gradonačelnika o obavljenim poslovima Službe proračunskog nadzora i unutarnje kontrole, sa zaključkom i prijedlogom mjera, kao i o tekućoj problematici koja bi ugrozila izvršenje proračuna u planiranim veličinama ili bila u suprotnosti sa zakonskim propisima.
- Posebna pažnja posvetit će se poduzetim mjerama, odnosno provođenju i postupanju prema preporuci i nalogu Službe, nakon obavljenog proračunskog nadzora ili unutarnje kontrole.

Promjene u organizaciji i djelatnosti službe za proračunski nadzor i unutarnju kontrolu uvjetovao je Zakon o proračunu koji se primjenjuje od 1. srpnja 2003. godine.

Zakon u čl. 137. i 138. definira pojam i nadležnost unutarnje revizije koja predstavlja novu profesiju u državnoj upravi i jedan je od tri osnovna elementa u sustavu unutarnje financijske kontrole.

Prema Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu i pregleda mjera iz Plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. rujna 2004. godine donijela dokument – *Strategija razvoja unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru u RH (PIFC)*.

Uspostavom unutarnje revizije nastavlja se i djelovanje proračunskog nadzora i unutarnje kontrole, koji će svojim radom pridonijeti kvalitetnijoj pripremi proračuna i utjecati na razvoj financijskog upravljanja i uspostavljanja unutarnjih financijskih kontrola nad proračunskim rashodima, učinkovitim ubiranjem proračunskih prihoda te sustavom kontrola koji omogućavaju zaštitu i integritet upravljanja imovinom.

Sustav unutarnje financijske kontrole sastoji se od tri osnovna elementa:

- financijsko upravljanje i unutarnja kontrola
- neovisna unutarnja revizija
- središnja harmonizacijska jedinica.

Prema programu i postupku koji donosi Uprava za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole (Središnja harmonizacijska jedinica) unutarnji revizor nakon procesa izobrazbe koji traje oko 18 mjeseci stječe certifikat i stručno ovlaštenje.

U tijeku je izobrazba unutarnjih revizora iz središnjih tijela državne uprave, dok se početak izobrazbe za unutarnje revizore jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave planira u 2006. godini.

Navedeno upućuje na to da će u razdoblju od 2005. do 2009. godine jedan od zadataka biti ustrojstvo unutarnje revizije u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima te praksom i preporukama Europske unije.

TABLICA 2. Financijska slika Grada - prilog

5. IMOVINA GRADA RIJEKE

Grad Rijeka danas u svom vlasništvu ima gotovo 40 objekata dječjih vrtića, 27 osnovnih škola, 20 objekata srednjih škola, 14 objekata kulture, 20 objekata zdravstva, 6 objekata socijalne skrbi, 18 sportskih objekata i tehničke kulture (uključujući 10 boćališta) te 25 prostora bivših mjesnih zajednica. Grad Rijeka je i vlasnik zelenih površina – oko 780.000 m², sa 164 dječja igrališta, 13 fontana i ostale imovine.

Zanimljivi su podaci o stanju najznačajnijih vrsta imovine u vlasništvu Grada.

Tablica 1. Stanje poslovnih prostora za razdoblje od 2001. do 2004. godine

Godina	Broj poslovnih prostora	Površina m ²	Sadašnja vrijednost u kn
2001.	1.954	227.882	446.366.349,40
2004.	1.863	216.264	457.492.219,78

Tablica 2. Stanje gradskih stanova za razdoblje od 2001. do 2004. godine

Godina	Broj stanova	Površina m ²	Sadašnja vrijednost u kn
2001.	2.151	100.776,20	178.947.406,22
2002.	2.086	97.403,63	159.963.889,76
2003.	2.029	94.883,36	151.590.412,84
2004.	1.968	91.839,56	144.664.619,04

Tablica 3. Stanje zemljišta za razdoblje od 2001. do 2004. godine

Godina	Broj zemljišnih čestica	Površina m ²	Sadašnja vrijednost u kn
2001.	3.129	2.804.221,40	613.482.662,08
2002.	3.267	2.914.845,18	645.497.601,51
2003.	3.522	3.020.483,14	672.195.979,12
2004.	3547	3.381.639,69	907.002.913,93

VLASNIČKI UDJELI GRADA

Komunalna društva u vlasništvu Grada Rijeke

1. KD KOZALA d.o.o. Rijeka	100,00%
2. KD VODOVOD I KANALIZACIJA d.o.o. Rijeka	87,30%
3. KD AUTOTROLEJ d.o.o. Rijeka	83,40%
4. KD ČISTOĆA d.o.o. Rijeka.....	81,20%

Trgovačka društva – vlasnički udio Grada Rijeke

1. ENERGO d.o.o. Rijeka.....	56,09%
2. RIJEKA PROMET d.o.o. Rijeka.....	100,00%
3. REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA PORIN d.o.o. Rijeka.....	30,00%
4. EKOPPLUS d.o.o. Rijeka.....	40,00%
5. ICR d.o.o. Rijeka	20,00%
6. KANAL RI d.o.o. Rijeka	25,12%
7. TEHNOLOŠKO-INOVAČKI CENTAR Rijeka	16,00%
8. TRANS RI d.o.o. Rijeka	13,61%
9. ZRAČNA LUKA RIJEKA d.o.o. Omišalj	10,00%
10. REGIONALNA VELETRŽNICA RIJEKA – MATULJI d.d. Matulji	5,45%
11. INDUSTRIJSKA ZONA d.o.o. Bakar	0,98%
12. KVARNER WIENER STADTISCHE OSIGURANJE d.d. Rijeka	0,45%
13. BI 3.MAJ d.d. Rijeka	0,43%
14. ERSTE&STEIERMARKISCHEBANK d.d. Rijeka	0,39%

Vlasnički udio Grada Rijeke u komunalnim društvima u razdoblju od 2001. do 2004. godine nije se bitno izmijenio, osim što je dokapitalizacijom *Energa* d.o.o društvo prešlo iz komunalnog u trgovačko, a Grad Rijeka je 28,01% svog udjela u *Energu* d.o.o. prodao *Thüga Aktiengesellschaftu* iz Münchena i *Amga Azienda Multiservizi S.p.A.* iz Udina.

USTANOVE ČIJI JE OSNIVAČ GRAD RIJEKA

I. Ustanove u kulturi

- Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka
- Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka
- Muzej Grada Rijeke
- Gradsko kazalište lutaka Rijeka
- Gradska knjižnica Rijeka

II. Ustanove u odgoju i školstvu

- *Dom mladih* Rijeka
- *Dječji vrtić* Rijeka – 28 objekata
- Osnovne škole – 27 objekata
- Srednje škole – 20 objekata

III. Ustanove u socijalno-zdravstvenom području

- Psihijatrijska bolnica *Lopača*

IV. Ostale ustanove

- Javna vatrogasna postrojba Grada Rijeka
- Javna ustanova *Eneo* Rijeka
- Agencija za društveno poticanu stanogradnju Grada Rijeke

V. Zaklade

- Zaklada Sveučilišta u Rjeci (suosnivač)

Treba istaknuti da je Grad Rijeka istraživao najbolje modele razvoja i upravljanja imovinom. Posebno je, u suradnji s inozemnim savjetnicima i našim stručnjacima iz komunalnog sustava, razrađivan sustav privatno-javnog partnerstva koji na razne načine može poboljšati učinkovitost korištenja resursa, marketinške obrade i daljnjeg razvoja projekata u komunalnom sustavu.

Unutar sustava komunalnih društava prvenstvo je imala dokapitalizacija KD *Energo* d.o.o. privatnim inozemnim kapitalom u iznosu od 12 milijuna eura čime se financirao nastavak projekta plinifikacije s ciljem zamjene postojeće i proširenja gradske plinske mreže.

Vlasničke udjele u trgovačkim društvima Grad Rijeka je prodavao ovisno o stanju na tržištu.

Sljedeća tablica prikazuje stanje imovine, obveza i vlastitih izvora Grada Rijeke u razdoblju 2001. – 2004. godine.

Tablica 4. Stanje imovine, obveza i vlastitih izvora Grada Rijeke – prilog

II. STRATEŠKI PRIORITETI GRADA RIJEKE ZA RAZDOBLJE 2005. – 2009. GODINE

Smjernice Poglavarstva Grada Rijeke za mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine nastale su sustavnom analizom potreba građana i usklađivanjem s već započetim razvojnim projektima.

Strateški prioriteti Grada Rijeke u razdoblju 2005. – 2009. godine jesu:

1. RASPETLJAVANJE RIJEČKOGA PROMETNOG ČVORA

- izgradnja treće trake Osječke ulice s kružnim raskrižjem (rotorom)
- izgradnja nove gradske prometnice kroz Srdoče
- izgradnja novih 2.000 parkirnih mjesta u garažama Zapadna Žabica, Gomila te u bivšoj garaži *Autotransa* u Barčičevoj
- nova parkirna mjesta u gusto naseljenim gradskim četvrtima
- povećanje ulaganja u održavanje postojećih gradskih prometnica
- izgradnja novog autobusnog kolodvora na lokaciji Zapadne Žabice
- priprema za izmještanje autobusne baze sa Školjića na novu lokaciju
- projektiranje tzv. 3. koridora, tunelske prometnice između Mlake i Školjića
- inzistiranje na izgradnji ceste D-403, čvora Rujevica s nastavkom prema Viškovu
- inzistiranje na produžetku zaobilaznice do Sv. Kuzma i autoceste Rijeka – Žuta Lokva.

2. NASTAVAK RAZVOJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

- nastavak plinifikacije i prelazak na zemni plin
- dogradnja kanalizacijskog sustava u rubnim područjima grada
- završetak sanacije starog odlagališta otpada Viševac
- izgradnja nove centralne zone za gospodarenje otpadom
- fazna izgradnja kanalizacijskog sustava Grobinštine radi zaštite izvorišta pitke vode
- pripreme za izgradnju višeg stupnja pročišćavanja otpadnih voda i izmještaja uređaja na novu lokaciju
- izgradnja vodoopskrbnog sustava Urinj – otok Krk
- izgradnja centralnog objekta na Centralnom gradskom groblju Drenova.

3. REVITALIZACIJA STARIH INDUSTRIJSKIH PROSTORA – RAZVOJ NOVOG PODUZETNIŠTVA

- izgradnja poduzetničke infrastrukture za dizajn i nove tehnologije u *Torpedu*
- uređenje prostora za Regionalnu razvojnu agenciju *Porin* u *Torpedu*
- stvaranje uvjeta za novi sajamski prostor u *Torpedu*
- poticanje izgradnje veletržnice ribom i ribarske lučice u *Torpedu*
- poticanje gospodarskih subjekata u razvoju vlastitih programa na lokaciji *Hartere*
- razvoj projekta Centra za mlade *Hartera* putem poduzetništva i kulture
- izgradnja hotela i poslovnog centra unutar kompleksa *Benčić* prema modelu privatno-javnog partnerstva.

4. UNAPREĐENJE ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

- izgradnja komunalne i prometne infrastrukture za novu Sveučilišnu bolnicu na Trsatu
- poticanje izgradnje hospicija
- izgradnja Skloništa za žrtve obiteljskog nasilja
- izgradnja Centra za autizam na Potoku
- poticanje izgradnje novog Doma umirovljenika ili dogradnja postojećeg modelom privatno-javnog partnerstva
- izgradnja bazena na Školjiću kao rehabilitacijskog centra za osobe s invaliditetom
- podržavanje svih programa usmjerenih na prevenciju bolesti ovisnosti
- izgradnja azila za napuštene životinje.

5. NOVI STANOVİ ZA GRAĐANE RIJEKE

- izgradnja 120 stanova iz programa poticane stanogradnje na Rujevici
- izgradnja 300 stanova na Škurinjskom Plasu
- poticanje poduzetničkog sektora da u suradnji s Gradom Rijekom izgradi do 600 novih stanova
- suradnja sa Sveučilištem u Rijeci na projektu izgradnje novih stanova za nastavnike i mlade znanstvenike.

6. ULAGANJE U ZNANJE MLADIH

- aktivno sudjelovanje u izgradnji Sveučilišnog kampusa na Trsatu
- povećanje broja stipendija srednjoškolcima i studentima
- izgradnja novog dječjeg vrtića u zapadnom dijelu grada
- otvaranje još jedan vrtića koji će raditi u smjenama
- nastavak ulaganja u opremanje osnovnih škola
- nastavak financiranja projekata koji potiču kreativnost djece i mladeži.

7. STVARANJE UVJETA ZA NOVU KULTURNU SCENU RIJEKE

- izgradnja nove zgrade Muzeja moderne i suvremene umjetnosti
- izgradnja nove zgrade Gradske knjižnice
- Centar za mlade *Hartera* – potpora programima alternativne kulture
- restauracija upravne zgrade nekadašnje *Šećerane* iz 18. stoljeća
- razvoj zajedničke marketinške platforme riječke kulture
- nastavak obnove reprezentativnih gradskih spomenika kulture
- uređenje Arheološkog parka.

8. GRAD U KOJEM UŽIVAJU RIJEČANI I GOSTI

- uređenje Užarske ulice / Staroga grada
- uređenje pješačke zone na Trgu Riječke rezolucije i Dolcu
- sudjelovanje u izgradnji hostela
- obnavljanje zelenih površina u gradu
- otvaranje Zametske pećine
- nova turistička gradska autobusna linija (turistički autobus)
- daljnje podržavanje postojećih i novih priredaba s ciljem promocije Rijeke kao odredišta gradskog turizma (Karneval, Fiumanka, Riječke ljetne noći, Festival malih scena).

9. RAZVOJ SPORTA I REKREACIJE

- dovršetak izgradnje bazena na Kantridi
- izgradnja sportske dvorane na Zametu
- nastavak uređenja školskih sportskih terena
- osnivanje cjelogodišne školske sportske lige
- revitalizacija šetnice uz Rječinu
- uređenje riječkih plaža
- poticanje uređenja Preluke kao turističko-sportsko-rekreacijske zone.

10. DALJNI RAZVOJ GRADSKE UPRAVE

- inzistiranje na jačanju lokalne samouprave
- poticanje razvoja civilnog društva
- nastavak procesa usuglašavanja rada Gradske uprave sa standardima Europske unije
- provedba koncepta Rijeka – inteligentni grad (objedinjavanje svih informacijsko-komunikacijskih resursa)
- daljnja informatizacija gradske uprave i edukacija djelatnika
- osnivanje gradske policije
- izrada nove geodetske izmjere s usklađenjem katastra i gruntovnice za područje Grada Rijeke.

III. ODJELI GRADSKE UPRAVE

1. ODJEL GRADSKE UPRAVE ZA RAZVOJ, URBANIZAM, EKOLOGIJU I GOSPODARENJE ZEMLJIŠTEM

1. UVOD

Smjernice rada Odjela gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem za mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine svojim sadržajem i prijedlozima oslanjaju se na smjernice rada iz prethodnog razdoblja, tj. na dosad realizirane programe i zadatke te u tom smislu znače nastavak rada.

Kao i u prethodnom razdoblju, realizacija postavljenih smjernica zahtijevat će suradnju s ministarstvima, nadležnim tijelima državne uprave, javnim poduzećima, komunalnim društvima i drugim zainteresiranim pravnim osobama te s odjelima gradske uprave, mjesnim odborima, udrugama i građanima. O pojedinim temama bit će potrebno organizirati ne samo javne rasprave kao do sada nego i okrugle stolove, radionice, izraditi promotivne materijale te druge oblike prezentacije rada odnosno načina razmjene mišljenja kako bi se stvorili preduvjeti za jače uključivanje građana u proces planiranja i realizacije postavljenih programa.

Financiranje rada Odjela vezano uz realizaciju postavljenih programa, može se u sljedećem mandatnom razdoblju pokazati ozbiljnim problemom. Naime, Grad više ne raspolaže značajnim površinama zemljišta koje može prodajom, odnosno ustupanjem prava građenja uz naknadu, ponuditi na tržištu. Štoviše, za realizaciju niza prioriternih gradskih programa bit će nužno pristupiti kupnji većih površina zemljišta. Aktiviranje vrijednosti zemljišta ili drugih nekretnina u vlasništvu Grada u sljedećem razdoblju bit će moguće ostvariti jedino provođenjem složenih radnji imovinsko-pravne i planerske pripreme i promocije te posezanjem za drugim oblicima investiranja (npr. *Public-private-partnership*) te tako nastojati realizirati programske prioritete.

2. PRIORITETNI ZADACI

- sustavno praćenje provedbe Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana
- provedba Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana izradom urbanističkih planova uređenja i detaljnih planova uređenja, studija i projekata
- sustavan rad na istraživanju, planiranju i projektiranju prometnog sustava grada, s posebnim naglaskom na projekt reorganizacije javnog prijevoza, projekt uvođenja brze gradske željeznice, izradu projektne dokumentacije prometnih građevina (autobusni terminal Zapadna Žabica, garažne građevine), prometnica (treći koridor i dr.) i prometnih regulacija

- provedba javnih urbanističko-arhitektonskih i arhitektonskih natječaja za zahvate u prostoru (Rujevica i dr.) i pojedinačne građevine (stambena izgradnja) koji imaju značenje gradskih projekata te sudjelovanje u provedbi natječaja drugih pravnih subjekata (Delta s bazenom Baroš [Baross], Sveučilišni kampus) za prostore od gradskog značenja i interesa
- razvoj specijalističkih GIS-projekata
- organizacija i provođenje istraživanja, programa i planiranja na području ekologije i zaštite čovjekova okoliša
- praćenje i poticanje izrade nove geodetske izmjere s usklađenjem katastra i gruntovnice za područje Grada
- pružimanje nadležnosti Državne geodetske uprave u segmentu osnivanja, izrade i vođenja katastra vodova za područje Grada Rijeke
- gospodarenje zemljištem u vlasništvu Grada Rijeke, s posebnim naglaskom na postupke vezane uz imovinsko-pravnu pripremu u sklopu realizacije prostornih planova i projekata
- uspostava evidencije zemljišta u vlasništvu grada izradom kataloga nekretnina.

3. PROMJENE U ORGANIZACIJI DJELATNOSTI

U sljedećem mandatnom razdoblju očekuje se realizacija zakonskih promjena kojima će se dio zadataka i kompetencija državne uprave odnosno pojedinačnih državnih uprava, ureda i javnih poduzeća prenijeti u djelokrug jedinica lokalne samouprave. Povećanje opsega poslova zahtijevat će povećanje broja djelatnika, osiguranje tehničkih i prostornih uvjeta te organizacijske promjene.

Potrebno je planirati sljedeće promjene:

- prenošenje izdavanja izvadaka iz planova, lokacijskih i građevinskih dozvola s državne uprave na lokalnu samoupravu
- prenošenje briga oko ukupne prometne mreže u djelokrug jedinice lokalne samouprave nametnut će potrebu osnivanja zasebne Službe za prometno planiranje. Iskustva iz prethodnog mandatnog razdoblja, kao i broj pokrenutih zadataka i njihova složenost, upućuju na potrebu planiranja predložene promjene radi cjelovite provedbe postavljenih programa
- slična se situacija očekuje i u dijelu zaštite okoliša te će potreba za praćenjem i primjenom zakonske regulative nametnuti potrebu stvaranja službe za zaštitu okoliša
- pružimanje nadležnosti Državne geodetske uprave u segmentu osnivanja, izrade i vođenja katastra vodova izaziva povećan opseg poslova i povećanje broja izvršitelja te se i ti poslovi trebaju izdvojiti u posebno profiliranu službu.

4. PLANIRANE AKTIVNOSTI

Prostorni planovi

- Praćenje realizacije Prostornog plana Primorsko-goranske županije, Prostornog plana uređenja Grada Rijeke i Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke. U ovom dijelu prijeko je potrebno uspostaviti GIS-sustav praćenja, posebno za izdane dozvole i način korištenja površina.
- Osnova za izradu prostornih planova bit će nov *Program mjera za unapređenje stanja u prostoru za razdoblje 2005. – 2009.* u kojem će, u skladu sa zakonskim obvezama, planiranje biti spregnuto s mogućnostima realizacije zahvata koji se prostornim planovima rješavaju.

Prostorne studije i rješenja

U sklopu priprema za pokretanje izrade prostorno-planske dokumentacije, pripreme i realizacije, potrebno je pristupiti izradi prostornih studija i rješenja, s posebnim naglaskom na *gradske projekte*, tj. pojedinačne građevine i područja (Delta, Rujevica i dr.) koji imaju dugoročno značenje za razvoj grada i na kojima je nužno uskladiti raznovrsne interese različitih nositelja razvoja. Između tih prostora, posebno se ističu:

- područje bivše Tvornice papira – programsko rješenje cjelokupnog područja radi uklapanja područja u šire središnje gradsko područje, s posebnim naglaskom na upotpunjavanje prometne i komunalne infrastrukture
- područje sekundarnoga gradskog središta Rujevica
- trgovačko područje Školjić s cjelinom okolnih prostora
- studije pojedinačnih lokacija u funkciji realizacije različitih sadržaja i programa (stanovanje, trgovina, sport, rekreacija, građevine javne i društvene namjene, javno zelenilo i dr.)
- studije uređenja izgrađenih gradskih područja, s posebnim naglaskom na uređenje javnih i zelenih površina, utvrđivanje mogućnosti primjene mjera smirivanja prometa i sl.

Potrebno je nastaviti suradnju s nadležnim tijelima u izradi dokumenata prostornog uređenja odnosno projektne dokumentacije kojima se obrađuju:

Urbanističko-arhitektonski natječaji

Urbanističko-arhitektonski natječaji će se i dalje provoditi s ciljem rješavanja dijelova grada koji zahtijevaju novu urbanizaciju (ili sanaciju) te za pojedinačne građevine od posebne važnosti za grad i sadržaj kojemu su namijenjene. U sljedećem razdoblju pretpostavlja se raspis barem ovih natječaja:

1. natječaj za urbanističko rješenje područja *Sekundarnoga gradskog središta Rujevica*, po mogućnosti s međunarodnim sudjelovanjem
2. natječaj za urbanističko-arhitektonsko rješenje područja *Delte i Brajdice*, po mogućnosti međunarodnog karaktera (u sklopu *Projekta Rijeka Gateway*)
3. natječaj za rješenje *spomen-obilježja papi Ivanu Pavlu II.* na Delti
4. natječaj za arhitektonsko rješenje *višestambenih građevina* unutar gradskih područja Škurinjsko Plase, Rujevica i Trsat, a u skladu s prostornim planovima tih područja
5. natječaj za uređenje ulica i trgova širega gradskog središta.

Urbanistički planovi uređenja

Osim dovršenja izrade i donošenja započetih urbanističkih planova uređenja (za područje buduće autobaze te područje Brašćine – Kapitanovo – Lukovići – Pulac), u skladu s novim *Programom mjera za razdoblje 2005. – 2009.* pristupit će se i izradi *urbanističkih planova* različitih područja, između kojih ističemo:

- gradsko područje Gornja Drenova
- gradsko područje Turanj
- rekreacijsko područje Draga
- obalna rekreacijska područja, s posebnim naglaskom na obalno područje od Kantride do Preluke.

Detaljni planovi uređenja područja

A/ Osim dovršetka izrade i donošenja započetih planova (detaljni planovi uređenja područja *Benčić*, područja Sveučilišnog kampusa i Kliničkoga bolničkog centra, urbanistički plan uređenja komunalno-servisnog područja Srdoči i drugih), u skladu s novim *Programom mjera za razdoblje 2005. – 2009.*, pristupit će se izradi *novih detaljnih planova* različitih područja, između kojih ističemo:

- Detaljni plan uređenja autobusnog putničkog terminala Zapadna Žabica
- Detaljni plan uređenja Delte i Baroša (Baross) – (u sklopu *Projekta Rijeka Gateway*)
- Detaljni plan uređenja sekundarnoga gradskog središta Rujevica.

B/ U skladu s donesenim Generalnim urbanističkim planom, a temeljem *Programa mjera za razdoblje 2005. – 2009.*, pristupit će se izradi *izmjena* dijela važećih *detaljnih planova* različitih područja, između kojih ističemo:

- Detaljni plan uređenja Staroga grada
- Detaljni plan uređenja stambenog područja Trsat
- Detaljni plan uređenja poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici i dr.

C/ Temeljem važećih propisa bit će potrebno provesti postupak *usklađenja* detaljnih (15 planova) i urbanističkih planova uređenja (2 plana) izrađenih za područja koja se nalaze unutar zaštićenog obalnog područja.

Projekti

Primarno se odnose na praćenje realizacije izgradnje, usklađenje izrade projektne dokumentacije, imovinsko-pravne pripreme i realizacije kapitalnih gradskih građevina, uređenje javnih površina te manjih građevina i zahvata kojima se povećava prostorni i funkcijski standard, posebno u dijelu javne i društvene namjene (kultura, sport, odgoj i školstvo i dr.).

U tom smislu ističemo:

A/ Praćenje realizacije izgradnje:

- Sportsko-rekreacijskog područja Kantrida
- Sportske dvorane Zamet s uslužno-trgovačkim kompleksom
- Muzeja moderne i suvremene umjetnosti s trgovom i garažom.

B/ Projekti u pripremi:

- Gradska knjižnica Rijeka – izrada cjelokupne projektne dokumentacije temeljem natječaja, imovinsko-pravna priprema i praćenje ugovornih obveza s ciljem realizacije cjelovitog programa
- poslovno-stambeno-garažni kompleks Gomila – imovinsko-pravna priprema te koordinacija izrade izmjena Detaljnog plana, projektne dokumentacije i realizacije
- rekonstrukcija dijela kompleksa *Benčić* – provedba natječaja i koordinacija izrade projektne dokumentacije i realizacije s potencijalnim investitorima
- garažno-poslovni kompleks Zagrad II. u Barčičevoj ulici – praćenje ugovornih obveza, koordinacija u realizaciji projekta
- izgradnja višestambenih građevina na Rujevici i Škurinjskom Plasu prema programu Poticane stanogradnje (POS) – dovršetak imovinsko-pravne pripreme, provedba natječaja za arhitektonsko rješenje građevina, koordinacija izrade projektne dokumentacije
- stambeni kompleks Sveta Katarina – razrada projektne rješenja prvonagrađenog rada na natječaju *Europas*, imovinsko-pravna priprema i stvaranje preduvjeta za realizaciju
- projekt uređenja obalnog pojasa od Brodogradilišta 3. maj do Preluke i dr.

C/ Drugi projekti od gradskog značenja:

- izrada projekata uređenja javnih površina
- izrada projekata i imovinsko-pravna priprema izgradnje sportskih, školskih i drugih građevina javne i društvene namjene (npr. centralni gradski stadion i dvorana Rujevica, školska sportska dvorana OŠ *Turnić*, pomoćna dvorana u sklopu Dvorane mladosti i dr.)
- iznalaženje lokacije za pomoćni teren *NK Orijenta*

Projekti iz područja prometnog planiranja

Donošenjem Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana, stvoreni su preduvjeti daljnjega planerskog i projektnog rješavanja prometne problematike. Već pokrenute programe potrebno je nastaviti u sljedećem razdoblju:

- autobusni terminal Zapadna Žabica – dovršetak imovinsko-pravne pripreme, izrada cjelokupne projektne dokumentacije temeljem natječaja i koordinacija realizacije
- prometnice i čvorište 3. koridora – izrada projektne dokumentacije, imovinsko-pravna priprema i koordinacija realizacije
- dionica željezničke pruge na Školjiću – projekt rekonstrukcije željezničkog nasipa, tj. njegove zamjene vijaduktom
- rekonstrukcija Labinske ceste i željezničkog nadvožnjaka RIO – izrada dokumentacije za načelnu dozvolu
- povezivanje ceste D-404 na sustav gradskih prometnica – dovršetak izrade građevinsko-prometnog projekta
- brza gradska željeznica – nastavak izrade programa uvođenja, s posebnim naglaskom na projekte postaja, kolno-pješačkih pristupa postajama te lociranje garažnih građevina i parkirnih površina
- reorganizacija sustava javnoga gradskog prijevoza – revizija postojeće dokumentacije
- prometnice u funkciji Sveučilišnog kampusa i Kliničkoga bolničkog centra na Trsatu – izrada projektne dokumentacije
- idejna rješenja cesta i ulica u sklopu urbanističkih planova uređenja i detaljnih planova.

Projekti iz područja zaštite okoliša

U sljedećem razdoblju može se očekivati povećan broj *studija utjecaja na okoliš* budući da je pozitivnim propisima povećan broj područja i zahvata za koje je obvezna izrada procjene utjecaja na okoliš. Stoga će se osim dovršenja započetih, pristupiti izradi Studije utjecaja na okoliš autobusnog terminala Zapadna Žabica, kao i svakog zahvata koji se odnosi na nasipavanje mora, odnosno zahvata na obalnom rubu.

Između projekata koji se odnose na zaštitu okoliša, ističemo:

- Projekt zaštite zraka od prometa
- Projekt zaštite od buke, s posebnim naglaskom na područje gradske autoceste (tzv. zaobilaznice)
- izradu karata buke
- implementaciju GIS-a u izradu i vođenju katastra emisija u okoliš (KEO)
- projekti uređenja zaštićenih prirodnih vrijednosti (kanjon Rječine, Sveta Katarina i dr.)
- sudjelovanje u praćenju kakvoće i donošenje mjera zaštite mora, zraka i vode, sanacija postojećeg i izgradnja novog odlagališta.

U suradnji s Javnom ustanovom *Eneo*, Odjel će aktivno sudjelovati u daljnjem utvrđivanju mjera i programa zaštite kao i načina njezine provedbe unutar zaštićenih područja te surađivati na zajedničkim projektima i aktivnostima u suradnji s udrugama i sl.

U radu s nevladinim udrugama poticat će se njihovo uključivanja u kontinuiranu edukaciju građana i mladeži te osmišljavanje i provedbu izvornih programa i tema neposredno vezanih uz Grad Rijeku.

GIS-projekti

- razvoj specijalnih projekata unutar GIS-a, primarno usmjerenih na praćenje provedbe GUP-a i uspostavljanje informatičke podrške projektu
- izrada GIS-projekata za usvojene i donesene detaljne urbanističke planove
- izrada GIS-projekta urbane opreme, s posebnim naglaskom na mreže lokacija reklamnih uređaja, kiosaka i terasa
- razvoj GIS-a za potrebe evidentiranja vlasništva na nekretninama
- izrada GIS-projekta katastra vodova
- izrada promidžbenih kataloga s ciljem prezentacije grada i plasmana kapitalnih projekata na tržištu kapitala.

Aktivnosti vezane uz imovinsko-pravnu pripremu zemljišta

- provođenje postupka imovinsko-pravne pripreme neuređenog i nepripremljenoga građevinskog zemljišta s ciljem realizacije planskih dokumenata, programa izgradnje i razvoja grada
- stvaranje imovinskih preduvjeta za realizaciju programa pojedinih gradskih područja odnosno zona kao što su:
  - šira zona Rujevice
  - zona Sveučilišnog kampusa i Kliničkoga bolničkog centra
  - turističko-ugostiteljska zona Preluk i dr.

- imovinsko-pravna i tehnička priprema lokacija u svrhu realizacije urbanističkih i detaljnih planova uređenja:
  - centar Zapadnog Zameta
  - Lukovići – Brašćine – Pulac
  - komunalno-servisna zona Srdoč
  - centar Drenova
  - lokacija Gomila
  - gradsko područje Turanj
  - obalna rekreacijska područja
  - autobusni putnički terminal Zapadna Žabica
  - gradsko područje Martinkovac
  - središte područja Pehlin
- imovinsko-pravna priprema zemljišta u svrhu realizacije gradskih investicija: za ceste i javne površine
  - za izgradnju kružnog raskrižja na Škurinju,
  - za potrebe projekta ceste i podvožnjaka RIO
  - izvlaštenje i kupnja zemljišta za prvu i drugu fazu gradske sabirne prometnice 233, most Rječina
- kompletna tehnička i imovinsko-pravna priprema lokacija namijenjenih realizaciji na tržištu:
  - lokacije za poslovnu izgradnju
  - lokacija za stambeno-poslovnu izgradnju
  - lokacije za višestambenu i individualnu stambenu izgradnju.

Aktivnosti vezane uz evidenciju imovine Grada Rijeke

- Praćenje i poticanje izrade nove geodetske izmjere s usklađenjem katastra i gruntovnice, a u suradnji s Državnom geodetskom upravom i Ministarstvom pravosuđa za cijelo područje Grada.
- Pruzimanje nadležnosti od Državne geodetske uprave za osnivanje i vođenje katastra vodova za područje Grada Rijeke, izrada katastra vodova i uspostava službe s ciljem uspostave prava služnosti za sve postojeće podzemne instalacije.
- Rješavanje zahtjeva građana vezanih uz vlasničke odnose na zemljištu: prodaja zemljišta radi formiranja građevne čestice, zakup zemljišta u svrhu uređenja građevne čestice i za poljoprivrednu namjenu, priprema za otkupe zemljišta u zahvatu postojećih prometnica prema zahtjevima privatnih stranaka.
- Formiranje građevinskih čestica radi utvrđivanja zemljišta za redovnu uporabu građevina prema zahtjevima građana i za potrebe Grada Rijeke.
- Poslovi vezani uz praćenje sudskih sporova i povrat zemljišta.

5. RAD SA STRANKAMA

Stalno rješavanje zahtjeva građana vezanih za izdavanje suglasnosti, mišljenja, ovjere parcelacijskih elaborata, izdavanje kućnih brojeva te drugih poslova vezanih uz izdavanje izvadaka iz planova, lokacijskih i građevinskih dozvola te rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.

2. ODJEL GRADSKE UPRAVE ZA KOMUNALNI SUSTAV

1. UVOD

Smjernice rada Odjela gradske uprave za komunalni sustav za mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine sadržajem predstavljaju nastavak rada te velikim dijelom dovršetak izgradnje u prethodnome mandatnom razdoblju započetih razvojnih zahvata, ali i početak pripreme novih.

Osnovni cilj Odjela svakako je poboljšanje postojećih uvjeta i standarda u obavljanju komunalnih djelatnosti, pružanje usluga iz domene Odjela te povećanje kvalitete života i rada u gradu.

2. OSNOVNE KOMUNALNE DJELATNOSTI

2.1. Javni gradski prijevoz

- Uskladiti standard javnog prijevoza s potrebama za prijevozom i mogućnostima sufinanciranja, uz nužnu rekonstrukciju mreža linija.
- Nastaviti s nabavom vozila koja će zamijeniti najstarija vozila iz voznog parka kako bi se smanjila prosječna starost voznog parka.
- Autobaza – projektna priprema i iznalaženje mogućnosti sufinanciranja izgradnje putem sufinanciranja iz pretpristupnih i insitutucionalnih fondova Europske unije.
- Daljnje rješavanje problematike vezane za iznalaženje novih mogućnosti sufinanciranja prijevoza.
- U suradnji s Turističkom zajednicom i šire realizirati nabavu i osmisliti turističku liniju turističkog autobusa (autobus na kat).

2.2. Plinifikacija i toplifikacija

- Provest će se rekonstrukcija oko 49.000 m plinske mreže na području Kantrida, Marčeljeva draga, Donji Zamet, Škurinje, Trsat, Gornja Vežica i Podvežica.
Izgradit će se niskotlačni distributivni plinovod Škurinje – Drenova od oko 1.400 m.
Izgradit će se magistralni plinovod dužine 9.500 m i distributivni plinovod Marčelji – Rijeka dužine 9.500 m radi prihvata i opskrbe prirodnim plinom.
Provest će se rekonstrukcija glavne prihvatne mjerno-redukcijske stanice miješanog plina za Rijeku MRS-R3 za prelazak na prirodni plin.
Nastavit će se izgradnja plinske mreže Gornje i Donje Drenove, Srdoča i Zameta, vezano za iskazan interes građana za plinom.
Stalno će se poticati i stimulirati rekonstrukcija privatnih toplana za prelazak s tekućega na plinsko gorivo.
- Na području *toplifikacije* provesti će se rekonstrukcija tri toplane godišnje za prelazak s tekućega na plinsko gorivo.
Od 2006. godine započet će se s uvođenjem automatizacije, modernizacije i upravljanja toplanima.

Od 2008. godine započet će izgradnja (zamjenski) toplovoda od toplane do podstanice.

2.3. Vodoopskrba

- Prioriteti u idućemu programskom razdoblju bit će dovršenje i puštanje u rad već započetih projekata vodoopskrbe, postizanje 100%-tne pokrivenosti područja sustavom vodoopskrbe te podizanje stupnja sigurnosti i ekonomičnosti vodoopskrbnog sustava.
- Završit će se izgradnja nove crpne stanice i trafostanice Kozala te novoga tlačnog cjevovoda CS Kozala – Vodosprema Streljana, kao i izgradnja cjevovoda od INA Rafinerije nafte Rijeka do mosta kopno-otok Krk (projekt vodoopskrbe sjevernog dijela otoka Krka).
- Izgradit će se objekt radionice za Vodoopskrbno područje Rijeka I te pristupiti izgradnji nove baždarnice.
- Postojeći cjevovod od Rječine do Zoretića zamijenit će se novim, većeg profila.
- U suradnji s Hrvatskim vodama nastavit će se s vodoistražnim radovima (izvor Rječine, rubni dijelovi Grobničkog polja, bakarski izvori) te pustiti u eksploataciju novi bunari u Martinšćici.
- Nastavit će se ulaganja u program vodoopskrbe po novim kriterijima i prioritetima iz Programa vode 3 izgradnjom oko 3.500 m' na godinu.
- Izradit će se projekti nove visinske zone Kostrene te vodoopskrbe Grobinštine.
- Izvest će se potrebne rekonstrukcije na mreži te izgradnja novih objekata i cjevovoda u funkciji budućih razvojnih zahvata Grada (novo plivalište na Kantridi, Sveučilišni kampus na Trsatu, deponij na Marišćini i dr.)

2.4. Odvodnja otpadnih voda

- Izgradnja po fazama kanalizacije Grobinštine (primarna i sekundarna mreža) radi zaštite izvorišta pitke vode.
- Nastavit će se izgradnja nedostajuće kanalizacijske mreže u rubnim dijelovima grada te zamjena postojeće (približno 20 kilometara).
- Pristupit će se izradi projektne dokumentacije za područja u kojima nema sustava odvodnje, prije svega za ona područja koja se nalaze u zonama zaštite pitke vode ili u kojima otpadne vode izravno utječu na kvalitetu mora za kupanje.
- Nastavit će se s ulaganjima u poboljšanje stupnja efikasnosti Središnjega mehaničkog uređaja za obradu otpadnih voda Delta te izraditi idejni projekti za izgradnju višeg stupnja pročišćavanja i idejni projekt izmještanja uređaja na alternativnoj lokaciji.
- Nastavit će se ulaganja u sanaciju i održavanje postojeće mreže i objekata kanalizacije.
- Pristupit će se izradi studije rješavanja odvodnje oborinskih voda.

2.5. Pogrebne usluge

- Ulaganja u opća polja izgradnjom do 400 mjesta na godinu s pratećom infrastrukturom.
- Izgradnja Centralnog objekta na Centralnome gradskom groblju Drenova te preuređenje i prenamjena prijašnjih odarnica i pomoćnog prostora.
- Uređenje trga i ulaza u groblje Kozala.
- Uređenje sjevernog ulaza u CGG Drenova.

2.6. Zbrinjavanje otpada

- Priprema izgradnje CZGO *Marišćina* i izgradnja 1. faze.
- Nastavak i dovršetak sanacije odlagališta komunalnog otpada Viševac.
- U suradnji s državnim tijelima priprema dokumentacije i početak sanacije odlagališta opasnog otpada *Sovjak*.
- Izrada projektne dokumentacije i priprema za izgradnju (većeg) RED-dvorišta na istočnom i zapadnom dijelu grada te nastavak aktivnosti na primarnoj selekciji otpada daljnjom izgradnjom ekoloških otoka.
- Priprema i osnovna implementacija prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada i otpada iz kućanstva na novu lokaciju u CZGO *Marišćina*.
- Izrada GIS-spremnika za otpad s praćenjem količina i vremena pražnjenja spremnika.
- Sudjelovanje i kandidiranje u projektima sufinanciranja iz pretprijetnih i insitutucionalnih fondova Europske unije.
- Nastavak aktivnosti na obnovi i modernizaciji opreme za prikupljanje i odvoz otpada, kao i čišćenje javnih površina.
- Stalno poticanje i edukacija stanovništva vezano za gospodarenje otpadom.

2.7. Promet

- Izgradnja garažno-parkirnih građevina kapaciteta do 1.400 parkirnih mjesta.
- Dovršetak izgradnje sustava automatskog upravljanja prometom.
- Uključenje nadzora prometnice D-404 u sustav automatskog upravljanja prometom.
- Izrada programa razvoja garažno-parkirnog sustava Grada Rijeke.
- Proširenje područja pod naplatom u skladu sa zahtjevima mjesnih odbora.
- Organizacija i ustroj komunalne policije u skladu s odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama.
- Sudjelovanje u realizaciji projekta logističkog centra s radnom zonom na području Matulji s ciljem preseljenja kamionskog terminala sa Srdoča.
- Fazna izgradnja autobusnog terminala Zapadna Žabica modelom zajedničkog partnerstva.

2.8. Izgradnja i rekonstrukcija prometnica

- Nastaviti izgradnju prometnice i rekonstrukciju kružnog raskrižja (rotor) i dijela Osječke ulice.
- Nastaviti izgradnju dionica ceste 233 u naselju Srdoči – preostale dionice i priprema za nastavak prema Hostima i Zametu.
- Nastaviti i dovršiti izgradnju pristupne ceste Zagrad – Nova Ciottina, 2. faza
- Dovršiti pripremu i započeti izgradnju podvožnjaka RIO s pristupnom cestom uz sufinanciranje Hrvatskih željeznica.
- Sudjelovanje u realizaciji izgradnje županijske ceste Ž5025 (čvor Rujevica – Marčelji).

2.9. Uređenje pristupnih prometnica i javnih površina iz sredstava komunalnog doprinosa

- Izgraditi preostali dio pristupnih cesta prema preuzetim obvezama.
- Dovršiti fazno uređenje pristupa Pastoralnom centru na Škurinjama.
- Dovršiti izgradnju pristupne prometnice prema novom servisnom centru *Autotrans* i izgradnju pješačkog mosta na lokaciji Škurinjska draga.
- Dovršiti izgradnju pristupne ceste s kružnim raskrižjem u Radničkoj ulici i obodnih prometnica *Shopping Tower centra* na Pećinama i sudjelovati u izgradnji tunelskih priključaka.
- Nastaviti s uređenjem pješačkih površina u Starom gradu.

2.10. Izgradnja stanova i komunalne infrastrukture za stambenu izgradnju

- Izgradnja do 500 stanova modelom POS-a.
- Pripremni radovi i izgradnja komunalne infrastrukture na lokaciji Rujevica.
- Nastavak pripreme i izgradnja komunalne infrastrukture na lokaciji Drenova.
- Priprema i početak izgradnje komunalne infrastrukture na lokaciji Škurinjsko plase.
- Priprema ostalih lokacija za realizaciju stambene izgradnje.

2.11. Izgradnja komunalne infrastrukture za gradske projekte

- Analiza mogućnosti, projektna priprema i početak izgradnje komunalne infrastrukture za velike gradske projekte: plivalište Kantrida, radna zona R-9 Bodulovo, Sveučilišni kampus Trsat, Sveučilišna bolnica Trsat, gradski autobusni kolodvor Zapadna Žabica, Sportska dvorana Zamet, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, u skladu s utvrđenim prioritetima.
- Početak izgradnje pristupnog dijela prometnica budućoj garaži kompleksa Gomila.
- Ostala izgradnja vezana za nove investicijske projekte Grada.

2.12. Djelatnost tržnice

- Ulagati u održavanje objekata tržnica u vlasništvu Grada Rijeke, pogotovu na lokalitetu uz kazalište.
- Izgradnja tržnice na lokalitetu Drenova te sudjelovanje u realizaciji prodajno-tržišnog prostora na Srdočima.
- Prerastanje gradske tržnice u reprezentativnu tržnicu istekom postojećega koncesijskog ugovora.

3. STAMBENI PROSTOR

3.1. Davanje stanova u vlasništvu Grada Rijeke u najam

- Provedba postupka zaprimanja zahtjeva i utvrđivanje Liste prioriteta za davanje stanova u najam za razdoblje 2006. – 2010. godine.

3.2. Visina najamnine

- Visina slobodno ugovorene najamnine ne mijenja se do 2007. godine kada će se povećati u skladu s člankom 10., stavak 2., Zakona o najmu stanova za 20% (važeća 7,26 kn/m²).
- Visina zaštićene najamnine izračunava se prema Uredbi o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine; izmjena najamnine ovisi o eventualnoj izmjeni navedene uredbe.

3.3. Održavanje stambenog prostora

- Zadržat će se na postojećim standardima.

3.4. Povećanje stambene površine

- Provodit će se u skladu s Programom društveno poticane stanogradnje (POS) i kupnjom stanova izgrađenih po tom programu za potrebe Liste za davanje stanova u najam.

3.5. Prodaja stanova

- Nastavlja se prodaja prema odredbama Odluke o prodaji stanova u vlasništvu Grada Rijeke.

3.6. Sudjelovanje u organizaciji i sufinanciranju uređenja zajedničkih dijelova stambenih zgrada u suvlasništvu

4. POSLOVNI PROSTOR

4.1. Visina zakupnine

- Ugovorena se visina zakupnine ne mijenja.
- Početna zakupnina za licitacije mijenja se prema postotku promjene prosječne izlicitirane zakupnine iz prethodnih godina.

4.2. Održavanje poslovnog prostora u zakupu i rekonstrukcija slobodnoga poslovnog prostora

- Zadržat će se na postojećem standardu.

4.3. Izgradnja i kupnja poslovnog prostora

- Godišnje do 1000 m² prostora.

5. ZAJEDNIČKA KOMUNALNA DJELATNOST

5.1. Politika cijena komunalnih usluga i naknada

- Visina komunalne naknade i naknada za uporabu javnih površina neće se mijenjati ako ne dođe do izmjene zakona i na zakonu donesenih propisa koji reguliraju utvrđivanje i visinu naknada, kao i znatnijih promjena i potreba koje se u ovom trenutku dugoročno ne mogu predvidjeti.

5.2. Održavanje komunalne infrastrukture

5.2.1. Održavanje javnih površina

- Održavanje javnih površina u svim segmentima (čišćenje javnih površina, održavanje zelenih površina i dječjih igrališta, održavanje plaža, mjere DDD-a i VHS-službe) zadržat će dosegnuti standard. Provest će se 2. faza uređenja prostora ispred Kazališta Ivana pl. Zajca, urediti prostor oko Gradine na Trsatu te raščistiti i preuzeti u redovito održavanje zelene površine obalnog pojasa Kostabele. Pojačat će se održavanje glavnih gradskih parkova *Mlaka*, *Vladimir Nazor* i *Trsat* te nastaviti s osuvremenjivanjem i postavom dodatne urbane opreme. Uredit će se četiri nova dječja igrališta, a na nekoliko igrališta zamijenit će se naprave za igru suvremenijima. Osvijetlit će se najmanje dva igrališta za kolektivne igre loptom.
- Započet će se s aktivnostima oko uređenja i revitalizacije šetnice uz Rječinu, s posebnim naglaskom na zonu bivše Tvornica papira.
- Izradit će se Projekt uređaja i sadržaja na riječkim plažama te utvrđivanje lokacija i modela za višegodišnje koncesijsko upravljanje plažama.

5.2.2. Javna rasvjeta

- Nastavit će se s ulaganjem u zamjenu rasvjetnih tijela suvremenijim, čime se uz bolju rasvijetljenost postiže i manji utrošak električne energije, te s ulaganjem u proširenje javne rasvjete na lokacijama na kojima javna rasvjeta nedostaje. Veća ulaganja u proširenje i rekonstrukciju javne rasvjete provest će se na dionici od Krnjeva do parka Crvenog križa, u Ljubljanskoj ulici (nastavak radova), prilazu i glavnoj cesti kroz *Harteru*, a uložiti će se i u rasvjetljavanje obalnog puta na Kostabeli.

5.2.3. Održavanje nerazvrstanih cesta i drugih javno-prometnih površina

- Dovršiti će se izgradnja sustava automatskog upravljanja prometom. Pojačati će se ulaganja u održavanje postojećih gradskih prometnica s naglaskom na obnovi nogostupa u središtu grada i sekundarnim gradskim središtima te duž frekventnih cesta, kao i u prometnice u kompleksu *Hartere* i tvornice *Torpedo*. Pristupiti će se sustavnom saniranju prekopanih javnih površina u dogovoru s investitorima izgradnje.
- Analizirati će se i stalno unapređivati djelatnosti u obavljanju komunalnih djelatnosti.

6. POLITIKA CIJENA KOMUNALNIH USLUGA I NAKNADA ZA RAZDOBLJE OD 2005. DO 2009. GODINE

- Visina cijena komunalnih usluga neće se mijenjati ako ne dođe do povećanja ulaznih troškova poslovanja na koje komunalno društvo ne može utjecati.
- U skladu sa Zakonom o komunalnom gospodarstvu, cijene komunalnih usluga i dalje će sadržavati dio cijene za financiranje izgradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture.

7. OSTALE AKTIVNOSTI KOMUNALNIH I TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

- Izrada katastra vodova iz osnovne djelatnosti komunalnih i trgovačkih društava s ciljem objedinjavanja katastra instalacija na razini Grada Rijeke.
- Uvođenje ISO-standarda.

3. ODJEL GRADSKE UPRAVE ZA PODUZETNIŠTVO

1. UVOD

Sagledavajući lokalno, regionalno, državno i globalno poslovno okruženje, postoji kontinuirana potreba stvaranja pozitivnoga gospodarskog poslovnog duha i klime s ciljem daljnjeg doprinosa rastu i razvoja Rijeke. Stoga naponi Odjela gradske uprave za poduzetništvo i dalje ostaju nadogradnja i stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarskih djelatnosti u Gradu Rijeci.

Gospodarski razvoj Grada Rijeke kreće se prema pretežno uslužnom sektoru, novim tehnologijama i proizvodima. S tim ciljem, u suradnji s ostalim gradskim odjelima te lokalnim, regionalnim, državnim i međunarodnim partnerima stvorit će se povoljniji uvjeti za razvoj poduzetništva i jačanje konkurentne sposobnosti gospodarskih subjekata. Ističemo ulogu Regionalne razvojne agencije PORIN koja će u suradnji s Gradom Rijekom dati zamašaj novim aktivnostima za drukčiji doživljaj Rijeke kao poduzetničkog centra.

2. ORGANIZACIJA ODJELA GRADSKE UPRAVE ZA PODUZETNIŠTVO

Aktivnosti Odjela gradske uprave za poduzetništvo provodit će se preko dvije organizacijske jedinice:

- Direkcije za razvoj poduzetništva i
- Direkcije za održavanje objekata.

Unutar Odjela gradske uprave za poduzetništvo – Direkcije za razvoj poduzetništva pratit će se gospodarski trendovi i analizirati stanje gospodarstva te pratiti gospodarske aktivnosti, posebno one koje pridonose razvoju gradskog turizma.

Tijekom 2005. godine intenzivirale su se aktivnosti Regionalne razvojne agencije *Porin*, a Odjel gradske uprave za poduzetništvo bit će u razdoblju 2005. – 2009. godine partner Regionalnoj razvojnoj agenciji u provođenju strateških projekata. Pritom je posebno važno istaknuti da će se u sklopu RRA *Porin* osnovati Jamstveni fond radi novog načina financiranja poduzetnika. Jamstveni fond postupno će zamijeniti sadašnji način kreditiranja poduzetnika koji se provodi putem Odjela gradske uprave za poduzetništvo u suradnji s poslovnim bankama.

U nastavku su razrađeni strateški prioriteti koji će se realizirati u ovom odjelu.

3. STRATEŠKI PRIORITETI ODJELA GRADSKE UPRAVE ZA PODUZETNIŠTVO

1. Usmjeravanje poduzetništva, kao i cjelokupnog riječkoga gospodarstva, na povezivanje s *Projektom Rijeka Gateway* i jačanje međunarodne konkurentnosti riječkoga prometnog pravca
2. Poticanje razvoja maloga gospodarstva u suradnji s velikim riječkim gospodarskim subjektima (npr. brodogradnja).
3. Praćenje novih gospodarskih trendova i u skladu s time izrada programa za poticanje poduzetništva u riječkome gospodarstvu.
4. Izrada Operativnog programa turizma Grada Rijeke.
5. S ciljem razvoja suvremenoga gospodarstva, temeljenog na konceptu Društva znanja i širenja pozitivne poduzetničke klime u Gradu Rijeci, organizirati u suradnji sa Sveučilištem i Veleučilištem u Rijeci stalno educiranje riječkih poduzetnika i njihovih zaposlenika.
6. Suradnja s domaćim i inozemnim institucijama i organizacijama, osobito s gradovima prijateljima, radi jačanja gospodarskih odnosa i stvaranja novih proizvoda i novih gospodarskih subjekata u Gradu Rijeci.
7. Poticanje osnivanja novih *clustera* u Gradu Rijeci.
8. Izrada promotivnog materijala za privlačenje domaćih i stranih investitora za strateške gradske projekte (*Rijeka Gateway*, Sveučilišni kampus, ulaganje u riječko gospodarstvo, gradski kapitalni projekti) u suradnji s ostalim odjelima gradske uprave.
9. Praćenje gospodarskih statistika te izrada gospodarskih analiza i prognoza za Grad Rijeku.
10. Suradnja s resornim ministarstvima i upravnim odjelima PGŽ-a te svim domaćim i inozemnim institucijama i organizacijama s ciljem ostvarivanja dodatnih poticajnih sredstava za ostvarenje planiranih projekata.

4. AKTIVNOSTI USMJERENE K RAZVOJU PODUZETNIŠTVA

Realizacija Programa rada Odjela gradske uprave za poduzetništvo provodit će se preko čitavog niza aktivnosti koje se detaljnije navode.

4.1. Financijska potpora

Postojećim poduzetnicima i poduzetnicima početnicima, s posebnim naglaskom na ciljne skupine mladih i žena, omogućiti pristup povoljnim izvorima financiranja kako bi se omogućio daljnji rast i razvoj ili početak poslovanja, a odnosi se na:

- osnivanje Jamstvenog fonda kao novog modela financiranja poduzetnika
- nastavak kreditiranja za poduzetnike početnike i ciljane skupine

- sufinanciranje kamatne stope na poduzetničke kredite i mogućnost obročnog plaćanja komunalne naknade kod novih investicija i druge potpore za korisnike kredita
- sufinanciranje nositelja raznih programa i projekata koji pridonose razvoju poduzetništva u Rijeci.

4.2. Institucijska potpora

Odjel će nastaviti poticati daljnji razvoj potpornih institucija (Regionalna razvojna agencija *Porin* i Tehnološki inovacijski centar) u kojima je Grad Rijeka suosnivač.

U sklopu potpore daljnjem razvoju Regionalne razvojne agencije *Porin* i Tehnološko-inovacijskog centra, Odjel će osobito podržavati aktivnosti i programe koji osiguravaju poduzetnicima cjelovitu potporu za njihov početak rada i razvoj te stvaranje novih proizvoda.

U suradnji s Regionalnom razvojnom agencijom Odjel će, preko već osigurane prostorne potpore, omogućiti cjelokupnu savjetodavnu, tehničku i administrativnu potporu.

U suradnji s Tehnološko-inovacijskim centrom, Odjel će se i dalje zalagati za stvaranje i razvoj novih proizvoda i tvrtki zasnovanih na znanju i visokim tehnologijama. U tome posebnu ulogu ima Sveučilište kao većinski vlasnik.

4.3. Promocija razvojnih projekata Grada Rijeke

Promišljenim pristupom u izradi promotivnog materijala i organizacijom nastupanja na sajamskim priredbama u zemlji i inozemstvu Grada Rijeke, promicat će se sljedeće:

- nove tehnologije i proizvodi putem organizacije Međunarodnog sajma novih tehnologija i proizvoda u Rijeci
- aktivnosti za poticanje maloga gospodarstva
- kapitalni razvojni projekti Grada Rijeke
- gospodarski potencijali
- Rijeka kao turističko odredište
- Rijeka kao brend.

4.4. Poslovi iz zakonske regulative

Temeljem gradskih akata te ostale zakonske regulative proizlaze sljedeći poslovi:

- predlaganje namjene za korištenje poslovnih prostora u vlasništvu Grada Rijeke
- radno vrijeme za pojedine gospodarske subjekte (ugostiteljske objekte i postojeće oblike trgovine)
- izrada normativnih akata.

5. GOSPODARENJE IMOVINOM, ODRŽAVANJE OBJEKATA I KAPITALNA ULAGANJA

5.1. Gospodarenje imovinom

Za potrebe institucijske potpore – poduzetničkih inkubatora, Odjel gospodari poslovnim prostorima koje koristi Regionalna razvojna agencija *Porin*.

Lokacija tih poslovnih prostora nalazi se na području Rujevice, Lužine bb, na površini od 2839 m² te na lokaciji *Torpedo*, Milutina Barača 19, na površini od oko 2000 m².

5.2. Održavanje objekata

Radi efikasnijega gospodarenja i boljeg sagledavanja uloženi i realiziranih sredstava u održavanje objekata osnovnog školstva, predškolskog odgoja, kulture, sporta, tehničke kulture, zdravstva i socijalne skrbi u vlasništvu Grada Rijeke, svi poslovi u vezi s tim obavljaju se u **Odjelu gradske uprave za poduzetništvo – Direkcija za održavanje objekata**.

Prema Odluci o ustrojstvu upravnih tijela Grada Rijeke te Naputku o nabavi robe, usluga i ustupanju radova u Gradu Rijeci, Odjel gradske uprave za poduzetništvo ovlašten je za provođenje postupka nabave, ustupanje radova i ugovaranje nadzora nad izvođenjem radova za ostale odjele gradske uprave.

Na osnovi dostavljenih planova Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo, zdravstvo i socijalnu skrb, kulturu, sport i tehničku kulturu te Odjela za gradsku samoupravu i upravu, Odjel za poduzetništvo izradit će svake godine objedinjeni Plan nabave za izvođenje radova koji će se realizirati preko Direkcije za održavanje objekata.

U Direkciji za održavanje objekata obavljat će se poslovi u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi sa svrhom djelatnog korištenja proračunskih i drugih sredstava te poticanja slobodnoga tržišnog nadmetanja. Postupak se

temelji na načelima učinkovitosti, javnosti i transparentnosti postupka nabave te ravnopravnosti ponuditelja.

Na osnovi navedenog, u Direkciji za održavanje objekata obavljat će se poslovi:

- izrada godišnjih planova nabave za izvođenje radova
- osnivanje stručnog povjerenstva za pripremu i provedbu postupka javne nabave
- stručno povjerenstvo priprema dokumentaciju i provodi postupak Javnog nadmetanja u suradnji sa stručnom službom odjela
- nakon objave Javnog nadmetanja i prikupljenih ponuda, ponude se otvaraju, pregledavaju, uspoređuju i ocjenjuju te se odabire najpovoljniji ponuditelj
- nakon provedenog postupka nadmetanja donosi se odluka u pisanom obliku o odabiru (poništenju nadmetanja), koja se upućuje svim ponuditeljima
- pripremanje Ugovora o izvođenju radova
- praćenje realizacije ugovorenih radova prema troškovnim stavkama (nadzor nad izvođenjem radova)
- praćenje realizacije godišnjih planova nabave za izvođenje radova
- vođenje evidencije postupaka nabave i sklopljenih ugovora o nabavi.

5.3. Kapitalna ulaganja

U okviru investicija i investicijskog održavanja objekata kojima gospodarimo i u novim projektima, planira se sljedeće:

- izraditi projektnu dokumentaciju za izgradnju poslovne zone Bodulovo – Škurinje i objekata u njezinu sklopu
- dovršiti uređenje poslovnog prostora na lokaciji *Torpedo*.

6. REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA *PORIN* D.O.O. RIJEKA

RRA *Porin* će u suradnji s Odjelom gradske uprave za poduzetništvo provesti sljedeće projekte i aktivnosti:

1. Lokacija ***Torpedo*** – novi poduzetnički inkubator za poduzetnike koji će zajedno s RRA *Porin* omogućiti zajedničko djelovanje na tržištu i pridonijeti rastu i razvoju gospodarskih subjekata (*cluster* za rast i razvoj)
2. **Centar za mlade *Hartera*** – za projekte poduzetništva i kulture
3. **Razvoj ribarske lučice i veletržnice ribom u *Torpedu*** – temeljem talijanskog zakona 84/01, a u suradnji s Primorsko-goranskom županijom, Istarskom županijom i talijanskim regijama Friuli Venezia Giulia, Emilia Romagna i Veneto te s bugarskom regijom Sofija, RRA *Porin* uključen je u programe *Fish.Log* i *Connect*. Ti projekti čine složen proces izgradnje ribarske lučice i veletržnice ribom u *Torpedu*, kao i cjelokupni sustav potpore poduzetništva u ribarstvu.

RRA *Porin* i Istarska razvojna agencija (IDA) u ime nadležnih županija nositelji su operativne provedbe navedenih projekata u suradnji s talijanskim konzultantskim tvrtkama UNIPROM i INFORMEST.

Projekt **Fish.Log** trajat će 24 mjeseca, za njega su odobrena sredstva od 2.152.208,48 eura. Osnovni je cilj projekta izgradnja, odnosno preuređenje dviju veletržnica ribom i popratne logističke infrastrukture u Rijeci i Poreču. Uz to projekt osigurava i edukaciju stručnog osoblja koje će biti uključeno u upravljanje veletržnicom ribom preko posebnih programa osposobljavanja i prijenosa tehničkog znanja kako bi se osigurala njihova funkcionalnost i uspješno tržišno poslovanje.

Osnovni je cilj projekta **Connect** promicanje razvoja i suradnje malih i srednjih tvrtki ribarskog sektora na Jadranu povezivanjem svih sastavnica regionalnoga poduzetničkog sustava. Implementacijom elektronskoga komunikacijskog sustava stvorila bi se jedinstvena mreža na Jadranu koja bi vertikalno povezivala razne čimbenike koji djeluju na tom polju, uključujući riboprerađivačku industriju, logistiku i prodajnu mrežu.

Cilj je projekta stvaranje nove strukovne organizacije malih i srednjih ribarskih tvrtki sa svrhom zajedničkog nastupa na tržištu radi poboljšanja proizvodnje i kvalitete proizvoda i njihove komercijalizacije.

Tijekom predviđenog trajanja projekta od 24 mjeseca iskoristit će se odobrena sredstva u iznosu od 1.411.620,49 eura.

4. **Izradu projekata po pretprijetnim fondovima Europske unije** (ISPA, SAPARD, PHARE i dr.) vodit će RRA *Porin* u svrhu korištenja sredstava za realizaciju važnih projekata za Grad Rijeku.
5. **Novi model financiranja poduzetnika putem Jamstvenog fonda** razradit će Odjel gradske uprave za poduzetništvo i RRA *Porin* u suradnji s poslovnim bankama radi sveukupne financijske potpore.
6. **Pratiti globalne trendove u gospodarstvu** zbog promjene u strukturi riječkoga gospodarstva kako bi poticaje prilagodili potrebama poduzetnika.
7. **Kreirati i implementirati projekte koji su zanimljivi za Grad Rijeku i lokalno okruženje.**

4. ODJEL GRADSKE UPRAVE ZA ODGOJ I ŠKOLSTVO

1. OSNOVNA POLAZIŠTA ZA IZRADU SMJERNICA RADA

- održavanje ili poboljšavanje postojećih uvjeta za ostvarivanje programa odgoja i obrazovanja s ciljem da se pedagoški i ostali standardi djelatnosti povećaju iznad Državnoga pedagoškog standarda
- zalaganje za daljnju decentralizaciju škola i uspostavljanje ravnoteže odgovornosti između nadležnog ministarstva i lokalne samouprave kao osnivača
- podržavanje postojećih uspješnih programa gradskih ustanova te dinamičko uvođenje novih, prema potrebama korisnika
- stvaranje uvjeta za pružanje usluga predškolskog odgoja i veći obuhvat djece predškolske dobi u novim stambenim naseljima (izgradnja novog vrtića, adaptacija poslovnog prostora, podržavanje privatne inicijative i dr.)
- razvijanje sustava za praćenje i unapređivanje kvalitete odgojno-obrazovnih ustanova uvođenjem vrednovanja i samovrednovanja škole
- poticanje kreativnosti u djece svih dobi
- promicanje i stimuliranje izvrsnosti
- poticanje i pružanje podrške različitim programima za sustavno informatičko opismenjivanje učenika i djelatnika
- stvaranje uvjeta za usuglašavanje gradskih osnovnih škola s Hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom
- poticanje stručnog usavršavanja djelatnika u gradskim ustanovama odgoja i obrazovanja
- stalna promidžba djelatnosti odgoja i obrazovanja u nadležnosti Grada (web-stranica, RI-OL)
- pokretanje inicijative za osnivanje Centra za autizam kao samostalne ustanove
- pokretanje inicijative za osnivanje Likovne umjetničke osnovne škole u Rijeci
- uspostavljanje suradnje s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Ispostava Rijeka, radi utvrđivanja interesa za uključivanjem u stručno usavršavanje učitelja koji nisu u školskom sustavu
- stalna suradnja između Grada i ostalih subjekata društvene zajednice u segmentu djelatnosti odgoja i obrazovanja
- suradnja s Ministarstvom europskih integracija i Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa radi informiranja gradskih osnovnih škola o približavanju europskim integracijama i radi njihova uključivanja u projekte Europske unije
- poticanje gradskih ustanova u izradi projekata s područja odgoja i obrazovanja radi korištenja sredstava iz pretpripravnih fondova Europske unije.

2. DJELATNOST PREDŠKOLSKOG ODGOJA I NAOBRAZBE

- praćenje potreba građana za smještaj djece u predškolske ustanove na području Grada Rijeke
- nakon donošenja državnoga pedagoškog standarda postavljanje kriterija i predradnji za utvrđivanje prijedloga mreže dječjih vrtića u Gradu Rijeci
- usklađivanje aktivnosti za izradu programa mjera za povećanje sigurnosti u vrtićima.

A. Gradska ustanova Dječji vrtić *Rijeka*

- ostvarivanje redovitog programa predškolskog odgoja prema utvrđenim potrebama te osiguravanje uvjeta rada za uvođenje novih programa u skladu s interesima korisnika
- nastavljanje obogaćivanja redovitog programa novim specifičnim sadržajima i uvođenje novih kraćih programa za djecu koja nisu obuhvaćena vrtićkim programom
- sustavno praćenje poslovanja ustanove i namjenskog trošenja sredstava (redovna djelatnost)
- praćenje ostvarivanja godišnjeg plana i programa rada ustanove (redovna djelatnost)
- utvrđivanje godišnje ekonomske cijene programa predškolskog odgoja i naobrazbe. Visina udjela roditelja-korisnika s prebivalištem na području Grada Rijeke u pokriću ekonomske cijene neće se mijenjati ako se ne povećaju ulazni troškovi poslovanja na koje vrtić ne može utjecati. Zadržat će se utvrđeno smanjenje mjesečnog iznosa roditelju-korisniku usluga za drugo dijete za 30%, za treće dijete za 60%, za četvrto i svako sljedeće dijete za 100% i dr.
- organiziranje smjenskog rada u vrtićima gdje za to postoji interes roditelja
- uvođenje HACCAP (Hazard Analysis And Certificat Control) sustava, europskog standarda za pripremu i promet hranom (normiranje i kontrola procesa nabave, pripreme i podjele hrane), a u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije
- uspostavljanje samoevaluacijskih i evaluacijskih postupaka za praćenje rada vrtića, informiranje roditelja i javnosti o rezultatima praćenja te utvrđivanje zadovoljstva korisnika usluga.

Održavat će se i usavršavati postojeći programi:

- redoviti vrtićki i jaslički programi: cjelodnevni, poludnevni, smjenski
- posebni programi: za djecu s teškoćama u razvoju, za djecu pripadnika etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina, za darovitu djecu, program predškole
- redoviti programi obogaćeni specifičnim sadržajima: iz sporta, ranog učenja stranih jezika (engleski, njemački i talijanski), informatičkog opismenjivanja i vjerskog odgoja

- specijalizirani programi: rekreativno-kreativni program *Ljeto u Mirti*
- kraći programi: rano učenje stranih jezika, programi umjetničkog, kulturnog, vjerskog i sportskog sadržaja.

Proširenje programske aktivnosti

- proširivanje ponude programa ranog učenja stranih jezika u vrtićima u kojima za to postoji zanimanje
- proširivanje programa sportskih aktivnosti u vrtićima u kojima za to postoji zanimanje
- pružanje podrške vrtićima koji žele postati eko-vrtići.

Nastavak ostalih aktivnosti

- organizacija Olimpijskog festivala dječjih vrtića Republike Hrvatske
- sportski susreti u povodu blagdana Sv.Vida – zaštitnika Grada Rijeke
- održavanje programa edukacije odgajatelja, roditelja i predškolske djece za promociju zdravog stila života (s ciljem prevencije ovisnosti), projekt *Rijeka – zdravi grad*
- prezentacija projekata i rada odgojiteljica i stručnih suradnika s djecom predškolske dobi (prvi tjedan u listopadu)
- stručno usavršavanje
  - na razini Dječjeg vrtića Rijeka
  - prema planu Zavoda za školstvo
  - na razini županijskih stručnih vijeća kojima je sjedište dječji vrtić Rijeka
- omogućiti sudjelovanje ustanove i djelatnika na stručnim skupovima u Hrvatskoj i izvan nje
- podignuti razinu informatičkog obrazovanja odgojitelja njegovim organiziranjem
- Stručno-razvojni centar u Dječjem vrtiću Rijeka
- Savjetovništvo za roditelje i odgojitelje
- suradnja s visokoškolskim i drugim ustanovama
- međugradska i međudržavna suradnja s institucijama predškolskog odgoja
- međunarodna ekološka akcija *Očistimo Mediteran*.

B. Ustanove predškolskog odgoja drugih osnivača

- nastavak sufinanciranja redovne djelatnosti predškolskog odgoja (cjelodnevnog i poludnevnog programa) u pet vrtića drugih osnivača: *Maza, Pinokio, Zvezdica mira, Mala vila i Nazaret* (jedne odgojne skupine do najviše 30 djece s prebivalištem na području Grada Rijeke po vrtiću) s istim iznosom kao 2004. godine
- mogućnost proširenja djelatnosti postojećih vrtića te sufinanciranja novih vrtića drugih osnivača (redovitog cjelodnevnog i poludnevnog programa) na području mjesnih odbora Srdoči, Pehlin i Zamet
- opsegom sufinanciranja i dalje se neće obuhvaćati "privatne" igraonice i sl.
- održavanje predškolskih programa za djecu nacionalnih manjina koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, koje

ostvaruju druge ustanove i udruge, a prema mogućnostima proračuna (obilježavanje i prezentacije postignutog).

3. DJELATNOST OSNOVNOG ŠKOLSTVA

- nakon nastupanja daljnje decentralizacije osnovnog školstva, provođenje potrebnih radnji
- utvrđivanje mogućnosti za poboljšavanje uvjeta rada učitelja i stručnih suradnika u gradskim školskim ustanovama
- praćenje učinaka decentralizacije i namjenskog trošenja sredstava u skladu s Odlukom o kriterijima, mjerilima i načinu financiranja decentraliziranih troškova gradskih osnovnih škola
- utvrđivanje financiranja rashoda gradskih osnovnih škola iznad državnoga minimalnog financijskog standarda, prema mogućnostima proračuna
- analiza dosadašnjeg obuhvata i financiranja programa odgoja i obrazovanja iznad državnoga pedagoškog standarda (nastavak sufinanciranja *Programa produženog boravka u osnovnim školama* i *Projekta informatike od 1. do 4. razreda osnovne škole* te financiranje upisnog postupka učenika u prvi razred)
- utvrđivanje potreba i poticanje škola i učenika za dobivanje suglasnosti za uvođenje novih programa (u suradnji s resornim Ministarstvom i Zavodom za školstvo)
- utvrđivanje širih javnih potreba prema mogućnostima proračuna
- omogućavanje sustavne informatizacije poslovanja osnovnih škola
- praćenje i podrška svim aktivnostima za sprečavanje nasilja među djecom i mladima
- praćenje školskih programa za povećanje sigurnosti u gradskim osnovnim školama
- suradnja s ustanovama i udrugama te Odjelom gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb radi provođenja preventivnih programa za suzbijanje ovisnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama grada Rijeke te financijsko podržavanje njihove realizacije i osiguravanje nabave stručne literature i edukativnog materijala uz organiziranje edukacije za voditelje/koordinatore
- osnivanje povjerenstva za izradu kriterija i vrednovanje škola – izbor najbolje škole i najboljeg nastavnog kadra u Gradu Rijeci
- utvrđivanje stanja sigurnosti djece u svim osnovnim školama (ceste, pješački prijelazi) u suradnji s Odjelom za komunalni sustav
- uređenje školskih igrališta u suradnji s Odjelom za sport i tehničku kulturu te s Odjelom za komunalni sustav
- podrška školama za stvaranje uvjeta za e-učenje
- uvođenje HACCAP-sustava (normiranje i kontrola procesa nabave, pripreme i podjele hrane), a u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije
- pokretanje inicijative za osnivanje Savjetovališta za roditelje.

Redovna programska aktivnost

- praćenje redovne nastave, dodatne i dopunske nastave, izvannastavne djelatnosti i izbornih programa
- praćenje učeničkih udruga, izvanškolskih događanja (kreativne radionice, kulturne, ekološke i humanitarne priredbe, izdavačka djelatnost, škola u prirodi, debatni klubovi, školski športski klubovi, šah u školi i dr.)
- praćenje školskih preventivnih programa: suzbijanja zloporabe ovisnosti u sustavu školstva i školski program mjera za povećanje sigurnosti u odgojno-obrazovnoj ustanovi pod nazivom *Program sigurnosti u školama* te *Program aktivnosti za sprečavanje nasilja među djecom i mladima*
- praćenje rada produženih boravaka ili cjelodnevnog odgojno-obrazovnog rada
- praćenje uvođenja informatičkog obrazovanja (u razrednoj nastavi)
- daljnja suradnja s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, s ustanovama i udrugama te gradskim odjelima radi uvođenja Hrvatskoga nacionalnog obrazovnog standarda (HNOS) u gradske osnovne škole.

Ostale programske aktivnosti

- podržavanje međugradske i međudržavne suradnje s osnovnim školama
- podržavanje sudjelovanja škola i djelatnika na stručnim skupovima u Hrvatskoj i izvan nje
- suradnja s Visokom učiteljskom školom u Rijeci (vježbaonice za studente u školama)
- praćenje uvođenja različitih modela rada u pojedinim školama prema tzv. alternativnim programima
- praćenje i podržavanje realizacije programa *Korak po korak* u razrednoj nastavi
- praćenje i podržavanje realizacije projekta *Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje* za učitelje predmetne nastave
- podržavanje projekta *Kvalitetna škola* prema iskazanom interesu škola
- poticanje *Škole demokracije* (debatni klubovi, građanski odgoj)
- podržavanje projekta *Samoevaluacija u funkciji unapređivanja kvalitete obrazovanja*
- podržavanje projekta *Edukacijom do zdravlja*
- podržavanje projekta *Pravo u svakodnevici*
- podržavanje projekta *Mali uče velike*
- podržavanje projekta *Medijacijom u školi protiv nasilja u društvu*
- poticanje projekta *Lijepa škola*
- poticanje projekta *Uspješna škola*
- podržavanje projekta UNICEF-a *Stop nasilju među djecom*
- podržavanje projekta *Škola u prirodi* pri ustanovi Park prirode Učka

- poticanje projekta *Vratiti učenike u školu* (praćenje izostanaka učenika)
- sufinanciranje programa školsko zadrugarstvo
- sufinanciranje međunarodnog programa eko-škola i zelene zastave.

4. OSTALI PROGRAMI U FUNKCIJI ODGOJA I OBRAZOVANJA

Akcija Grad – prijatelj djece i Projekt Rijeka – zdravi grad

- suradnja s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Odjelom gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb, ustanovama i udrugama radi provođenja ovih programa
- pokretanje inicijative za uvođenje programa *RI-teen-taxi*.

Nagrađivanje škola, mentora i najuspješnijih učenika

- dodjela gradske godišnje nagrade nastavnicima-mentorima učenika s visokim postignućima na državnim i međunarodnim natjecanjima, susretima i smotrama
- identificiranje i nagrađivanje najboljih odgojno-obrazovnih djelatnika prema izrađenim kriterijima
- omogućavanje daljnjega stručnog usavršavanja učitelja i stručnih suradnika gradskih osnovnih škola u suradnji sa Zavodom za školstvo, Forumom za slobodu odgoja i drugim nevladinim udrugama koje provode programe edukacije odgojno-obrazovnih djelatnika te sufinanciranje sudjelovanja učitelja i stručnih suradnika u raznim programima edukacije
- godišnje nagrađivanje najuspješnije osnovne škole u gradu Rijeci – odabir naj-škole.

Potpore i pomoći za ostvarivanje programa

- jednokratne potpore za ostvarivanje raznih kraćih programa u funkciji odgoja i obrazovanja srednjoškolskim i osnovnoškolskim ustanovama, udrugama ili pojedincima
- sufinanciranje obilježavanja Svjetskog dana učitelja i obilježavanja Dana prosvjetnih djelatnika grada Rijeke
- sufinanciranje programa vezanih uz Međunarodni dan obitelji, Dane zahvalnosti za plodove zemlje – dane kruha, Dane Sv. Vida, Međunarodni dječji karneval, visoke godišnjice odgojno-obrazovnih ustanova i sl.
- sufinanciranje izdavačke djelatnosti odgojno-obrazovnih ustanova.

Portal Grada Rijeke s područja odgoja i obrazovanja

- dnevno ažuriranje stranica RI-OL tekstovima i fotografijama koje obrađuju odgojno-obrazovnu tematiku
- suradnja sa Zavodom za informatičku djelatnost radi izrade:
  - portala osnovnog obrazovanja sa sadržajima o sustavu i aktivnostima osnovnih škola Grada Rijeke

- dječjeg portala s edukativno-zabavnim sadržajima za djecu u dobi od 5 do 12 godina
- portala mladih s informativnim sadržajima za mlade u dobi od 13 do 18 godina.

5. DJELATNOST USTANOVE *DOM MLADIH RIJEKA*

- promidžba aktivnosti uključivanja djece i mladih u organizirano i osmišljeno provođenje slobodnog vremena
- održavanje i obogaćivanje postojećih programa te osiguravanje uvjeta rada za uvođenje novih programa
- sustavno praćenje izdataka poslovanja ustanove
- praćenje i vrednovanje ostvarivanja godišnjeg plana i programa rada ustanove.

Programske aktivnosti

- Programi u Dvorcu Stara Sušica: *Škola u prirodi*, programi *Ljetovanje*, *Zimovanje*, *Proljetni praznici*, *Vikend-programi* za učenike i mladež i jednodnevni izleti
- Programi u Rijeci:
  - prometna sekcija: *Prvi koraci u prometu* za učenike prvih razreda osnovnih škola Grada i Županije, Program školskih prometnih jedinica, program *Brzina, ali oprez*, *Prvi koraci u prometu* za djecu predškolske dobi Grada Rijeke, Tečaj upravljanja biciklom
  - glazbeni tečajevi: Klavir, Gitara, Sintesajzer, Glazbeni sastav
  - informatički programi: informatički tečajevi, program *Multimedijalni laboratorij* (izrada web-stranica, novi – moderni programski alati)
  - programi tehničke kulture: Fotosekcija i Videosekcija, Filmska radionica, Brodomaketarstvo, Robotika, Elektronika, Astronomija i Aviomodelari, Automodelari
  - programi likovne kulture: Predškolska likovna radionica
  - scenski programi: Kazališna radionica *Malik*, *Forum Teatar*
  - ostali programi: Šah, Go, Ekološka radionica, dječja radionica *Razgovorko*, Debatni klub u okviru programa *Odgovaj za demokraciju i prava čovjeka*, Organizacija proslave rođendana.

Ostale aktivnosti

- posredovanje pri zapošljavanju redovitih učenika srednjoškolskih ustanova
- domaćin i organizator Hrvatskih školskih susreta *LIDRANO* na gradskoj razini te organizacijska podrška natjecanju iz prirodoslovno-matematičkog i humanitarno-zdravstvenog područja
- uključivanje u proslave i obilježavanja gradskih priredaba i blagdanskih priredaba (sudjelovanje učenika i mladeži na Danima Sv. Vida, Sv. Nikole, božićnim i novogodišnjim proslavama, tečaju klizanja, oproštaju osmaša i sl.).

Nove programske aktivnosti

- Fizika za sve uzraste
- Mladi inovatori
- Dječji pjevački zbor
- Teorija glazbe – solfeggio
- Glazbeni vrtić
- Osnove kulture življenja.

6. PROGRAMI ZA DAROVITU DJECU I MLADEŽ

Stipendiranje darovitih srednjoškolaca i studenata

- povećanje broja stipendista i iznosa stipendija
- analiziranje, dopunjavanje i usklađivanje kriterija u skladu s promjenama koje donosi Bolonjski proces na hrvatskim sveučilištima
- organiziranje susreta stipendista s ostvarivanjem raznih programa i radionica
- uključivanje nadarenih stipendista u projekte Grada.

Potpore za darovite učenike

- financiranje programa za darovite učenike osnovnih škola *Likovni istraživački atelijer darovitih osnovnoškolaca* (LIADO) i *E-matematička učionica* prema dosadašnjim kriterijima uz povećanje cijene nastavnog sata
- sufinanciranje novih programa za rad s darovitim učenicima (E-fizikalna učionica, Šah u školi i sl.) prema mogućnostima proračuna
- financiranje gradskih natjecanja: smotre *LIDRANO* te natjecanja, susreta i smotri iz predmeta matematičko-prirodoslovnog, zdravstvenog, humanitarnog i ekološkog područja za učenike osnovnih i srednjih škola
- sufinanciranje sudjelovanja darovitih učenika u Školi dječjeg stvaralaštva *Novigradsko proljeće*, Školi govorništva, Školi mira te drugim programima
- sufinanciranje drugih projekata i radionica za rad s darovitim učenicima.

7. PROGRAMI ZA DJECU S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

- sufinanciranje vrtićkog i jasličkog programa u Dječjem vrtiću Rijeka
- financiranje tekućih izdataka redovitih programa za djecu s teškoćama u razvoju u osnovnim školama, u skladu sa Zakonom o osnovnom školstvu i Odlukom o kriterijima, mjerilima i načinu financiranja gradskih osnovnih škola
- utvrđivanje širih javnih potreba za učenike s teškoćama u razvoju i njihovo sufinanciranje (prijevoz i prehrana)
- utvrđivanje godišnjeg jednokratnog iznosa potpore za “riječki model” rada s djecom u produženom stručnom postupku (odjelima za dodatnu defektološku pomoć) prema mogućnostima proračuna.

8. DJELATNOST VISOKOG ŠKOLSTVA

- osiguranje godišnje novčane potpore za redovitu djelatnost Zaklade Sveučilišta u Rijeci u skladu sa Statutom Zaklade (kao potpora programima i projektima visokoškolskih ustanova) s ciljem povećanja potpore
- javno predstavljanje Zaklade Sveučilišta u Rijeci kao instrumenta za ulaganje u znanost, obrazovanje i iznimne pojedince
- ciljano ulaganje u programe Zaklade čiji je cilj preobrazba Grada Rijeke u grad znanja i obrazovanja
- suradnja s Nacionalnom zakladom za znanost, visoko školstvo i tehnologiju razvoja Republike Hrvatske
- sufinanciranje i organizacijska podrška Festivalu znanosti
- intenziviranje programa na temelju sporazuma o znanstveno-razvojnoj suradnji sa Sveučilištem (npr. izrada nove demografske studije, izrada kriterija i mjerila za izbor naj-škole i naj-učitelja i dr.).

9. SURADNJA S OSTALIM GRADSKIM ODJELIMA

U realizaciji smjernica, Odjel za odgoj i školstvo kao i proračunski korisnici s područja odgoja i školstva surađivat će sa:

- **Odjelom za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem:** lokacija za novi vrtić u zapadnom dijelu grada, lokacija za školsku sportsku dvoranu, lokacije za vrtiće i škole drugih osnivača, suradnja sa javnom ustanovom *Eneo* – za brigu o prirodnoj baštini grada (parkovi, Rječina, zeleni pojas uz more), poticanje i sufinanciranje ekoloških programa odgojno-obrazovnih ustanova
- **Odjelom za komunalni sustav:** uređenje okoliša odgojno-obrazovnih ustanova i dječjih igrališta, uređenje zgrada odgoja i školstva (iz komunalne naknade), domarski stanovi, suradnja s *Rijeka-prometom* (sigurnost pješačkih prijelaza), organiziranje zajedničkih ekoloških akcija s KD *Čistoća*, organiziranje Svjetskog dana voda s KD *Vodovod i kanalizacija*, rekonstrukcija kotlovnica

za prelazak s tekućeg na plinsko gorivo u zgradama odgoja i školstva, gdje je to moguće, s *Energom*, organiziranje posjeta djece komunalnom sustavu, suradnja na projektu *RI-teen-taxi* i dr.

- **Odjelom za zdravstvo i socijalnu skrb:** suradnja na projektima *Rijeka – zdravi grad i Škola za demokraciju* (organiziranje dječjega gradskog vijeća, gradskog poglavarstva), na zajedničkim aktivnostima vezanim uz gradove i općine – prijatelje djece, suradnja na programu prevencije protiv ovisnosti i nasilja u osnovnim školama, pomoć socijalno ugroženoj djeci i učenicima, pomoć djeci s teškoćama u razvoju (djeca i učenici s autističnim poteškoćama, cerebralnom paralizom, mentalnom retardacijom i dr.)
- **Odjelom za kulturu:** organizacija izložaba, predstava, koncerata, filmova i sl. za mlade, suradnja s kulturnim ustanovama grada (organizirani posjeti djece iz vrtića i učenika muzejima u gradu, kazalištima, Gradskoj knjižnici i dr.), organiziranje kreativno-edukativnih radionica u školama (npr. glazbene radionice vode članovi Hrvatske glazbene unije, projekt *Lutka u razrednoj nastavi* vode djelatnici Gradskog kazališta lutaka, posjete industrijskoj baštini vodi *ProTorpedo* i sl.), suradnja i pružanje tehničke podrške u organizaciji većih javnih priredaba, izložaba ili obljetnica odgojno-obrazovnih ustanova, zajedno s Turističkom zajednicom organizirani obilasci kulturno-povijesnih znamenitosti grada (zbog boljeg upoznavanja grada), suradnja u organizaciji Međunarodne dječje karnevalske povorke i dr.
- **Odjelom za sport i tehničku kulturu:** suradnja na uređenju školskih igrališta, suradnja u organizaciji školskih sportskih klubova i lige gradskih školskih sportskih natjecanja u nekoliko sportova, organizirani odlasci učenika na bazen, suradnja u organizaciji klizanja za učenike osnovnih i srednjih škola, suradnja sa sportskim klubovima (nastavak zajedničkih projekata s jedriličarskim i veslačkim klubovima), suradnja na uvođenju šaha u osnovne škole grada, suradnja u organizaciji Olimpijskog festivala dječjih vrtića, suradnja s Centrom tehničke kulture, klubovima tehničke kulture i Multimedijalnim centrom, suorganizacija gradskog dana sporta u školama i dr.
- **Odjelom za poduzetništvo:** suradnja u kapitalnim investicijama i investicijskom održavanju zgrada odgoja i školstva, suradnja u projektima za mlade, uz uključivanje stipendista Grada i dr.
- **Uredom Grada:** suradnja na projektu *Mali uče velike* – aktivno sudjelovanje mladih u ponudi ideja za različite gradske projekte, podrška međunarodnoj suradnji riječkih škola i vrtića, suradnja u sudskim sporovima u ustanovama odgoja i školstva i dr.
- **Zavodom za informatičku djelatnost** radi izrade:
  - portala osnovnog obrazovanja sa sadržajima o sustavu i aktivnostima osnovnih škola Grada Rijeke
  - dječjeg portala s edukativno-zabavnim sadržajima za djecu u dobi od 5 do 12 godina

- portala mladih s informativnim sadržajima za mlade dobi od 13 do 18 godina
- suradnja u izradi informatičke podrške decentraliziranog financiranja osnovnih škola.
- **Odjelom za samoupravu i upravu:** suradnja gradskih ustanova odgoja i školstva s mjesnim odborima i vatrogasnom zajednicom, suradnja u protupožarnoj zaštiti i zaštiti na radu u gradskim školama i vrtićima.
- **Odjelom za financije:** suradnja u uvođenju gradske riznice za 26 proračunskih korisnika s područja odgoja i školstva, pri izradi konsolidiranih financijskih planova i izvješća te izvješća o utrošenim sredstvima za financiranje decentraliziranih funkcija osnovnog školstva, u osiguranju zgrada odgoja i obrazovanja i dr.

10. ULAGANJA U OBJEKTE I OPREMU

Iz proračuna Grada osiguravat će se sredstva za ulaganje u 29 objekata ustanove Dječji vrtić Rijeka, 2 objekta ustanove *Dom mladih* Rijeka i 29 objekata osnovnih škola te opremu.

Planirat će se sljedeće namjene:

- **kapitalna ulaganja** – izgradnja novoga dječjeg vrtića u zapadnom dijelu grada – moguće su lokacije Pehlin, Srdoči ili Zamet, izgradnja nove školske dvorane u OŠ *Turnić*, uređenje pročelja OŠ Dolac i Srednje talijanske škole, dogradnja OŠ *San Nicolo* i Centra za odgoj i obrazovanje, sanacija kotlovnice u OŠ *Fran Franković*, sanacija krova OŠ *Gelsi*, OŠ *Srdoči*, OŠ-SE *Belvedere* i OŠ *Podmurvice*
- **pojačano investicijsko održavanje objekata i opreme** – veća investicijska ulaganja u uređenje 2 vrtićka objekta godišnje, uređenje jednoga vrtićkog objekta za smjenski rad, uređenje jedne dvorane za sportski program u vrtiću, ulaganje u osnovnoškolske objekte i u 2 objekta Doma mladih, uređenje najmanje tri školska sportska terena i školske dvorane
- **nabava nove opreme** za ustanove odgoja i obrazovanja – kombi-vozila za prijevoz djece s teškoćama u razvoju ili dostavu hrane, školskog i vrtićkog namještaja, informatičke opreme, opreme centralnih kuhinja i blagovaonica vezano uz uvođenje HACCAP-sustava u škole, vrtiće i Dom mladih, opreme, školskog namještaja i didaktike za Centar za autizam te nabava ostale opreme, nastavnih pomagala i didaktičkih sredstava prema potrebi korisnika
- **tekuće održavanje i hitne intervencije** na objektima i opremi.

Opseg, dinamika i namjena ulaganja u 60 objekata odgoja i školstva utvrdit će se u skladu s mogućnostima proračuna Grada i priljevu decentraliziranih sredstava, a temeljem iskazanih potreba korisnika, prema unaprijed utvrđenim prioritetima.

5. ODJEL GRADSKE UPRAVE ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB

1. UVOD

Grad Rijeka kao jedinica lokalne samouprave nadležan je za obavljanje poslova iz lokalnog djelokruga, kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, između ostalog, i za socijalnu skrb i brigu o javnom zdravlju (*Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*, "NN" br. 33/01, 60/01).

U obavljanju poslova iz djelatnosti socijalne skrbi jedinica lokalne samouprave obvezno je uskladiti opće akte kojima se regulira ta djelatnost s odredbama *Zakona o socijalnoj skrbi* ("NN" broj 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03). Navedeni Zakon određuje minimum socijalnih prava koje jedinica lokalne samouprave mora osigurati socijalno ugroženim građanima. Osiguranje socijalnih prava, u većem opsegu od državnog minimuma, ostavljeno je na izbor jedinicama lokalne samouprave, ovisno o financijskim i drugim mogućnostima.

Prema *Zakonu o zdravstvenoj zaštiti* ("NN" 121/03, čl. 4., st. 2) i *Planu zdravstvene zaštite Republike Hrvatske* ("NN" 49/04), jedinice lokalne samouprave u skladu s utvrđenim pravima i obvezama osiguravaju uvjete za ostvarivanje zdravstvene zaštite na svom području. Prema čl. 9., st. 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, gradovi osiguravaju sredstva za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava te informatizaciju zdravstvene djelatnosti prema planu i programu mjera zdravstvene zaštite i osnovnoj mreži zdravstvene djelatnosti. Treba spomenuti da za te namjene nisu predviđena decentralizirana sredstva. U skladu s istim zakonom, jedinica lokalne samouprave može osigurati sredstva za zdravstvenu zaštitu stanovnika na svom području iznad standarda utvrđenih osnovnim zdravstvenim osiguranjem (čl. 9., st. 4.).

Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb obavlja poslove koji se odnose na zaštitu i unapređenje kvalitete života građana te unapređenje zdravstvene zaštite na području grada.

Poslovi u vezi sa zaštitom i unapređenjem kvalitete života obuhvaćaju sustavno praćenje životnog standarda građana i vezano uz to predlaganje konkretnih mjera za zaštitu i unapređenje socijalne skrbi na razini grada te njihovu provedbu u suradnji s ustanovama socijalne skrbi, udrugama i drugim pravnim osobama.

Poslove u vezi s unapređenjem zdravstvene zaštite koji obuhvaćaju osiguravanje uvjeta za ostvarivanje zdravstvene zaštite na području grada, praćenje zdravstvenih potreba stanovništva, predlaganje mjera te provedbu

programa iz područja zdravstvene zaštite, Odjel obavlja u suradnji sa zdravstvenim ustanovama, udrugama i drugim pravnim osobama.

Odjel potiče razvoj civilnog društva, dobrosusjedsku pomoć, dobrovoljni rad i druge oblike dobročinstva te obavlja nadzor nad radom humanitarnih organizacija.

Glavni program rada Odjela gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb obuhvaća:

- Socijalni program
- Program zaštite tjelesnog i mentalnog zdravlja
- Program stručnog usavršavanja
- Program kapitalnih ulaganja
- djelatnost Psihijatrijske bolnice Lopača
- projekt *Rijeka – zdravi grad*
- akciju *Gradovi i općine – prijatelji djece*

2. STRATEŠKI PRIORITETI ODJELA

1. zadržavanje dosadašnje razine socijalne zaštite građana putem postojećih oblika pomoći i usklađivanje dosadašnjih cenzusa prihoda s kretanjima troškova života i porastom mirovina i plaća

2. uvođenje novih oblika pomoći radi unapređenja socijalne zaštite građana

– mjesečna novčana pomoć za umirovljenike s mirovinom nižom od 1.100,00 kuna mjesečno

– povećanje broja korisnika na besplatne udžbenike

3. unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom i djece s posebnim potrebama

– izgradnja rehabilitacijskog centra za osobe s invaliditetom – bazena

4. unapređenje kvalitete života osoba starije dobi

– poboljšanje institucionalne skrbi za osobe starije životne dobi – sufinanciranje izgradnje doma za starije osobe

5. poboljšanje demografske situacije putem socijalnog programa i programa zaštite tjelesnog i mentalnog zdravlja

6. prevencija bolesti ovisnosti

7. sudjelovanje i praćenje izgradnje nove sveučilišne bolnice

8. poticanje izgradnje hospicija (ustanova za skrb o umirućim osobama).

3. SOCIJALNI PROGRAM

Cilj je programa pružanje pomoći osobama koje zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti ne mogu zadovoljiti osnovne životne potrebe.

Osim zakonskog minimuma socijalnih prava koje jedinica lokalne samouprave mora osigurati socijalno ugroženim građanima, ovim se programom građanima Rijeke osiguravaju i druga socijalna prava u većem opsegu od državnog minimuma, ovisno o financijskim sredstvima i kapacitetima provoditelja.

Program se temelji na sustavnom praćenju socijalnih pokazatelja i istraživanjima socijalnih potreba građana. Na osnovi utvrđenog stanja određuju se prioritete te u suradnji s različitim partnerima realiziraju specifični programi, projekti i aktivnosti u svrhu ostvarivanja ciljeva programa.

U sljedećemu četverogodišnjem razdoblju socijalni program realizirat će se u skladu s utvrđenim potrebama, kriterijima i raspoloživim sredstvima, a obuhvaćat će postojeće i nove oblike pomoći:

Postojeći oblici pomoći

- naknada za troškove stanovanja (najamnina i podstanarina, komunalna naknada, električna energija, plin, centralno grijanje, ogrjev, voda i odvodnja i odvoz smeća)
- naknada za prijevoz
- naknada za pogrebne usluge
- naknada za prehranu:
  - prehrana dojenčadi
  - marenda u osnovnim školama
  - prehrana u okviru produženog boravka u osnovnim školama
  - pučka kuhinja
  - prehrana za umirovljenike
- naknada za smještaj u institucije i izvaninstitucionalna zaštita:
  - naknada za troškove smještaja u jaslicama i vrtićima
  - naknada za troškove pomoći i njege u kući
  - naknada za troškove smještaja u Psihijatrijskoj bolnici Lopača
- ostale potpore:
  - poklon-bon za nabavu školskog pribora za učenike prvog razreda osnovne škole
  - poklon-bon za nabavu školskih udžbenika
  - poklon-bon za nabavu opreme za novorođenčad
- stambeno zbrinjavanje socijalno najugroženijih građana (nužni smještaj).

Novi oblici pomoći

- mjesečna novčana pomoć za umirovljenike s mirovinom nižom od 1.100,00 kuna mjesečno
- nabava školskih udžbenika za širi krug korisnika od postojećeg.

Uz to, Socijalni program bit će usmjeren i na unapređenje kvalitete rada u djelatnosti socijalne skrbi (npr. nabava opreme, stručno usavršavanje djelatnika i slično).

4. PROGRAM ZAŠTITE TJELESNOG I MENTALNOG ZDRAVLJA

Cilj je programa zaštita i unapređenje zdravlja građana svih dobnih skupina, osiguravanje najviše moguće razine tjelesnog i mentalnog zdravlja uz brigu o poboljšanju kvalitete života i funkcionalne sposobnosti, povećanju očekivanoga trajanja života i smanjenju smrtnosti te povećanju broja godina života bez bolesti i/ili invalidnosti.

Programom zaštite tjelesnog i mentalnog zdravlja pruža se viši zdravstveni standard građanima Rijeke od onoga koji propisuje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima i kapacitetima provoditelja. Program je najvećim dijelom usmjeren na preventivnu zdravstvenu zaštitu s ciljem smanjenja učestalosti pojave bolesti u čijem nastanku i tijeku značajnu ulogu imaju različita za zdravlje rizična ponašanja (pušenje, uporaba alkohola, uporaba droga, nepravilna prehrana, sjedilački način života, rizična spolna ponašanja i ostali čimbenici rizika) i za zdravlje korisna ponašanja.

Program se temelji na praćenju zdravstveno-statističkih podataka i sustavnom istraživanju zdravstvenih potreba građana. Na osnovi utvrđenog stanja određuju se prioritete te u suradnji s različitim partnerima realiziraju specifični programi, projekti, akcije i aktivnosti u svrhu ostvarivanja ciljeva programa. U sljedećemu četverogodišnjem razdoblju program zaštite tjelesnog i mentalnog zdravlja bit će usmjeren na:

- promociju zdravlja, provođenje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanje stanovništva
- prevenciju i suzbijanje zaraznih bolesti (posebno spolno prenosive bolesti – s naglaskom na HIV/AIDS i praćenje provedbe preventivnih mjera za suzbijanje bjesnoće i obvezatnih mjera preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije)
- prevenciju i suzbijanje masovnih kroničnih bolesti te drugih značajnih zdravstvenih problema (osobito kardiovaskularnih bolesti, zloćudnih novotvorina, šećerne bolesti, psihičkih bolesti, bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva itd.)
- prevenciju i suzbijanje ozljeda i invaliditeta
- osiguranje i unapređenje kvalitete rada u zdravstvenoj djelatnosti (npr. oprema, stručno usavršavanje djelatnika)

- zaštitu posebno osjetljivih i specifičnih skupina stanovništva s povećanim rizikom za zdravlje (npr. starijih osoba, osoba s invaliditetom, socijalno ugroženih osoba, umirućih osoba itd.)
- nadzor nad čimbenicima okoliša koji utječu na zdravlje.

U okviru Programa zaštite tjelesnog i mentalnog zdravlja, osobita pažnja bit će posvećena prevenciji bolesti ovisnosti i zaštiti djece, mladeži, materinstva i obitelji.

Prevenција bolesti ovisnosti

Odjel će utvrditi mjere zdravstvene i socijalne politike za prevenciju bolesti ovisnosti, s posebnim naglaskom na prevenciju zlorabe droga. Uz to, Odjel će usklađivati aktivnosti različitih subjekata koji se bave tom problematikom na području grada.

Sufinancirat će se programi Centra za prevenciju i liječenje ovisnosti pri Nastavnom zavodu za javno zdravstvo PGŽ-a, terapijske zajednice za rehabilitaciju ovisnika o drogama – Pulac, program smanjenja šteta (Harm Reduction Programme), program klubova anonimnih ovisnika te programi namijenjeni resocijalizaciji ovisnika.

Odjel će se uključiti u organiziranje nastavka školovanja djece i mladih koji su napustili nastavu, s ciljem sprečavanja razvijanja rizičnih ponašanja, posebice ovisničkog ponašanja.

Odjel će poticati edukaciju osoba za provođenje vanjskog rada s ovisnicima na mjestima njihova okupljanja.

Zaštita djece, mladeži, materinstva i obitelji

Odjel će aktivno sudjelovati u zaštiti djece, mladeži, materinstva i obitelji te sufinancirati programe zaštite reproduktivnog zdravlja, tečaja za trudnice, promidžbe zdrave prehrane dojenčadi (osobito dojenja) i male djece, programe zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja te programe zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja djece i mladeži.

5. PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Ovaj program obuhvaća financiranje ili sufinanciranje:

- dodatnog stručnog usavršavanja zdravstvenih djelatnika i djelatnika socijalne skrbi
- kongresa, savjetovanja ili stručnih skupova koje organiziraju zdravstveni i socijalni djelatnici s našeg područja
- osposobljavanja osoba za obavljanje spasilačke službe na gradskim plažama
- informatičkog osposobljavanja osoba starije životne dobi i osoba s invaliditetom.

6. PROGRAM KAPITALNIH ULAGANJA

U idućem četverogodišnjem razdoblju predviđena su kapitalna ulaganja za ustanove u djelatnosti socijalne skrbi, zdravstvene zaštite i civilnog sektora (građevinski objekti, oprema, prijevozna sredstva, ostala materijalna imovina, nematerijalna imovina i drugo):

- stambenu zajednicu za nezbrinutu djecu
- stambenu zajednicu za mlađe punoljetne osobe koje su bile u tretmanu resocijalizacije u sustavu socijalne skrbi
- prihvatilište za žene – žrtve obiteljskog nasilja
- sufinanciranje izgradnje Doma umirovljenika
- sufinanciranje izgradnje hospicija
- izgradnja rehabilitacijskog centra (bazena) za osobe s invaliditetom
- uređenje prostora za potrebe klubova za starije osobe na području Srdoča, Drenove, Turnića i Kantride
- uređenje prostora za rad humanitarnih udruga i udruga stradalnika i branitelja iz Domovinskog rata
- uređenje prostora Centra za autizam
- uređenje objekata primarne zdravstvene zaštite.

7. DJELATNOST PSIHIJATRIJSKE BOLNICE LOPAČA

Psihijatrijska bolnica Lopača, čiji je osnivač Grad Rijeka, po svojoj je namjeni specijalna bolnica i ima status javne zdravstvene ustanove. Djelatnost bolnice obuhvaća: dijagnostiku, liječenje, medicinsku rehabilitaciju i resocijalizaciju duševnih bolesnika i ovisnika, skrb izvan vlastite obitelji o psihički bolesnim odraslim osobama, specijalističko-ambulantnu zdravstvenu zaštitu i dijagnostiku, liječenje bolesnika iz područja psihijatrije i graničnih područja (epilepsija, terminalni bolesnici), specijalističko-medicinska mišljenja i nalaze na zahtjev ustanova i tijela. Ukupan kapacitet bolnice u 2005. godini povećan je za 40 kreveta te sada iznosi 185 kreveta.

U idućem razdoblju predviđeno je sljedeće:

- nastavak financiranja troškova smještaja 30 osoba na teret Socijalnog programa Grada (preostali kapaciteti realizirat će se na tržištu)
- povećanje broja zaposlenih u skladu s povećanjem kapaciteta smještaja
- utvrđivanje ekonomske cijene pansiona
- plaće djelatnika i materijalni izdaci povećavat će se u skladu s rastom inflacije
- stručno osposobljavanje djelatnika
- investicijsko održavanje paviljona B.

8. PROJEKT RIJEKA – ZDRAVI GRAD

Projekt *Zdravi grad* dinamičan je proces, njegov oblik i sadržaj mijenja se tijekom vremena. Dosadašnje provođenje projekta rezultiralo je novim interesima, potrebama, principima i metodama, čime je projekt ušao u četvrtu fazu realizacije, koja je započela krajem 2003., a trajat će do 2007. godine. Grad Rijeka je početkom 2005. godine stekao uvjete za ulazak u IV. fazu europske mreže Zdravih gradova.

Prioritetne teme četvrte faze projekta su sljedeće:

- zdravo urbano planiranje
- procjena utjecaja na zdravlje (HIA – Health Impact Assessment)
- zdravo starenje (uključujući fizičku aktivnost i aktivan život).

Tijekom idućeg razdoblja u suradnji s europskim uredom Svjetske zdravstvene organizacije i drugim gradovima članicama projekta radit će se na prije navedenim temama, s posebnim naglaskom na problematici zdravog starenja.

9. AKCIJA GRADOVI I OPĆINE – PRIJATELJI DJECE

Savez društava *Naša djeca Hrvatske* i Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju pod pokroviteljstvom Unicefa i uz podršku Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, krajem 1999. godine zajednički su pokrenuli društvenu akciju pod nazivom *Gradovi i općine – prijatelji djece*.

Grad Rijeka je od 2000. godine uključen u akciju, što podrazumijeva i prihvaćanje ciljeva, kao i obvezu ostvarivanja svih programskih zahtjeva akcije.

I u idućem razdoblju Grad Rijeka nastavit će sudjelovati u akciji s ciljem unapređenja kvalitete života djece i mladih te stjecanja i održavanja počasnog naziva grada – prijatelja djece.

6. ODJEL GRADSKE UPRAVE ZA KULTURU

1. UVOD

U okviru nove percepcije kulture kao jednog od najvažnijih razvojnih resursa Grada, idući ususret novim okolnostima čije su glavno obilježje velike kapitalne investicije, nužno je, želimo li zadržati sadašnju razinu kulturne produkcije i reprodukcije, posebnu pozornost posvetiti financiranju kulture, ali i njezinu snažnu povezivanju s ostalim razvojnim resursima, odnosno jačanju međusektorske suradnje.

Kultura mora stvarati prepoznatljiv identitet Grada (posebice kako bi se omogućio zamah kulturnog turizma), no istovremeno i povećavati kvalitetu života svih njegovih građana.

Ove su Smjernice izrađene na temelju programa HOĆU RI, prijedloga četverogodišnjeg djelovanja gradskih ustanova u kulturi (HNK Ivana pl. Zajca, Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, Muzeja grada Rijeke, Gradske knjižnice i Gradskog kazališta lutaka), kao i nastojanja Odjela za nastavkom provedbe planova i programa iz prethodnoga četverogodišnjeg razdoblja.

2. NASTAVAK AKTIVNOSTI

Potrebno je nastaviti i dodatno jačati već pokrenute **financijske trendove** poput:

- kvalitetnog praćenja i analize trošenja proračunskih sredstava gradskih ustanova
- restrukturiranja potrošnje i racionalnosti poslovanja s ciljem kvalitetnije kulturne proizvodnje
- poticanja javnosti rada, odgovornosti i financijske transparentnosti gradskih ustanova
- povećavanja efikasnosti zaposlenika gradskih ustanova
- preusmjeravanja k projektnom financiranju
- odlučivanja o financiranju na temelju provjerenih i stručnih informacija i analiza, za što su preduvjeti već ostvareni osnivanjem kulturnih vijeća; uključivanje šire stručne javnosti u proces odlučivanja o financiranju kulture (javna rasprava na web-stranicama Grada, tribine, okrugli stolovi, ankete, znanstvena istraživanja)
- poticanja korisnika na pronalaženje novih izvora financiranja

kao i **programske trendove** vezane uz:

- veću skrb, brigu i pozornost spram udruga, subkulturnih i alternativnih programa i razvijanje partnerskih odnosa s njima
- u području izvaninstitucionalne kulture voditi proaktivnu politiku i stvarati uvjete za razvoj i obogaćivanje djelatnosti. Uz uvažavanje pluralizma inicijativa i kulturnih orijentacija, važno je te aktere podržati i zbog iznimne uloge svojevrzne socijalne prevencije,

odnosno osmišljavanja kvalitetnog provođenja slobodnog vremena mladih. Programe prilagoditi ciljanim skupinama likovnih, književnih, scenskih, glazbenih, filmskih i drugih mladih talenata

- poticanje i razvijanje tradicionalnih **gradskih kulturnih priredaba** (Književna nagrada Drago Gervais, Međunarodni festival malih scena, Riječke ljetne noći, Međunarodni biennale crteža, Biennale mladih Europe i Mediterana, Biennale Kvadrilaterale, Jazz Time, Zajčevi dani, Međunarodna lutkarska revija, Festival nove umjetnosti – FONa)
- oplemenjivanje gradskih trgova postavom suvremenih **skulptura**
- njegovanje kvalitetnih **amaterskih** programa kao što su Bašćinski glasi, Etno-smotra i Susret mladih književnika i pisaca DHK-a
- podupiranje koncertnih programa na Gradini Trsat, posebno u ljetnim mjesecima
- očuvanje čakavske baštine poticanjem novih tendencija u suvremenoj etno-kulturi
- poticanje volonterstva u radu kulturnih ustanova
- pružanje pomoći i potpore kulturnim programima mjesnih odbora
- podupiranje kvalitetnih kulturnih programa nacionalnih manjina i etničkih zajednica
- poticanje međugradske, međužupanijske, međuregionalne i međudržavne kulturne suradnje u svim djelatnostima.

3. NOVOSTI

- jedan od najvažnijih ciljeva Odjela bit će osiguranje primjerenih prostornih, kadrovskih i drugih radnih uvjeta **novim sudionicima u kulturi** kako bi se dodatno potaknulo njihovo djelovanje
- razvijanje **kulturnog turizma** – marketinško osmišljavanje ponude godišnjih kulturnih programa i priredaba u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Rijeke
- poticanje novih inicijativa i projekata koji ističu posebnost Grada Rijeke i čine ga privlačnim i poželjnim odredištem kulturnog turizma
- ustanovljenje **Godišnje gradske likovne nagrade**.

Ova će se nagrada dodjeljivati godišnje, prema odluci Odbora Nagrade koji će imenovati Poglavarstvo Grada Rijeke. Nagrada će imati status gradske nagrade poput Nagrade Drago Gervais. Odbor Nagrade sastojat će se od predsjednika i četiri člana iz redova uglednih umjetnika, povjesničara umjetnosti i teoretičara te likovnih kritičara našega grada. Nagrada će se – nakon provedbe javnoga natječaja prema određenim i objavljenim propozicijama – dodjeljivati likovnim umjetnicima, teoretičarima, povjesničarima umjetnosti te likovnim kritičarima.

4. STRATEŠKI PRIORITETI

- izgradnja nove zgrade **Muzeja moderne i suvremene umjetnosti** (u koordinaciji s Odjelom gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, Odjelom gradske uprave za komunalni sustav i Ministarstvom kulture Republike Hrvatske)
- izgradnja nove zgrade **Gradske knjižnice Rijeka** na lokaciji Trg Ivana Klobučarića (u koordinaciji s Odjelom gradske uprave za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, Gradskom knjižnicom Rijeka i Ministarstvom kulture Republike Hrvatske)
- izrada **Dugoročnog programa provedbe zaštite i očuvanja kulturnih dobara iz sredstava spomeničke rente Grada Rijeke** te drugih dokumenata za njegovo provođenje
- u **Programu javnih potreba u kulturi** posebno podupirati i pomagati uspješne pojedince i udruge u kulturi koji su se istaknuli izvrsnošću svojih programa te osvojili prestižne nagrade i priznanja
- osobito isticati i financijski odgovarajuće vrednovati **programe gradskih ustanova** koji svojom kvalitetom jačaju kulturni identitet Grada Rijeke i čine ga prepoznatljivim ciljem kulturnog turizma, svrstavaju ga u sam vrh kulturnih zbivanja u Hrvatskoj i postupno ga usmjeravaju prema mreži europskih kulturnih metropola.

5. INVESTICIJE I KAPITALNA ULAGANJA

Zaštita i očuvanje nepokretnih kulturnih dobara

- obnova **Filodrammatice i Dominikanskoga samostana** te nastavak provedbe znanstveno-stručnih i projektnih postupaka u sklopu programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara **Gradine Trsat i Upravne zgrade bivše Rafinerije šećera** i početak provedbe njihove obnove: sve s ciljem aktiviranja njihovih prostornih potencijala u urbanoj matrici Grada
- ustrojavanje **Službe za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara Grada Rijeke**.

Prostori

- **off-scena – (Zajc off)** – uređenje dvorane bivšeg kina *Kvarner* ili drugoga odgovarajućeg prostora za kazališne *off*-predstave i *art*-kino te manje koncerte
- pronalaženje novih prostornih uvjeta za **smještaj i rad brojnih udruga** u kulturi.

Objekti kulture u vlasništvu Grada

- u svim zgradama ustanova u kulturi te u zgradama namijenjenima održavanju programa kulture i smještaju udruga u kulturi potrebno je poštovati standarde u tekućem i investicijskom održavanju te standarde nužne za ostvarivanje različitih kulturnih programa koji se u njima održavaju.

Muzej grada Rijeke

- obnova pročelja zgrade Muzeja
- dostizanje prostornog minimuma za smještaj i djelovanje Muzeja površine 4.000 do 6.000 m².

Gradsko kazalište lutaka

- nabava potrebne tehničke opreme
- pronalaženje novoga skladišnog prostora.

HNK I. pl. Zajca

- rekonstrukcija i uređenje pročelja kazališne zgrade
- nabava i ugradba sustava za grijanje i hlađenje zgrade
- pronalaženje novoga prostora za radionice i skladišta.

Gradska knjižnica Rijeka

- objedinjavanje svih središnjih odjela Knjižnice i preseljenje u novu zgradu na Klobučarićevu trgu
- preseljenje u nove prostore i modernizacija ogranaka: Zamet, Drenova i Sušak
- širenje mreže ogranaka (Češki dom na Pehlinu) s posebnim slavističkim odjeljkom.

Hrvatski kulturni dom na Sušaku

- povećanje montažnoga gledališta sa sadašnjih 120 na 220 mjesta za potrebe **Male scene**.

Marganovo – Centar za mlade Hartera

- budući da više godina nedostaje odgovarajući prostor za okupljanje, rad i zabavu većeg broja mladih (npr. rock-koncert za više stotina ljudi), a vodeći računa o već iskazanom zanimanju organizatora kulturnih programa i riječke publike, *Harteru* treba osposobiti za raznolike kulturne sadržaje – glazbene, scenske, izložbene, multimedijske itd.
- osim povremenih okupljanja većeg broja ljudi na javnim priredbama, prostor može udovoljiti različitim potrebama kreativnih radionica i pripremanja raznih produkcija u kulturi
- **osnovno investicijsko ulaganje** (statičko i građevinsko uređenje, uvođenje struje, vode, sanitarija)
- nakon javnoga natječaja, *Hartera* će biti predana na upravljanje najboljem ponuditelju za organizaciju spomenutih programa.

6. PROGRAM GRADSKE USTANOVE U KULTURI

Muzej moderne i suvremene umjetnosti

Svi programi teže k razvijanju predodžbe o Rijeci kao mjestu relevantnih umjetničkih događanja, a osobito u fazi izgradnje nove zgrade Muzeja:

- prezentacijom lokalne i nacionalne umjetničke produkcije kao integralnog dijela korpusa međunarodne produkcije
- programima međunarodnih razmjena i rezidencija
- koncipiranjem izložaba i projekata koji će lokalnu i hrvatsku umjetnost predstavljati paralelno s međunarodnom produkcijom (Međunarodna izložba crteža, Biennale Kvadrilaterale...)
- povezivanjem i razmjenom sa srodnim ustanovama u regiji i svijetu
- intenzivnim otkupom djela domaćih i lokalnih umjetnika te međunarodnih umjetnika
- stimuliranjem i osmišljavanjem donacija i trajnih posudba
- intenziviranjem rada na koncepciji prvoga stalnog postava
- poticanjem *site-specific* projekata u prostorima T-objekta s ciljem oživljavanja prostora i aktualiziranja ideje o preseljenju Muzeja u javnost.

Muzej grada Rijeke

- prikupljanje, čuvanje, obrada i izlaganje građe važne za povijest Rijeke, od 18. stoljeća dalje (građa iz urbanog prostora, tvornica i manufaktura te javnog života, iz ostavštine riječkih obitelji i riječke posebnosti – riječke marke i riječki novac) te prikupljanje dokumentarne građe (rukopisi, tisak, fotografije i razglednice)
- izložbe, priredbe, predavanja, skupovi i drugi muzejski, kulturni i edukativni programi koji će zanimati građane, učenike, studente i posjetitelje Rijeke – teme: sa zavičajnim, srednjoeuropskim i europskim kontekstom gradske povijesti
- retrospektivne i monografske izložbe riječkih umjetnika, osobito arhitekata, dizajnera i fotografa
- suradnja s hrvatskim i inozemnim srodnim ustanovama
- edukativni rad preko programa za učenike i studente i rad s korisnicima (studentima i istraživačima)
- jedan od glavnih ciljeva Muzeja jest osmišljavanje postava riječke povijesti
- prostorni minimum za smještaj i funkcioniranje Muzeja je sjedište ustanove površine 4.000 – 6.000 m².

Gradska knjižnica Rijeka

- stalna modernizacija poslovanja
- dostizanje hrvatskih standarda u prinaljanju knjižnične građe
- širenje usluga i programa
- uključivanje svih dobnih i socijalnih skupina korisnika
- istraživanje potreba korisničkih skupina
- funkcioniranje Knjižnice kao centra knjižnične izvrsnosti u Hrvatskoj i široj regiji
- sudjelovanje u međunarodnim knjižničnim programima i projektima.

Gradsko kazalište lutaka Rijeka

- zadovoljavanje kulturnih potreba djece vrtićke i školske dobi
- igranje predstava prilagođenih potrebama adolescenata (u sadržajnom i izvedbenom smislu)
- pojačana i modernizirana marketinška aktivnost permanentnim ispitivanjem korisnika o izboru, kvaliteti i opsegu ponude
- proširenje djelatnosti gostovanjima u Županiji i u inozemstvu
- organizacija Međunarodne revije lutkarskih kazališta u skladu sa standardima izvrsnosti postignutih organizacijom Svjetskoga lutkarskog festivala UNIMA-e u Rijeci 2004.
- stručno usavršavanje glumaca-lutkara u suradnji s umjetničkim akademijama u zemlji i u inozemstvu.

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca

Kazalište je središnja kulturna ustanova Rijeke kao i svih gradova koji čuvaju svoj urbani identitet. Stoga je temeljna zadaća HNK Ivana pl. Zajca u razdoblju 2005. – 2009.:

- rad na stalnom vježbanju riječkog urbaniteta – izvođenjem djela u različitim liburnijskim narječjima, suvremenome riječkom govoru afirmiranih, ali i mladih riječkih autora
- slijedeći riječku otvorenost i kozmopolitizam, Kazalište će nastaviti s praizvedbom i izvođenjem brojnih svjetskih tekstova
- u stvaranju repertoara uvažavat će se poznata sklonost riječke publike prema operama i koncertima
- izborom djela i prostora u vrijeme *Riječkih ljetnih noći* pokušat će se pronaći mogućnost stalnog oživljavanja srednjoeuropskog i mediteranskog ozračja Grada Rijeke
- nastavak stvaralačkog istraživanja radi postizanja što više umjetničke razine u svim kazališnim granama: u Operi i baletu, Hrvatskoj i Talijanskoj drami te Filharmoniji
- zadržavanje pa i podizanje visoke umjetničke razine predstava, uza stalan trend povećanja broja gledatelja iz sezone u sezonu.

Ostale programske djelatnosti

Nakladništvo

- jačanje profesionalnih kriterija u književnom stvaralaštvu i njegovu financiranju te stvaranje boljih uvjeta za izdavanje i distribuciju kvalitetnih djela
- poticanje suradnje nakladnika i književnika na zanimljivim hrvatskim i međunarodnim programima
- poticanje osnivanja knjižara-klubova kao jednog od mogućih odgovora na potrebu jačanja gradskoga književnog života kako bi se osnažilo zanimanje za knjigu i proširio postojeći krug publike, a knjižare postale živim i otvorenim mjestom raznolikih kulturnih sadržaja
- nakladništvu treba pomoći i razvojem knjižarstva, odnosno osiguranjem povoljnijega financijskog tretmana poslovnih prostora za prodaju knjiga.

Zaštita pokretnih kulturnih dobara – knjiga

- unapređenje skrbi za spomeničku baštinu poput Vile *Ružić*, s naglaskom na zaštitu i konzervaciju te na prezentaciju i dostupnost građe.

Izložbena i galerijska djelatnost

- održavanje kontinuiteta izložbenih programa u trima galerijama: **Kortil**, **Mali salon** i **Juraj Klović** te njihove percepcije kao jednakovrijednih izložbenih prostora
- profiliranje izložbenih programa u **Filodrammatici**, a zbog velikog broja zahtjeva raznorodnih tipova izložaba, organizatora i povoda, potražiti novi izložbeni prostor od oko 100 m²
- poticanje riječkih autora preko samostalnih, skupnih i tematski koncipiranih izložaba i njihova predstavljanja izvan Rijeke te omogućavanje riječkoj publici što bolji uvid u stvaralaštvo autora izvan Rijeke
- poticanje izložbenih programa koji proučavaju i predstavljaju teme vezane uz povijest i specifičnosti Grada Rijeke.

Glazbena i glazbeno-scenska djelatnost

- omogućavanje većeg broja nastupa riječkih umjetnika u svom gradu
- poticanje autohtonih glazbenih programa i promicanje glazbene baštine primorskog kraja
- poticanje profesionalnih edukacijskih glazbenih programa i projekata s ciljem popularizacije glazbene umjetnosti među djecom i mladima (u ustanovama u kulturi, udrugama, privatnom sektoru, u osnovnim i srednjim školama).

7. ODJEL GRADSKJE UPRAVE ZA SPORT I TEHNIČKU KULTURU

1. UVOD

Temeljem zakonske regulative Grad Rijeka dužan je sufinancirati javne potrebe u sportu i tehničkoj kulturi lokalnog značenja te voditi brigu o objektima sporta i tehničke kulture.

Program rada Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu za mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine temelji se na analizi i iskustvima postojećeg stanja i ostvarenja programa za razdoblje 2001. – 2005. te na programu Gradonačelnika i Poglavarstva Grada Rijeke za mandatno razdoblje 2005. – 2009. godine.

2. STRATEŠKI PRIORITETI

Strateški prioriteti Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu u razdoblju 2005. – 2009. godine jesu:

- sufinanciranje programa sportskih udruga i udruga tehničke kulture sa sjedištem u gradu Rijeci
- podržavanje ostvarenja vrhunskih sportskih rezultata (ekipno i pojedinačno)
- povećanje sufinanciranja školskih sportskih klubova radi cjelogodišnjeg bavljenja sportom
- kapitalna ulaganja u sportske objekte (Plivalište Kantrida, Dvorana Zamet)
- poboljšanje kvalitete standarda postojećih objekata.

3. PROGRAMI SPORTA

Programski ciljevi sporta

- a) poticanje i promicanje sporta
- b) provođenje programa sporta djece i mladeži
- c) natjecateljski sport
- d) programi sportske rekreacije građana i kineziterapijske aktivnosti invalida i osoba oštećena zdravlja
- e) stručni rad (treneri u sportu)
- f) zdravstvena zaštita sportaša – zdravstvena stanica.

a) Poticanje i promicanje sporta

S ciljem poticanja razvoja riječkog sporta, motiviranja što većeg broja mladih za aktivno bavljenje sportom, ali i radi domaće i međunarodne afirmacije riječkih sportaša i Grada Rijeke, Grad Rijeka će tijekom mandatnog razdoblja 2005. – 2009. godine poduzeti sljedeće aktivnosti:

- u suradnji sa Zajednicom sportskih udruga Grada Rijeke, Riječkim sportskim savezom, organizirat će se Europsko boćarsko prvenstvo 2006. godine i Europsko juniorsko prvenstvo u triatlonu 2006. godine. Ovisno o ishodu podnijetih kandidatura za Europsko prvenstvo u plivanju 2008. godine, Svjetsko prvenstvo u rukometu 2009. godine, Europsko juniorsko prvenstvo u sinkroniziranom plivanju 2009. godine, Europsko prvenstvo u rukometu 2010. godine te Europsko prvenstvo u nogometu 2012. godine, planira se nastavak aktivnosti na njihovoj organizaciji
- za potrebe isticanja kandidature kao grada domaćina značajnih sportskih priredaba, osnovati organizacijske odbore i pružiti svu potrebnu stručnu i administrativnu pomoć u njihovu radu
- provoditi sve potrebne aktivnosti vezane za organizaciju i realizaciju prije navedenih sportskih natjecanja i već tradicionalnih sportskih priredaba u koje spadaju Međunarodni omladinski nogometni turnir *Kvarnerska rivijera*, Međunarodni atletski juniorski miting, Međunarodni plivački miting, Jedriličarska regata *Fiumanka*, Međunarodni vaterpolski turnir *Jobo Curtini*, Šahovski turnir *Cvijet Mediterana* te sportske priredbe u povodu obilježavanja Dana sv. Vida – zaštitnika Grada Rijeke.
- pratiti vrhunske i perspektivne sportaše iz ekipnih i individualnih sportova putem sportskih naknada i nagrada temeljenih na rezultatskim ostvarenjima, vrednovanih temeljem pravilnika Riječkoga sportskog saveza
- osigurati sredstva za pripreme evidentnih i potencijalnih kandidata, članova riječkih klubova, za nastup na zimskim Olimpijskim igrama u Torinu 2006. godine i na ljetnim Olimpijskim igrama u Pekingu 2008. godine.

b) Provođenje programa sporta djece i mladeži

Poradi ostvarenja ove temeljne programske djelatnosti sporta, koja je zalog budućim vrhunskim sportskim postignućima, sportske aktivnosti pri sportskim vrtićima, školskim sportskim klubovima osnovnih i srednjih škola te pri Sveučilištu značajnije će se sufinancirati putem:

- sufinanciranja izdataka redovne aktivnosti te organizacije i provedbe natjecanja
- sufinanciranja korištenja sportskih objekata i opreme.

Unutar ovog područja razvijat će se i poticati sportske aktivnosti pri sportskim i općim vrtićima, gdje se u najmlađoj populaciji razvijaju pozitivne psihofizičke osobine kao što su rad, red i želja za uspjehom pojedinca i

sredine čiji je pojedinac dio. *Olimpijada dječjih vrtića* najbolji je dokaz opravdanosti takva pristupa najmlađem naraštaju sportaša.

Razvojem školskih sportskih aktivnosti i poboljšanjem uvjeta rada uređenjem i izgradnjom školskih sportskih objekata, osigurava se široka baza mladih sportaša sportskim udrugama. Školski sportski klubovi u osnovnim i srednjim školama sustavno se trebaju sufinancirati u organizaciji provođenja natjecanja koja traju tijekom cijele nastavne godine, u sportovima gdje je to moguće provesti budući da su sportske aktivnosti i natjecanja djece i mladeži najmoćnije sredstvo za stvaranje navika zdravog načina života te suzbijanje zala suvremenog života (droga, alkohol i sl.).

Treba ustrajati i u nastojanju da se unaprijede sportske aktivnosti na visokim učilištima u sportovima za koje postoji zanimanje, pogotovo izgradnjom i stavljanjem u rad Sveučilišnog kampusa na Trsatu.

c) Natjecateljski sport

Treningom i natjecanjima ostvarivat će se programi sportskih škola, programi sportaša u kategoriji pomlatka, kadeta i juniora te programi treninga i natjecanja u kategoriji seniora putem sufinanciranja:

- treninga te organizacije i provođenja natjecanja
- nabave sportske opreme
- rada stručnih djelatnika
- korištenja sportskih objekata.

Programima sportskih škola svih sportova treba ojačati natjecateljsku bazu sportskih udruga, omogućiti nesmetan razvoj sportaša u mlađim dobnim kategorijama te stvoriti osnovne preduvjete za postizanje kvalitetnih sportskih rezultata.

Radi unapređenja stručnog i pedagoškog rada odnosno stvaranja uvjeta za što brojnije uključivanje mladih u sportske aktivnosti kao i radi postizanja kvalitetnih sportskih rezultata, sustavno će se sufinancirati stručni rad s djecom i mladeži.

Temeljem analize stanja u proteklom ciklusu, pokazalo se da su u natjecateljskom sportu zahtjevi sve veći (povećan broj klubova, porast troškova kotizacije, sportske opreme i rekvizita, smještaja i prijevoza te korištenja objekata i stručnog rada). Zbog toga, a s obzirom na nepovoljnu gospodarsku situaciju, sportskim su klubovima izrazito otežani uvjeti i mogućnosti priprema, organizacije i nastupa sportaša na natjecanjima svih dobnih skupina te je potrebno povećati opseg sufinanciranja njihovih programa.

d) Program sportske rekreacije građana i kineziterapijske aktivnosti invalida i osoba oštećena zdravlja

Cilj je ovog programa animiranje i uključenje što većeg broja građana, invalida i osoba oštećena zdravlja u sportske aktivnosti. Prioritetno će se osigurati uvjeti za sportsku rekreaciju građana i sufinancirati programi sudjelovanja i organizacije sportsko-rekreacijskih aktivnosti radi očuvanja zdravlja, povećanja radne sposobnosti i pozitivno osmišljenog provođenja slobodnog vremena, u čemu se posebno svojom masovnošću ističu priredbe *Homo si teć*, Riječki polumaraton i dr.

Sportske kineziterapijske aktivnosti obuhvaćene su programima organiziranih natjecanja invalida i osoba oštećena zdravlja, a u svrhu oporavka i poboljšanja općega zdravstvenog stanja.

Da bi se osigurali kvalitetni uvjeti za provođenje sportske rekreacije i kineziterapijskih aktivnosti te za samu realizaciju tih društveno važnih programa, potrebno je poduzeti sve potrebne mjere usmjerene k izgradnji novih i uređenju postojećih otvorenih sportskih površina, dvorana, bazena Školjić te sportsko-rekreacijskih parkova.

e) Stručni rad u sportu

Posebno važno područje u sportu jest stručni rad pa će se u tom smislu pažnja posvetiti praćenju i kvaliteti stručnih kadrova u trenažnom i natjecateljskom procesu.

Radi unapređenja i razvoja kvalitete rada stručnog kadra, osobito će se poticati obrazovanje i stručno usavršavanje te organiziranje stručnih seminara.

f) Zdravstvena zaštita sportaša

Zakon o športu kao javne potrebe lokalnog značenja, među ostalim, navodi opću i posebnu zdravstvenu zaštitu sportaša. Sportaš ne može sudjelovati u natjecanju bez utvrđene opće zdravstvene sposobnosti odnosno, kada je to propisano, i posebne zdravstvene sposobnosti.

Zdravstveni pregledi izrazito su važan dio u pripremi sportaša u trenažnom i natjecateljskom procesu.

U idućemu četverogodišnjem razdoblju predviđeno je obavljanje zdravstvenih pregleda u prostorima Sportske ambulante u Dvorani mladosti na Trsatu, gdje je potrebno stvoriti uvjete za rad dva liječnička tima i specijalizaciju liječnika iz područja medicine rada i sporta.

Sportska ambulanta u cijelosti je uređena te opremljena medicinskom i nemedicinskom opremom potrebnom za obavljanje pregleda sportaša iz sredstava proračuna Grada Rijeke.

Zdravstveni pregledi sportaša obuhvaćaju:

- **Prethodne preventivne zdravstvene preglede** – pregledi prije početka bavljenja određenom sportskom aktivnošću ili nakon prekida koji traje više od 6 mjeseci. Prethodnim preventivnim

zdravstvenim pregledom utvrđuje se zdravstveno stanje i sposobnost za određenu sportsku aktivnost.

- **Periodične preventivne zdravstvene preglede** – provode se tijekom bavljenja određenim sportskim aktivnostima. Periodičnim pregledom u pravilu se jedanput na godinu utvrđuje zdravstveno stanje i sposobnost za određenu sportsku aktivnost ili za sportsku rekreaciju, a ovisno o zahtjevu i mogućnostima te stanju specifičnih sposobnosti.
- **Ostale preventivne zdravstvene preglede** – preglede koji se obavljaju prema pravilnicima nacionalnih ili međunarodnih sportskih federacija, i to prema potrebi, odnosno na zahtjev sportske udruge.

4. PROGRAM TEHNIČKE KULTURE

Programski ciljevi tehničke kulture

- a) poticanje i promicanje tehničke kulture
- b) provođenje programa tehničke kulture djece i mladeži
- c) specifični programi darovite i hendikepirane djece i mladeži
- d) programi prekvalifikacije i dokvalifikacije djelatnika te izdavačko-nakladničkog rada
- e) programi koji vode promidžbi tehnoloških inovacija u zemlji i inozemstvu
- f) nabava opreme i pomagala.

a) Poticanje i promicanje tehničke kulture

U sljedećemu četverogodišnjem razdoblju podržat će se inicijativa za organizaciju natjecanja, prvenstava, smotra, seminara, prezentacija, tribina, radionica, izložaba, sajmovi i sličnih priredaba koje pridonose razvoju Grada Rijeke na državnoj i međunarodnoj razini. Nastavit će se tradicija organiziranja *Dana tehničke kulture* koji osim promidžbe Grada Rijeke imaju značajan učinak na promidžbu tehničke kulture i uključivanje mladih u aktivnosti tehničke kulture.

Obilježiti će se 60. obljetnica Hrvatske zajednice tehničke kulture odnosno udruge tehničke kulture Rijeke te 130 godina prve udruge tehničke kulture u Hrvata.

b) Provođenje programa tehničke kulture djece i mladeži

Sufinancirat će se programi udruge tehničke kulture te aktivnosti klubova mladih tehničara osnovnih i srednjih škola putem:

- sufinanciranja programa udruge
- sufinanciranja rada stručnih osoba
- sufinanciranja organizacije i provođenja natjecanja te troškova nagrada i priznanja

- usklađivanja jedinstvene cijene sata izvannastavnih aktivnosti tehničke kulture u osnovnim i srednjim školama te u Domu mladih. Rad tehničkih aktivnosti i njihovo sufinanciranje proširit će se na predškolsku dob djece.

c) Specifični programi darovite i hendikepirane djece i mladeži

Preko ovoga programskog područja sufinancirat će se program rada s ciljem uključivanja u tehničku kulturu većeg broja darovitih i invalidnih (hendikepiranih) osoba i građana.

d) Programi prekvalifikacije i dokvalifikacije djelatnika te izdavačko-nakladničkog rada

Ovo programsko područje obuhvaća:

- praćenje i poticanje programa organiziranog osposobljavanja, školovanja i usavršavanja osoba za obavljanje stručnih poslova u tehničkoj kulturi
- prikupljanje, obrađivanje i čuvanje podataka potrebnih za ostvarivanje politike promicanja tehničke kulture
- uređivanje i izdavanje publikacija (časopisa, novina, publikacija, elektronskih novina, knjiga, monografija, biltena i brošura) te web-stranica kojima se potiču i populariziraju aktivnosti i naponi u tehničkoj kulturi
- snimanje filma u čast obilježavanja 60. obljetnice Hrvatske zajednice tehničke kulture i udruga tehničke kulture Rijeke.

e) Organizacija i promidžba tehnoloških inovacija

Sufinancirat će se organizacija i nastup inovatora na izložbama, posebno mladih inovatora.

f) Nabava opreme i pomagala

Sufinanciranje nabave pomagala, rekvizita i potrošnog materijala provodit će se u svrhu boljeg provođenja programa udruga tehničke kulture.

5. OBJEKTI SPORTA I TEHNIČKE KULTURE

Poslovi, zadaci i djelokrug Direkcije za objekte sporta i tehničke kulture

Odlukom o ustrojstvu gradske uprave Grada Rijeke (Službene novine PGŽ-a broj 27/97, 3/05) utvrđeni su poslovi koji se obavljaju u Odjelu. Dio poslova odnosi se na brigu o objektima sporta i tehničke kulture u smislu upravljanja, gospodarenja, održavanja sportskih objekata u vlasništvu Grada Rijeke te izgradnje novih objekata. Ti poslovi obavljaju se u Direkciji za objekte koja upravlja s 27 objekata / prostora sporta i tehničke kulture. Od toga se izravno upravlja sa sedam objekata (Dvorana mladosti, Dvorana *Dinko Lukarić*, 3. maj, SRC *Mlaka*, NI *Podmurvice*, SRC *Belveder*, Nogometni stadion *Krimeja*). Za te objekte Direkcija vodi kompletno poslovanje, to jest plaća sve račune po osnovi materijalnih troškova (energenti, usluge, održavanje). Korisnici se u provođenju Programa javnih potreba koriste objektima bez naknade. Raspored korištenja objekata izrađuje se u Odjelu u suradnji s Riječkim sportskim savezom, a temeljem usvojenih kriterija.

Svi ostali objekti sporta i tehničke kulture koji su preuzeti u vlasništvo Grada Rijeke, temeljem Zakona o sportu i ugovora Grad – korisnik predani su na gospodarenje korisnicima zatečenim u objektima u trenutku njihova preuzimanja. U okviru proračunskih sredstava Odjel gradske uprave za sport i tehničku kulturu osigurava sredstva za sufinanciranje materijalnih troškova redovnog rada i tekućeg održavanja ovih objekata, koja se doznavaaju korisnicima u mjesečnim ili kvartalnim obrocima.

Investicijsko održavanje i kapitalni izdaci za sve objekte sporta i tehničke kulture u vlasništvu Grada planiraju se u Odjelu za sport i tehničku kulturu i provode u skladu s Naputkom o nabavi roba i usluga. U Direkciji se već deset godina evidentiraju troškovi svih objekata, a podaci se koriste u planiranju i pri izradi proračuna.

U razdoblju 2005. – 2009. godine osnovni je cilj Grada Rijeke povećanje ulaganja proračunskih sredstava u kapitalne objekte te poboljšanje kvalitete standarda postojećih objekata, čime se u prvom redu planira povećanje broja građana koji se bave sportom.

Programski zadaci i ciljevi

Glavni zadaci Direkcije za objekte jesu održavanje i povećanje funkcionalnosti i standarda postojećih te izgradnja novih objekata. To je trajni zadatak koji će se provoditi i u ovome mandatnom razdoblju. Krajnji je cilj osposobljavanje i izgradnja dovoljnog broja funkcionalnih objekata opremljenih do razine potrebne za međunarodna natjecanja te efikasna organizacija održavanja i upravljanja objektima. Temeljem takvih opredjeljenja izrađen je i program za iduće četverogodišnje razdoblje.

Sustav upravljanja objektima

Dosadašnje izravno upravljanje objektima s više korisnika te gospodarenje preko ugovora s pojedinim korisnikom (kada se radi o objektima koji imaju jednog korisnika) primjenjuje se uz manje dopune više od deset godina. Izravno upravljanje s malim brojem djelatnika Grada i velikim brojem vanjskih davatelja usluga jeftin je i učinkovit sustav. Dobrim se pokazalo i gospodarenje preko klubova ako su dobro organizirani i ako objekt nije prevelik. Za najveće objekte kao što će biti novi bazen (u sklopu postojećeg) pa i neke druge veće objekte, moglo bi se koristiti model upravljanja putem javne ustanove ili poduzeća. Jedan od zadataka za iduće razdoblje jest izrada elaborata/studije u vezi s unapređenjem upravljanja sportskim objektima te osnivanje javne ustanove ili poduzeća ako se za to ustanovi funkcionalna i ekonomska opravdanost.

Redovan rad i tekući izdaci objekata kojima upravlja Odjel za sport i tehničku kulturu

U razdoblju od 2001. do 2004. godine za ove je izdatke utrošeno 60% sredstava Direkcije, to jest 37% sredstava Odjela, što je veliko povećanje u odnosu na prethodno razdoblje. Povećanje je posljedica većeg broja objekata, ali i povećanih troškova za energiju koji čine trećinu svih troškova objekata. U novome mandatnom razdoblju preko tekućeg i investicijskog održavanja treba održati i povećati standard i funkcionalnost objekata, o čemu će se voditi briga pri izradi proračuna i financijskih planova.

U suradnji s Odjelom gradske uprave za odgoj i školstvo uređivat će se dio školskih sportskih dvorana kojima bi se u slobodnim terminima koristili i sportaši.

U suradnji s Odjelom za samoupravu i upravu pomoći će se urediti sportske objekte i površine na području mjesnih odbora, koje koriste građani za bavljenje sportskom rekreacijom.

Kapitalni izdaci

U usporedbi s najvećim gradovima Hrvatske, Grad Rijeka ima najmanje sportskih objekata. To je iskazala i Studija "Sustav sportskih objekata Grada Rijeke" prema kojoj najviše nedostaju sportske dvorane, zatvoreni bazen i nogometna igrališta. Ti i ostali podaci bili su osnova za planove u prethodnom razdoblju te su izgrađene / kupljene dvije dvorane, planirana je izgradnja treće, a započeli su i radovi na izgradnji novog bazena. Nova nogometna igrališta nisu se gradila, ali je postavljanjem umjetne trave na postojeća igrališta njihova iskoristivost bitno povećana.

I ove smjernice slijede dosadašnje opredjeljenje, s tim da je u ovom mandatu naglasak na završetku dva najveća sportska objekta (bazen i dvorana).

U idućemu mandatnom razdoblju planira se bitno povećanje ulaganja u sportsku infrastrukturu, i to:

1. Završetak započetih projekata

- Bazen Kantrida – nastavak radova i završetak objekta do kraja 2007. godine
- Sportska dvorana Zamet – izrada dokumentacije, ishođenje dozvola i početak radova u 2006. godini te završetak objekta do kraja 2007. godine.

2. Novi projekti

- Izgradnja novoga nogometnog stadiona na Rujevici (ako se dobije Europsko prvenstvo u nogometu 2012. godine)
- Dvorana za gimnastiku
- Dvorana za atletiku
- Veslački dom
- Prostor za streličare
- Sportska dvorana u Dragi.

3. Rekonstrukcije i uređenja postojećih objekata

- Stadion Kantrida – zahvati vezani za licenciju UEFA-e
- Stadion Kantrida – sanacija stijenskog pokosa
- Stadion Krimeja – tribine, svlačionice i pomoćni prostori
- SRC Belveder – svlačionice i sanitarije za suce i delegate
- Sportsko igralište Grpci – izgradnja svlačionica i sanitarnog čvora
- NI Podmurvice – rekonstrukcija objekta prema zahtjevu UEFA-e za prvo pomoćno igralište HNK *Rijeka* (četvrta svlačionica, sanitarije za gledatelje, pojačana rasvjeta na 500 luksa)
- Dvorana *Dinko Lukarić* – proširenje postojeće i dogradnja pomoćne dvorane
- Dvorana mladosti – izgradnja pomoćne dvorane, rekonstrukcija ventilacije i ozvučenje dvorane
- Boćarski dom Podvežica – rekonstrukcija i proširenje objekta za potrebe Europskog prvenstva u boćanju 2006. godine
- Skijaška staza Radeševo
- Završetak radova na zvjezdarnici Sv. Križ (planetarij)
- Centar tehničke kulture Rijeka – ulazna rampa za invalide
- Zajednica tehničke kulture Rijeka – suha lučica Pećine
- Investicijsko održavanje ostalih objekata radi poboljšanja njihove funkcionalnosti i opremljenosti.

8. ODJEL ZA GRADSKU SAMOUPRAVU I UPRAVU

- Grad Rijeka nastavit će razvijati mjesnu samoupravu stvaranjem uvjeta:
  - da građani mogu preko mjesnih odbora neposredno sudjelovati i odlučivati o pitanjima iz svakodnevnog života i rada na osnovama suodgovornog i partnerskog odnosa s Gradom
  - da se preko projekata, u okviru programa lokalnog partnerstva, omogući mjesnim odborima, grupama građana i udrugama da dio svojih lokalnih problema i potreba rješavaju brže i jednostavnije
  - da se omogući građanima u mjesnim odborima uvid u zaključene ugovore između Grada Rijeke i izvođača radova u realizaciji komunalnih prioriteta
  - da se građani u svim mjesnim odborima mogu koristiti Internetom i elektronskom poštom u izravnoj komunikaciji s Gradom i
  - da se edukacijom članova vijeća mjesnih odbora o ustroju, normativnoj regulativi, angažiranju volontera i načinu rada poveća efikasnost i kvaliteta ostvarenja zadataka i aktivnosti vijeća mjesnih odbora utvrđenih Statutom Grada Rijeke i programima rada mjesnih odbora.
- Broj djelatnika gradske uprave neće se povećavati osim ako Grad ne dobije nove poslove temeljem decentralizacije državne uprave.
- Provest će se osposobljavanje i usavršavanje djelatnika gradske uprave u sklopu pripremnih aktivnosti vezano uz pristup Republike Hrvatske Europskoj uniji.
- Ustrojit će se nova upravna tijela gradske uprave u skladu s najavljenim izmjenama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.
- Nabavat će se program za informatizaciju sustava upravljanja zaštitom (svi poslovi vezani uz zaštitu na radu, zaštitu od požara i zaštitu okoliša).
- Uskladit će se rad na poslovima zaštite na radu, zaštite od požara i civilne zaštite u svim javnim ustanovama kojima je osnivač ili većinski vlasnik Grad Rijeka.
- Organizirat će se civilna zaštita za područje Grada Rijeke (osnivanje, opremanje i osposobljavanje jedinica CZ) u skladu s najavljenim novim zakonom.
- Preuzet će se i staviti u funkciju kućna i blokovska skloništa na području grada Rijeke.

- Realizirat će se sljedeće investicije:
  - klimatizacija upravnih zgrada gradske uprave
  - uređenje radnih prostorija u zgradama gradske uprave
  - projekt i izgradnja protupožarnih stepenica na upravnoj zgradi Korzo 16
  - nabava i ugradnja osobnog dizala u upravnoj zgradi Korzo 16
  - uređenje objekta Doris u Velom Lošnju i
  - ugradnja videonadzora u zgradama gradske uprave Korzo 16 i Titov trg 3.

- Nastavit će se osiguravati nužni uvjeti za pravovremeno i efikasno djelovanje Javne vatrogasne postrojbe Grada Rijeke osiguranjem sredstava:
  - za plaće i materijalne troškove iznad minimalnoga državnog standarda
  - za otplatu preostalih rata kredita za 7 kupljenih vatrogasnih vozila
  - za nabavku 7 novih vatrogasnih vozila iz Vladinog programa te
  - za nužna ulaganja u objekte i opremu.

9. URED GRADA RIJEKE

1. U provedbi što bolje **prilagodbe Republike Hrvatske standardima i kriterijima Europske unije**, Ured Grada aktivno će usklađivati sve aktivnosti vezane uz prijavu projekata gradske uprave za financiranje putem prepristupnih fondova Europske unije:
  - aktivna uloga u izradi Regionalnog operativnog programa (ROP) Primorsko-goranske županije, u suradnji s RRA-om *Porin* koja je nositelj aktivnosti izrade ROP-a
  - kontinuirano sudjelovanje Grada Rijeke u projektima financiranim sredstvima Europske unije te prilagodba Grada standardima Europske unije.

2. S ciljem poticanja daljnje decentralizacije Republike Hrvatske, predlaže se nastavak suradnje na **Projektu reforme lokalne samouprave** koju su Grad Rijeka i USAID – Američka agencija za međunarodni razvoj i *Urban Institute* započeli 2001. godine, pri čemu je Grad Rijeka bio jedan od pilot-gradova za Republiku Hrvatsku (izrađeni su strateški planovi za gospodarski razvoj i za suradnju s građanima)
  - izrada **nove Strategije gospodarskog razvoja Grada Rijeke** (prva takva strategija napravljena je i usvojena na Gradskome vijeću 2002., a ažurirana je 2004. godine. Promjene koje su uslijedile u riječkom gospodarstvu, nužno je prilagoditi odnosno napraviti novi strateški plan
  - izrada **Plana gospodarenja gradskom imovinom – nekretninama, pokretninama i financijskim pravima** radi efikasnog načina gospodarenja.

3. S ciljem veće **promocije Grada Rijeke u zemlji i inozemstvu**, Ured Grada će:
  - nastaviti **aktivno djelovanje Grada Rijeke u međunarodnim udruženjima** čiji je Grad Rijeka član, i to osobito u radu sljedećih međunarodnih udruženja: Europska mreža zdravih gradova, Europska udruga karnevalskih gradova, Međunarodno udruženje gradova i luka (IACP), Međunarodno udruženje GISIG, Međunarodno udruženje *Gradovi na vodi*, Međunarodno udruženje EUROCITIES – TELECITIES, Udruženje Forum jadransko-jonskih gradova, Udruženje europskih gradova i regija za kulturu *Les Recontres* te Povelja o zaštiti ljudskih prava u gradovima (Charter for protection of human rights in the Cities – Ten Point Action Plan)
  - u suradnji sa Savezom gradova i općina Republike Hrvatske **organizirati međunarodnu konferenciju o potrebi daljnje decentralizacije Republike Hrvatske**, na kojoj će uvaženi domaći i strani znanstvenici i stručnjaci govoriti o iskustvima u razvoju lokalne samouprave i problematici daljnje decentralizacije državnih funkcija
  - u suradnji sa svjetskom Udrugom gradova i luka, tijekom 2006. godine **organizirati godišnju skupštinu o gradskom turizmu**

- s udrugom građana *ProTorpedo* tijekom 2005. i 2007. godine **organizirati međunarodne konferencije o industrijskoj baštini**, koje promiču velik gradski potencijal
  - u suradnji sa Sveučilištem i Veleučilištem u Rijeci te Turističkom zajednicom Grada Rijeke pružit će podršku u **organizaciji ljetnih škola za strane studente** s boravkom studenata i profesora u Rijeci, što će stranim profesorima i studentima omogućiti bolje upoznavanje potencijala Grada Rijeke, a domaćim profesorima i studentima razmjenu znanstvenih i stručnih iskustava
  - u suradnji s gradovima prijateljima poticat će **razmjenu gospodarskih delegacija i razradu projekata koji bi se zajednički prijavili za financiranje Europskoj uniji**.
4. S ciljem afirmacije **Grada Rijeke kao multietničkog i multikulturalnoga grada** unaprijedit će se suradnja s nacionalnim manjinama i poticati kulturne, izdavačke, sportske i vjerske aktivnosti pripadnika nacionalnih manjina.
Radit će se na uključivanju i aktivnom sudjelovanju vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina u rad Poglavarstva u vezi s uređenjem pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Utvrdit će se način, uvjeti i kriteriji financiranja rada i programa vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.
5. Nastavit će se **suradnja s nevladinim, neprofitnim organizacijama** s ciljem daljnjeg unapređenja civilnoga društva i poboljšanja kvalitete života i razvoja filantropije u Gradu Rijeci, s naglaskom na projekt *Povelja o suradnji Grada Rijeke i neprofitnog, nevladinog sektora* i njegovu implementaciju na području Grada Rijeke te nastavak aktivnosti u okviru projekta *Zaklada lokalne zajednice*.
6. Zbog potrebe stalnog usklađivanja razvoja, u suradnji s Primorsko-goranskom županijom, Ured Grada poticat će **suradnju s nadležnim tijelima u Primorsko-goranskoj županiji** s ciljem provođenja zajedničke rasprave o:
- razvojnim temama kao što su riječki prometni pravac, *Projekt Rijeka Gateway*, gospodarska problematika i sl.
  - decentralizaciji i dekoncentraciji ovlasti državne uprave na lokalnu i regionalnu samoupravu.
7. Sa svrhom **praćenja financiranja kapitalnih projekata**, Ured Grada i Zavod za informatičku djelatnost Grada Rijeke izradit će informatički program za praćenje dinamike ostvarenja strateških kapitalnih projekata i izvora njihova financiranja.

8. U **odnosima s javnošću**, Ured Grada dat će poseban naglasak na sljedeće:
- sustavna edukacija zaposlenika u gradskoj upravi za odnose s medijima preko predavanja, prezentacija i treninga
  - poduzimanje aktivnosti u svrhu poticanja i razvijanja dvosmjerne komunikacije građana i gradske uprave, izdavanje informativnih letaka i brošura, izdavanje CD-a, promidžba novih oblika komunikacije itd.
  - jačanje funkcije Informativnoga centra Grada Rijeke (ICGR) suradnjom s gradskim odjelima te promidžbeno informiranje javnosti o uslugama koje nudi ICGR
  - mogućnost da svakoga dana u vremenu od 8 do 20 sati građani postavljaju pitanja
  - prisustvovanje građana tematskim prezentacijama
  - poticanje razvoja suradnje s medijima putem RIOL – web-portala Grada Rijeke uz uvođenje dodatnih usluga za predstavnike sredstava javnoga priopćavanja.
9. Stvaranje organizacijskih i infrastrukturnih pretpostavki za **internetizaciju** koja će omogućiti brzu, sigurnu i dostupnu komunikaciju između članova Gradskoga vijeća i tijela lokalne samouprave.
Pružanje pravne i druge pomoći članovima Gradskoga vijeća i članovima radnih tijela za što kvalitetnije zastupanje interesa građana Grada Rijeke.
Elektroničke sjednice Poglavarstva i Gradskoga vijeća.
10. Od **aktivnosti protokola** za iduće četverogodišnje razdoblje, izdvajamo sljedeće:
- organizacija i poticanje razvoja međunarodne suradnje Grada Rijeke s gradovima-prijateljima te gradovima s kojima Rijeka ima uspostavljene različite oblike suradnje
  - Ured Grada će u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Rijeke razraditi kalendar gradskih događanja i sve aktivnosti na realizaciji velikih gradskih događanja koja privlače građane i turiste, kao što su: *Prosinac u Rijeci, Morska pahuljica-klizalište, Međunarodni riječki karneval, Dani sv. Vida, Fiumanka, Riječke ljetne noći, Međunarodni festival malih scena, Etno-smotra* i sl.
  - nastavak izrade promidžbenih materijala Grada Rijeke: promidžbeni film, letak/prospekt, brošura... usmjereni k različitim ciljanim skupinama.
11. Potpora crkvenim zajednicama u obilježavanju vjerskih blagdana – Dan Svetišta Gospe Trsatske, Dan zaštitnika Grada Rijeke – Sveti Vid, Sveti Nikola te potpora svim konfesijama u Gradu Rijeci na jačanju ekumenskog duha.

10. ZAVOD ZA INFORMATIČKU DJELATNOST

Zavod za informatičku djelatnost smjernicama planira izgradnju vlastite informatičke i internetske infrastrukture kao temelja suvremenoga grada u kojem se sustavno gospodari svim resursima. Korištenjem suvremenih informatičko-komunikacijskih tehnologija i dalje će se razvijati baze znanja i informacija na usluzi djelatnicima grada i građanima u dvosmjernoj komunikaciji, čime projekt *Rijeka – digitalni grad* prerasta u projekt *Rijeka – inteligentni grad* kojemu je primarni cilj povećanje efikasnosti i transparentnosti rada gradske uprave preko:

- uvođenja elektroničkog potpisa koji je pretpostavka za kreiranje elektroničkih dokumenata usklađenih s prijedlogom Zakona o elektroničkom dokumentu
- uspostave dokumentacijskog sustava kao središnje baze elektroničkih dokumenata, nad kojom će se izgraditi integrirani sustav upravljanja dokumentima kao temeljne infrastrukture poslovnih procesa rada u gradskoj upravi. Sustav će za dokumente (predmete) koji se stvaraju u gradskoj upravi, podržati cijeli životni ciklus – od njihova nastanka do arhiviranja. Dokumentima koje stvaraju vanjski izvori, pristup će biti omogućen preko Interneta
- uspostave elektronički podržanog Ureda Grada (gradonačelnika) koji uključuje elektroničku pripremu, administriranje, vođenje, praćenje, arhiviranje i javnu objavu materijala sjednica gradskih tijela u obliku elektroničkih dokumenata ovjerenih elektroničkim potpisom
- omogućavanja sigurnog *on-line* internetskog pristupa dokumentacijskom sustavu, čime se svim pravnim i fizičkim osobama omogućuje praćenje toka realizacije predmeta u kojima se pojavljuju kao zainteresirane stranke
- vertikalnog i horizontalnog povezivanja s institucijama državne uprave s ciljem realizacije zajedničkog *one-stop shop* koncepta
- širenja mreže javnih točaka pristupa Internetu u mjesnim odborima
- izrade digitalnog ortofota rezolucije 10 cm i njegova osvježavanja na godišnjoj razini te uspostave sustava ažuriranja osnovnih podloga i podataka ostalih sudionika GIS-a na njegovu temelju, što čini osnovu daljnje primjene GIS- tehnologije
- izrade, implementacije i ažuriranja podloga za katastar vodova na temelju podataka ortofota
- realizacije projekta Gradske širokopojasne komunikacijske mreže (Metropolitan area network – MAN) kao temeljne infrastrukture inteligentnoga grada, kojom će u konačnici optičkim kablovima biti povezano 77 lokacija na kojima djeluju gradska uprava, komunalna društva, trgovačko društvo i ustanove u suvlasništvu Grada Rijeke. Time se osigurava besplatna interna telefonija i komunikacija, prijenos podataka, glasa i slike te korištenje zajedničkih baza i

servisa, što pridonosi daljnjoj racionalizaciji i povećanju kvalitete poslovanja

- nastavka osnovne informatičke edukacije ciljanih skupina građana
- aktivnog rada u međunarodnim udrugama i uključivanja u zajedničke projekte.

U okviru redovne djelatnosti Zavod će:

- održavati postojeća i razvijati nova aplikativna rješenja s postupnim prijelazom na web i internetsku tehnologiju te web-servise
- nastaviti uvođenje *on-line* servisa iz domene gradske uprave, komunalnih društava, trgovačkog društva te ustanova u suvlasništvu Grada
- održavati i razvijati komunikacijsko-informatičku infrastrukturu
- nastaviti s koordinacijom uvođenja GIS-tehnologije u odjele gradske uprave, komunalna društva, trgovačka društva i ustanove u suvlasništvu Grada
- osigurati kontinuiranu informatičku edukaciju djelatnika gradske uprave.

KLASA: 021-05/05-01/111
URBROJ: 2170-01-10-05-2
Rijeka, 29. rujna 2005.

GRADSKO VIJEĆE GRADA RIJEKE

Predsjednica
Gradskog vijeća

Dorotea Pešić Bukovac, v.r.

Tablica 1. Nova Europa – Usporedba makroekonomskih pokazatelja 2004. (prognoza)

	Poljska	Mađarska	Češka	Slovačka	Slovenija	Hrvatska	Bugarska	Rumunjska	Albanija	Srbija	BiH	Makedonija
BDP (USD mlrd)	244,9	100,7	106,9	41,0	32,3	34,1	24,4	73,2	8,1	23,2	8,2	n/a
BDP, % godišnja promjena	5,3	4,0	4,0	5,5	4,5	3,7	5,5	8,3	6,0	7,0	5,0	2,5
BDP po stanovniku (paritet kupovne moći)	10.961	13.426	15.570	12.140	17.350	8.824	6.830	7.919	2.585	2.177**	2.105**	2,8
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	13,1	8,3	9,9	4,0	5,0	3,7	17,8	5,3	3,1	7,1	5	n/a
Stopa nezaposlenosti %, pr.	19,5	6,1	10,2	14,3	10,5	18,2	12,7	6,8	14,8	31,7	42,0	37,2
Cijene proizvođača pr. % godišnja promjena	5,2	3,5	5,7	3,4	4,0	3,3	5,9	18,6	11,1	9,5	1,5	n/a
Indeks potrošačkih cijena, pr. % godišnja promjena	3,5	6,8	2,8	7,5	3,6	2,1	6,1	11,9	2,9	11,4	0,2	-0,4
Indeks potrošačkih cijena, pr. % godišnja promjena	4,4	5,5	2,8	5,9	3,2	2,7	4,0	9,3	2,2	11,9	0,2	n/a
Saldo proračuna opće države, % BDP	-5,7	-5,1	-5,9	-3,8	-1,9	-4,9	1,7	-1,1	-4,9	-2,5	-0,1	-1,5
Javni dug, % BDP	49,1	58,5	37,8	44,5	30,9	43,6	39,	23,6	35,9	55,3	60,1	n/a
Izvod, USD mlrd	69,9	54,3	66,6	27,9	15,3	8,1	9,9	19,7	0,6	3,5	1,8	1,5
Uvoz, USD mlrd	75,9	59,1	67,5	29,2	15,6	16,6	13,3	25,6	2,2	8,8	6,2	2,4
Saldo tekućeg računa platne bilance, mlrd USD	-3,7	-9,4	-5,6	-1,4	-0,1	-1,9	-1,8	-5,5	-0,5	-3,0	-1,6	n/a
Saldo tekućeg računa platne bilance, % BDP	-1,5	-9,3	-5,2	-3,4	-0,5	-5,6	-7,5	-7,5	-7,3	-13,1	-2,3	-6,9
FDI, % BDP	1,3	4,6	3,7	3,3	2,5	4,5	7,6	6,9	2,7	3,8	-27,9	n/a
Inozemni dug, % BDP***	39,7	69,2	37,9	54,5	59,1	88,5	62,9	32,4	18,9	57,3	42,6	n/a
Prosječan tečaj nacionalne valute / USD	3,64	202,00	25,73	32,34	193,47	6,03	1,58	32.636,57	102,71	58,4	1,57	n/a
Prosječan tečaj nacionalne valute / EUR	4,53	252,00	31,90	40,10	239,00	7,49	1,96	40.532,11	127,74	79,1	1,96	n/a

Izvori: WIIW, RZB-Group Research, RBA istraživanja

** BDP po glavi stanovnika; *** izračunato na temelju USD iznosa

Tablica 2. Financijska slika Grada

Redni broj	Naziv korisnika	Broj zaposlenih 31.12.2004	*Ukupna imovina korisnika (u kn) 31.12.2004	Ukupni prihodi 31/12/04. (u kn)	Ukupni prihodi 30/06/05. (u kn)
1	2	3	4	5	6
1.	GRAD RIJEKA	385	3.769.475.000	590.137.512	282.984.363
2.	KOMUNALNA I TRGOVAČKA DRUŠTVA				
2.1.	KD Autotrolej	681	40.189.000	123.600.000	62.499.338
2.2.	KD Čistoća	359	129.500.000	62.100.000	31.134.979
2.3.	TD Energo	152	310.000.000	105.107.000	62.815.081
2.4.	KD Kozala	110	15.143.000	21.900.000	12.000.235
2.5.	KD Vodovod i kanalizacija	313	913.430.000	109.655.000	57.147.031
2.6.	TD Rijeka promet	109	34.230.000	40.900.000	18.538.200
	UKUPNO	1.724	1.442.492.000	463.262.000	244.134.864
3.	USTANOVE U KULTURI				
3.1.	Gradska knjižnica Rijeka	50	19.481.900	8.880.265	5.080.740
3.2.	Muzej Grada	9	2.983.315	2.554.266	1.663.941
3.3.	Muzej moderne i suvremene umjetnosti	13	7.064.515	4.089.818	1.955.115
3.4.	HNK Ivana pl. Zajca	287	16.868.478	43.096.542	23.065.524
3.5.	Gradsko kazalište lutaka	19	492.422	3.946.490	1.724.853
	UKUPNO	378	46.890.630	62.567.381	33.490.173
4.	USTANOVE ODGOJA I OBRAZOVANJA				
4.1.	Dječji vrtić Rijeka	474	9.855.348	58.526.179	30.147.375
4.2.	Dom mladih Rijeka	27	1.992.762	12.254.442	4.740.576
4.3.	Osnovne škole (decentralizirana funkcija)	1.233	32.625.686	128.595.571	66.908.263
	UKUPNO	1.734	44.473.796	199.376.192	101.796.214
5.	Psihijatrijska bolnica Lopača	78	7.525.336	10.170.600	5.949.784
6.	Javna vatrogasna postrojba	137	24.175.746	27.759.994	15.207.771
7.	SVEUKUPNO	4.436	5.335.032.508	1.353.273.679	683.563.169

Tablica 3. Osnovni financijski pokazatelji poduzetnika na području Hrvatske, Primorsko-goranske županije i Rijeke

	RH			PGŽ				Rijeka			
	2003.	2004.	Indeks	2003.	2004.	Indeks	Udio u RH	2003.	2004.	Indeks	Udio u PGŽ-u
Broj poduzetnika	68.084	68.981	101,3	6.224	6.406	102,9	9,3%	3.228	3.144	102,7	49,1%
Broj zaposlenih	1.392.500	1.409.600	101,2	56.775	58.051	102,2	4,1%	33.723	34.176	101,0	58,9%
Prosječna neto-plaća	3.940	4.173	105,9	3.342	3.467	103,7		3.303	3.550	107,5	
Ukupni prihodi (u 000)	440.558.000	484.079.000	109,9	26.518.000	27.875.000	105,1	5,8%	15.273.985	16.888.415	110,6	60,6%
Ukupni rashodi (u 000)	428.865.000	470.477.000	109,7	26.455.000	28.720.000	108,6	6,1%	15.012.476	17.632.969	117,5	61,4%
Porez na dobit (u 000)	3.227.000	3.840.000	117,2					90.532	90.532	108,9	
Dobit nakon oporezivanja (u 000)	19.301.000	22.801.000	118,1	921.000	887.000	96,3	3,9%	458.711	493.959	107,7	55,7%
Gubitak nakon oporezivanja (u 000)	10.885.000	13.039.000	119,8	803.000	1.892.000	235,6	14,5%	287.734	1.337.111	464,7	70,7%

Tablica 4. Stanje imovine, obveza i vlastitih izvora Grada Rijeke

		Iznosi u tisućama kuna						
Račun. plan	O P I S	Stanje na dan 31. 12. 2001.	Stanje na dan 31. 12. 2002.	Stanje na dan 31. 12. 2003.	Stanje na dan 31. 12. 2004.	Indeks (4/3*100)	Indeks (5/4*100)	Indeks (6/5*100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	AKTIVA - IMOVINA	3.317.882	3.410.898	3.509.658	3.769.475	102,80	102,90	107,40
0	Nefinancijska imovina	1.939.202	2.033.807	2.120.650	2.397.225	104,88	104,27	113,04
01	Neproizvedena dugotrajna imovina	628.431	665.350	699.238	798.988	105,87	105,09	114,27
02	Proizvedena dugotrajna imovina	1.230.964	1.227.669	1.224.480	1.369.382	99,73	99,74	111,83
05	Nefinancijska imovina u pripremi	79.807	140.788	196.932	228.855	176,41	139,88	116,21
1	Financijska imovina	1.378.680	1.377.091	1.389.008	1.372.250	99,88	100,87	98,79
11	Novac u banci i blagajni	17.045	45.083	32.984	49.494	264,49	73,16	150,05
12	Depoziti u bankama i ostala potraživanja	73.697	61.901	8.595	6.051	83,99	13,89	70,40
13	Zajmovi	5.290	5.533	8.648	6.939	104,59	156,30	80,24
14	Vrijednosni papiri	429	90	685	687	20,98	761,11	100,29
15	Dionice i udjeli u glavnici	657.462	647.234	646.209	646.418	98,44	99,84	100,03
16	Potraživanja za prihode poslovanja	243.523	249.030	344.479	332.258	102,26	138,33	96,45
17	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine	381.234	364.422	342.027	322.708	95,59	93,85	94,35
19	Rashodi budućih razdoblja	0	3.798	5.381	7.695	-	141,68	143,00
	PASIVA - OBVEZE I VLASTITI IZVORI	3.317.882	3.410.898	3.509.658	3.769.475	102,80	102,90	107,40
2	Obveze	48.861	78.682	99.698	159.547	161,03	126,71	160,03
23	Obveze za rashode poslovanja	18.215	19.221	15.759	25.547	105,52	81,99	162,11
24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	4.753	6.220	10.800	12.558	130,86	173,63	116,28
26	Obveze za zajmove	25.893	53.241	73.139	121.442	205,62	137,37	166,04
9	Vlastiti izvori	3.269.021	3.332.216	3.409.960	3.609.928	101,93	102,33	105,86
91	Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora	2.650.190	2.694.751	2.710.583	2.934.321	101,68	100,59	108,25
92	Višak/manjak prihoda	6.872	25.358	13.385	20.787	369,00	52,78	155,30
93	Obračunati rashodi poslovanja,	18.214	1.921	1.089	531	10,55	56,69	48,76
94	Obračunati rashodi za nabavu nefinancijske imovine	4.754	0	0	0	-	-	-
96	Obračunati prihodi poslovanja	243.523	249.030	344.478	332.258	102,26	138,33	96,45
97	Obračunati prihodi od prodaje nefinancijske imovine	381.234	364.422	342.027	322.708	95,59	93,85	94,35
98	Rezerviranja viška prihoda	10.170	576	576	385	5,66	100,00	66,84
	IZVANBILANČNI ZAPISI	263.718	271.474	256.057	240.370	102,94	94,32	93,87
99	Izvanbilančni zapisi	263.718	271.474	256.057	240.370	102,94	94,32	93,87

Tablica 12. Broj korisnika socijalnog programa u Gradu Rijeci

1. POMOĆ ZA PODMIRENJE TROŠKOVA STANOVANJA

	OBLIK POMOĆI (prema socijalnom kriteriju, prema gradskom cenzusu, poseban kriterij za stradalnike Domovinskog rata)	Lipanj 2004.	Prosinac 2004.	Lipanj 2005.
1.	Subvencija najamnine	235	277	343
2.	Subvencija najamnine (podstanari)	237	267	314
3.	Subvencija električne energije	142	154	179
4.	Komunalne usluge	2.625	2.681	3.006
5.	Naknada za podmirenje troškova ogrjeva	-	806	-
	- broj samaca - broj obitelji UKUPNO	3.239	4.185	3.842

2. DRUGA PRAVA IZ SOCIJALNE SKRBI

	OBLIK POMOĆI (prema socijalnom kriteriju, prema gradskom cenzusu, dječjem doplatku, poseban kriterij za stradalnike Ddomovinskog rata)	Lipanj 2004.	Prosinac 2004.	Lipanj 2005.
1.	Prehrana dojenčadi i male djece	134	140	147
2.	Boravak djece u dječjim vrtićima i jaslicama	1.472	1.222	1.300
3.	Marende u osnovnim školama	2.488	2.400	2.470
4.	Produženi boravak u osnovnim školama	428	625	621
5.	Školski pribor za učenike I. raz. osnovne škole i uč.srednje šk. ili fak. za djecu pog. branitelja Domovinskog rata	-	385 59	-
6.	Nabava udžbenika za učenike osnovne i srednje škole	-	345	-
7.	Nabava opreme za novorođenče	21	143	4
8.	Pučka kuhinja	663	591	680
9.	Prehrana za umirovljenike	106	95	120
10.	Služba za pomoć i njegu u kući	50	53	55
11.	Gradski prijevoz	3.900	4.287	4.511
12.	Smještaj u Bolnici Lopača	29	29	33
13.	Pogrebne usluge	1	2	3
	UKUPNO	9.292	10.376	9.944

	SVEUKUPNO	12.531	14.561	13.786
--	------------------	---------------	---------------	---------------